

WYŻSZY URZĄD GÓRNICZY

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
URZĘDÓW GÓRNICZYCH
W 2010 ROKU

WYŻSZY URZĄD GÓRNICZY

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
URZĘDÓW GÓRNICZYCH
W 2010 ROKU**

KATOWICE 2011

Wyższy Urząd Górniczy

ul. Poniałowskiego 31
40-055 Katowice

tel.: 32 736 17 00

faks: 32 251 48 84

e-mail: wug@wug.gov.pl

www.wug.gov.pl

www.wug.bip.info.pl

Spis treści

Przedmowa Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego	7
I. Podstawa prawna działalności i zadania urzędów górniczych	10
II. Zakres podmiotowy nadzoru i kontroli	10
1. Wstęp	12
2. Realizacja celów operacyjnych i zadań urzędów górniczych zaplanowanych na rok 2010	13
2.1. Perspektywa klienta (K)	13
2.2. Perspektywa wewnętrznych procesów (P)	14
2.3. Perspektywa zasobów finansowych (F)	16
2.4. Perspektywa doskonalenia i rozwoju (R)	17
2.5. Podsumowanie	17
3. Działalność podstawowa urzędów górniczych	18
3.1. Zatwierdzanie planów ruchu	18
3.2. Zagrożenia w zakładach górniczych	18
3.2.1. Zaliczanie złóż kopalin lub ich części oraz wyrobisk do poszczególnych kategorii, stopni oraz klas zagrożeń	18
3.2.2. Udzielanie zezwoleń na zajęcie nieruchomości	18
3.3. Stosowanie wyrobów w zakładach górniczych	19
3.3.1. Dopuszczanie wyrobów do stosowania w zakładach górniczych	19
3.3.2. Udzielanie zezwoleń na odstępstwa	20
3.3.3. Udzielanie zezwoleń na oddanie do ruchu obiektów, maszyn i urządzeń zakładu górniczego	20
3.3.4. Wydawanie pozwoleń na nabywanie i przechowywanie materiałów wybuchowych	21
3.4. Wydawanie pozwoleń budowlanych	21
3.5. Gospodarka złożem, zagospodarowanie przestrzenne i ochrona środowiska	22
3.5.1. Uzgadnianie granic obszaru górniczego i terenu górniczego	22
3.5.2. Uzgadnianie koncesji	23
3.5.3. Opiniowanie projektów zagospodarowania złoża	23
3.5.4. Uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	23
3.5.5. Opiniowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	23
3.5.6. Uzgadnianie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania na terenach górniczych	23
3.5.7. Opiniowanie projektów zadań proekologicznych w górnictwie	24
3.5.8. Opiniowanie kierunków rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością górniczą	24
3.6. Stwierdzanie kwalifikacji	25
3.6.1. Stwierdzanie kwalifikacji kierownika ruchu w podziemnych zakładach górniczych	25
3.6.2. Stwierdzanie kwalifikacji mierniczego górniczego i geologa górniczego	25
3.6.3. Stwierdzanie kwalifikacji w zakresie ratownictwa górniczego	26

3.6.4. Stwierdzanie kwalifikacji osób kierownictwa i dozoru ruchu oraz osób zatrudnionych na stanowiskach wymagających szczególnych kwalifikacji	26
3.6.5. Uznawanie kwalifikacji nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej	26
3.7. Stwierdzanie przygotowania jednostek szkoleniowych	27
3.8. Nadawanie uprawnień rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego	27
3.9. Przejmowanie dokumentacji mierniczo-geologicznej z likwidowanych zakładów górniczych	28
3.10. Rozpatrywanie skarg i wniosków	28
3.11. Nadawanie numerów identyfikacyjnych oraz prowadzenie rejestru materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego	30
3.12. Działalność kontrolna okręgowych urzędów górniczych i UGBKUE	30
3.12.1. Podstawa prawna i zakres działalności kontrolnej urzędów górniczych	30
3.12.2. Działalność kontrolna w ujęciu statystycznym	31
3.12.3. Zatrzymane roboty oraz stwierdzone nieprawidłowości	32
3.13. Działalność represyjna	33
3.13.1. Kierowanie do sądów wniosków o ukaranie	33
3.13.2. Decyzje zakazujące wykonywania określonych czynności	34
3.13.3. Stosowanie środków oddziaływania wychowawczego	34
3.13.4. Mandaty karne	38
3.14. Doskonalenie działalności normalizacyjnej	38
3.15. Funkcjonowanie systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w górnictwie	40
3.16. Badanie prawidłowości projektowanych rozwiązań technicznych w górnictwie	41
3.17. Doskonalenie systemu kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu	41
3.18. Opracowanie nowych i weryfikacja stosowanych metod monitorowania oraz zwalczania zagrożeń występujących w górnictwie	42
3.19. Poprawa higieny pracy w zakładach górniczych	42
3.20. Zapewnienie wysokiej jakości szkoleń pracowników zatrudnionych w ruchu zakładów górniczych	43
3.21. Ograniczenie szkodliwych oddziaływań górnictwa na środowisko	44
3.22. Ochrona obiektów budowlanych na terenach górniczych i pogórnich	46
3.23. Ochrona zasobów złóż kopalin	47
3.24. Podniesienie rangi służb bhp w zakładach górniczych	48
3.25. Inspirowanie i wspomaganie badań naukowych w dziedzinie bhp w górnictwie	49
4. Reprezentowanie Skarbu Państwa w sprawach roszczeń z tytułu szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego	51
5. Współpraca z urzędami administracji państwowej i samorządowej	52
6. Działalność legislacyjna	54
6.1. Prawo powszechnie obowiązujące	54
6.1.1. Opracowywanie projektów aktów normatywnych	54
6.1.2. Opiniowanie projektów aktów normatywnych oraz innych dokumentów rządowych	55
6.2. Akty wewnętrzne Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego oraz Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego	56
6.3. Współpraca w tworzeniu i wdrażaniu związanych z górnictwem prawa wspólnotowego	56

7. Współpraca z zagranicą i integracja europejska	57
7.1. Wizyty delegacji zagranicznych w Wyższym Urzędzie Górniczym	57
7.2. Udział przedstawicieli WUG w międzynarodowych konferencjach i spotkaniach	58
7.3. Udział przedstawicieli WUG w pracach grup roboczych Rady UE i komitetów Komisji Europejskiej	59
7.4. Przygotowanie urzędów górniczych do sprawowania przez RP Przewodnictwa w Radzie UE	60
8. Działalność informacyjna i wydawnicza	61
8.1. BIP oraz serwis internetowy WUG	61
8.2. Dziennik Urzędowy Wyższego Urzędu Górniczego	61
8.3. Miesięcznik WUG i inne wydawnictwa	61
8.4. Konferencje krajowe	62
8.5. Działalność Rzecznika Prasowego Prezesa WUG	63
9. Zarządzanie, organizacja i kontrola wewnętrzna w urzędach górniczych	65
9.1. Zatrudnienie w urzędach górniczych	65
9.2. Rozwój zawodowy	65
9.3. Realizacja budżetu urzędów górniczych	65
9.4. System zarządzania jakością	68
9.5. Sprawozdawczość wewnętrzna	70
9.6. Kontrola wewnętrzna	70
9.7. Audyt wewnętrzny i kontrola finansowa	71
Załącznik nr 1	Wypadkowość w górnictwie w 2010 r.
	72
Załącznik nr 2	Zagrożenia zawodowe i ich skutki
	80
Załącznik nr 3	Działalność komisji powołanych przez Prezesa WUG
	81
Załącznik nr 4	Akty normatywne Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego
	89
Załącznik nr 5	Akty normatywne Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego
	102

Przedmowa Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego

Sprawozdanie z działalności urzędów górniczych jest tradycyjnym podsumowaniem dokonań nadzoru górniczego za 12 miesięcy pracy.

Najważniejszym osiągnięciem Wyższego Urzędu Górniczego w 2010 roku była, bez wątpienia, poprawa stanu bhp w kopalniach, osiągnięta dzięki energicznym działaniom kontrolnym i szeroko zakrojonej kampanii prewencyjnej, szczególnie w obszarze zwalczania zagrożeń naturalnych. Dokładano szczególnych starań, by jeszcze wnikliwiej nadzorować prowadzenie robót górniczych w polach metanowych oraz w rejonach szczególnie zagrożonych, gdzie występuje kumulacja zagrożeń naturalnych.

Życie i zdrowie górników było, jest i będzie najważniejszym priorytetem dla całego nadzoru górniczego. W nadchodzącym 2011 r. zostały zaplanowane dodatkowe działania mające na celu stałą poprawę bezpieczeństwa pracy w górnictwie. Szczególny nacisk będzie kładziony na kontrolę i działania prewencyjne w zakresie eksploatacji urządzeń transportowych. Innym obszarem, który będzie jeszcze bardziej wnikliwie nadzorowany, jest funkcjonowanie ośrodków szkoleniowych, szczególnie pod kątem jakości prowadzonych przez nie szkoleń dla górników. Baczną uwagę zostanie zwrócona w jaki sposób wdrażane są wnioski komisji powy-

padkowych, powołanych przez Prezesa WUG. W dalszym ciągu będzie prowadzony monitoring rejonów szczególnie zagrożonych w kopalniach. Są to sprawy o pierwszorzędym znaczeniu dla poziomu bezpieczeństwa w polskim przemyśle wydobywczym. Będzie kontynuowana wciąż rozwijającą się w ostatnich latach działalność nadzoru górniczego, ukierunkowana na szeroko rozumianą prewencję. Stanowi to cenne i konieczne uzupełnienie podstawowej działalności kontrolnej urzędów górniczych. Wyższy Urząd Górniczy organizuje regularnie rozliczne seminaria, spotkania edukacyjne i instruktażowe, których uczestnikami są nie tylko członkowie kierownictwa i dozoru, ale także pracownicy zatrudnieni na konkretnych, merytorycznych stanowiskach pracy. Dotychczas wiele z tych spotkań było możliwych dzięki dodatkowemu finansowaniu ze środków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wśród górników kolportowane są ulotki i broszury poszerzające ich wiedzę o potencjalnych przyczynach wypadków górniczych i propagujące postawy, które pomagają unikać tych tragicznych zdarzeń. Tworzenie i upowszechnianie wizualizacji wypadków górniczych, zanalizowanych przez nadzór górniczy, jak też zobrazowanie etapów rozwoju pylicy i innych chorób zawodowych pozwala docierać do świadomości górników w sposób skuteczny i atrakcyjny, absorbujący uwagę.

Specyficzną formą działalności, zapoczątkowaną przez Wyższy Urząd Górniczy jest funkcjonowanie fundacji „Bezpieczne Górnictwo” w odnowionej formule. Do prac i inicjatyw Fundacji włączyli się aktywnie zarówno przedsiębiorcy górniczy, jak też firmy okołogórniczne. Nowe pomysły na efektywne funkcjonowanie Fundacji to przede wszystkim działania niekonwencjonalne. Ich dobitnym przykładem jest przyznawanie dyplomów „Dzielny górnik” za hart ducha górnikom wyróżniającym się niezwykłą odwagą i rozważą w ekstremalnie trudnych sytuacjach zawodowych, podczas ratowania życia i zdrowia własnego lub kolegów w trakcie występowania różnorodnych zagrożeń w zakładach górniczych. Z kolei, ogłoszony po raz pierwszy w 2010 roku, konkurs „Bezpieczny Oddział” ma na celu propagowanie wzorowych zachowań na najbardziej newralgicznych stanowiskach pracy, dzięki czemu przyczynia się waleń do poprawy wskaźników dotyczących wypadków przy pracy.

Kolejną nową inicjatywą było ogłoszenie konkursu plastycznego „Współczesne górnictwo: Górnik i wiertnik pracują bezpiecznie. Kopalnia XXI wieku”. Do udziału w tym szlachetnym współzawodnictwie zaproszono młodzież gimnazjalną oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Celem tej inicjatywy była popularyzacja wiedzy na temat przemysłu wydobywczego w Polsce i bezpiecznego wydobywania kopalin. Aż 16, spośród

licznych młodych uczestników konkursu, zasłużyło na nagrodę lub wyróżnienie.

Niezwykle istotna dla nadzoru górniczego jest współpraca z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju w zakresie ustanowienia i realizacji strategicznego projektu badawczego „Poprawa bezpieczeństwa pracy w kopalniach”, zainicjowanego na wniosek Prezesa WUG. Jest to kolejny etap realizacji wniosków sformułowanych przez Komisje powołane przez Prezesa WUG do zbadania przyczyn i okoliczności największych katastrof górniczych w ostatnim dziesięcioleciu. Do końca roku można było składać propozycje ofert na wykonanie zadań w ramach tego projektu. Tym samym wdrożono wnioski komisji powypadkowych, powołanych przez Prezesa WUG w latach 2000–2009. W 2010 r. zakończyła pracę komisja powołana w 2009 r. do zbadania przyczyn wyrzutu gazu i skał w kopalni rudy miedzi „Rudna”. Opracowano rozległą inicjatywę legislacyjną, obejmującą niezbędne przepisy wykonawcze do ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, tak, aby ta ustawa mogła funkcjonować w pełni z założeniami ustawodawcy. Celem było, aby projekty przedłożonych przepisów zawierały nowoczesne rozwiązania prawodawcze, uwzględniające wymagania bezpieczeństwa i sprawnej kontroli systemowej, nie tworząc przy tym sztucznych barier biurokratycznych dla aktywności przedsiębiorców funkcjonujących w przemyśle wydobywczym.

Zmodyfikowano działalność kontrolną nadzoru górniczego tak, by przynosiła lepsze efekty. Dużą rolę w osiągnięciu tego celu odegrało nowe podejście do sprawowania nadzoru i wprowadzenie nowych form skutecznej kontroli. Należy do nich m.in. monitoring rejonów szczególnie zagrożonych w kopaniach węgla kamiennego i objęcie ich szczególnie starannymi kontrolami przy zwiększonej częstotliwości ich dokonywania. Równie duże znaczenie ma zwiększenie liczby kontroli na innych zmianach aniżeli ranna. To na tych zmianach istnieje zwiększone zagrożenie wypadkami, co jest uwzględniane w planowaniu działalności kontrolnej.

Dzięki uzyskaniu wsparcia finansowego ze strony Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Wyższy Urząd Górniczy zakupił przyrządy pomiarowe, które już pracują, przyczyniając się do wzrostu poziomu bezpieczeństwa w kopalniach. Planowane są dalsze inwestycje w tym zakresie.

Na szczególną uwagę zasługuje dokonywana przez WUG aktywizacja załóg górniczych, zarówno poprzez nowe formy edukacji w zakresie bhp, z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych, jak i organizację konkursów, mających na celu popularyzację wiedzy o zasadach bezpieczeństwa w pracy górnika. Szczególnie pasjonująca, a przy tym pożyteczna, była rywalizacja w kon-

kursie wiedzy z zakresu znajomości przepisów regulujących bezpieczne wykonywanie robót górniczych w kopalniach węgla kamiennego, organizowanym przez Urząd wspólnie z SITG, w którym miało szanse zaprezentować swoje wiadomości na temat bezpieczeństwa w pracy kilkudziesięciu górników z różnych kopalń.

Wprowadzono nowe jakościowo podejście do kontroli i nadzoru nad robotami geologicznymi związanymi z poszukiwaniem gazu ze złóż niekonwencjonalnych, nazywanego gazem łupkowym. Do tradycyjnych form nadzoru dodano bowiem elementy edukacji i partnerstwa w stosunku do podmiotów nadzorowanych. Ich przykładem może być chociażby spotkanie z przedsiębiorcami zainteresowanymi poszukiwaniem i eksploatacją gazu łupkowego, zorganizowane w październiku 2010 r. w siedzibie WUG.

W celu umożliwienia prawidłowego projektowania inwestycji na terenach pogórnich rozpoczęto w minionym roku inwentaryzację starych szybów i szybków, czyli wyrobisk górniczych mających połączenie z powierzchnią, na terenie całego Górnego Śląska.

Nadzór górniczy nie jest i nie powinien być sprawowany w próżni, gdyż urzędy górnicze nie działają w izolacji. Nieustannie zacieśniano współdziałanie z innymi podmiotami nadzorującymi przemysł górniczy. Istnieją porozumienia o współpracy zarówno z Państwową Inspekcją Pracy, jak i z Urzędem Dozoru Technicznego. Ich zapisy są realizowane w codziennej praktyce działalności nadzoru górniczego. Dzięki temu wzmocniono wysiłki ukierunkowane na poprawę działania służb bhp w zakładach górniczych i szkoleń oraz na lepszą kontrolę eksploatacji maszyn i urządzeń.

Wyższy Urząd Górniczy stale rozwija współpracę z samorządami terytorialnymi, upatrując w niej główną szansę na radykalne zmniejszenie dolegliwości społecznych, związanych z działalnością i procesem likwidacji zakładów górniczych. Sprawdzone już i wciąż rozwijającą się formą tej współpracy są zespoły porozumiewawcze, powstające w różnych miejscach Polski, które stały się forum wymiany informacji i miejscem znajdowania, akceptowanych dla wszystkich zainteresowanych stron, propozycji rozwiązywania aktualnych problemów związanych z aktywnością zakładów górniczych. W pracach tych zespołów biorą udział przedstawiciele nadzoru górniczego, reprezentanci samorządów i przedsiębiorcy górniczy. Z dotychczasowej praktyki wynika, że niewładcze formy działania administracji rządowej mogą być równie skuteczne jak formy władcze. Obecnie w całym kraju funkcjonuje już 16 zespołów porozumiewawczych.

Kolejne urzędy górnicze uzyskują szeroko znany w Polsce certyfikat jakości ISO 9001:2001. Obok Wyższego Urzędu Górniczego certyfikat

jakości świadczenia usług posiadają okręgowe urzędy górnicze w Krakowie, Rybniku i Lublinie, a do tego grona dołączył w ubiegłym roku Urząd Górniczy do Badań Kontrolnych Urządzeń Energo mechanicznych.

W 2010 r. wprowadzono w Wyższym Urzędzie Górniczym motywacyjny system zarządzania zasobami ludzkimi, powiązany zarówno z tworzącą się strategią polskiej służby cywilnej, jak i ze strategią działania urzędów górniczych na lata 2010–2014.

Przedstawiciel polskiego nadzoru górniczego aktywnie uczestniczył w posiedzeniach europejskiej Stąej Grupy Roboczej ds. przemysłu wydobywczego Komitetu Doradczego Komisji Europejskiej ds. Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy. W minionym roku prace Stąej Grupy Roboczej koncentrowały się wokół doprowadzenia do podpisania porozumienia o współpracy Unii Europejskiej z Chińską Republiką Ludową w zakresie poprawy bezpieczeństwa w chińskim górnictwie węgla kamiennego. Z uwagi na skalę wydobycia górnictwa chińskiego i wzrastającą roli chińskiej gospodarki w świecie, była to sprawa pierwszorzędnej wagi. Grupa zajmowała się także problematyką analizy statystycznej wypadków w państwach Unii Europejskiej.

Wyższy Urząd Górniczy prowadzi aktywną współpracę i wymianę doświadczeń ze wszystkimi krajami, w których przemysł wydobywczy odgrywa znaczącą rolę w gospodarce narodowej. W Unii Europejskiej warto zwrócić uwagę na bliską współpracę z Republiką Federalną Niemiec w dziedzinie nowoczesnych metod przechwytywania i składowania dwutlenku węgla, w odpowiedzi na unijne ustawodawstwo w tym zakresie. Poza Unią Europejską należy wskazać zacieśniające się współdziałanie z nadzorem górniczym m.in. Ukrainy, Wietnamu, Chin czy Australii, by wymienić tylko najważniejsze kierunki współpracy międzynarodowej. Współpraca ta cechuje się różnaitością form, takich jak konferencje, sympozja naukowe, wizyty robocze czy wymiana doświadczeń. Widać wyraźnie wzrastające zainteresowanie na arenie międzynarodowej polskimi rozwiązaniami w zakresie sprawowania nadzoru górniczego.

Wszystkim, którzy przyczynili się do realizacji strategicznych celów Wyższego Urzędu Górniczego w 2010 roku składam serdeczne podziękowania i życzę, abyśmy w 2011 roku mogli obserwować, jak polskie górnictwo staje się dziedziną gospodarki coraz bezpieczniejszą i przyjazną środowisku naturalnemu, a przez to coraz lepiej postrzeganą przez społeczeństwo, zarówno na poziomie lokalnym, jak i ogólnokrajowym.

Piotr Litwa
Prezes Wyższego Urzędu Górniczego

I. Podstawa prawna działalności i zadania urzędów górniczych

Wyższy Urząd Górniczy, okręgowe urzędy górnicze i Urząd Górniczy do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych realizują zadania określone przepisami ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz innymi przepisami. Sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych wydobywających kopaliny podstawowe i pospolite, w szczególności w zakresie:

- bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego,
- ratownictwa górniczego,
- gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania,
- ochrony środowiska, w tym zapobiegania szkodom,
- budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jest organem administracji rządowej, nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw środowiska.

Prezes WUG w szczególności:

- jest organem właściwym w sprawach indywidualnych, rozpatrywanych w drodze postępowania administracyjnego w zakresie wynikającym z przepisów ustawy,
- pełni funkcję organu wyższego stopnia, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w stosunku do dyrektorów okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych oraz sprawuje nadzór nad ich działalnością,
- pełni funkcję wyspecjalizowanego organu kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu w zakresie wyrobów przeznaczonych do stosowania w zakładach górniczych,
- powołuje specjalne komisje do kompleksowego opiniowania stanu rozpoznawania i zwalczania zagrożeń naturalnych i technicznych w zakładach górniczych oraz zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego związanego z ruchem zakładu górniczego,
- gromadzi i archiwizuje dokumentację mierniczo-geologiczną zlikwidowanych zakładów górniczych oraz udostępnia tę dokumentację na zasadach i w sposób określony w odrębnych przepisach.

Dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych mocą decyzji administracyjnych:

- wydają zezwolenia na oddanie do ruchu w zakładzie górniczym obiektów, maszyn i urządzeń określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy,

- wydają zezwolenia na przechowywanie i używanie sprzętu strzałowego w zakładach górniczych,
 - wydają pozwolenia na nabywanie lub przechowywanie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego oraz na używanie środków strzałowych w zakładach górniczych,
 - zatwierdzają plany ruchu zakładów górniczych,
 - zaliczają złoża (pokłady), ich części lub wyrobiska do poszczególnych stopni (kategorii, klas) zagrożeń naturalnych.
- Prezes WUG wydaje decyzje w m.in. sprawie:
- dopuszczania wyrobów do stosowania w zakładach górniczych oraz
 - zezwoleń na odstępstwo od obowiązujących przepisów.

Ponadto organy nadzoru górniczego stwierdzają kwalifikacje osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz inne szczególne kwalifikacje.

II. Zakres podmiotowy nadzoru i kontroli

Według stanu na 31.12.2010 r. nadzorem i kontrolą urzędów górniczych objętych było 320 zakładów górniczych wydobywających kopaliny podstawowe, w szczególności:

- 42 podziemne zakłady górnicze, w tym:
 - 32 kopalnie węgla kamiennego,
 - 3 kopalnie rud miedzi,
 - 2 kopalnie rud cynku i ołowiu, w tym 1 zakład w likwidacji,
 - 1 kopalnia soli,
 - 2 zakłady górnicze wydobywające gliny ceramiczne,
 - 2 zakłady górnicze wydobywające gips i anhydryt;
- 201 odkrywkowych zakładów górniczych, w tym:
 - 12 kopalń węgla brunatnego,
 - 188 kopalń surowców skalnych, ilastych, piasków formierskich i szklarskich,
 - 1 kopalnia siarki (w likwidacji);
- 68 otworowych zakładów górniczych, w szczególności:
 - 6 zakładów górniczych ropy i gazu, w tym 76 ropy naftowej i/lub gazu ziemnego, 1 kopalnia morska i 7 podziemnych magazynów gazu,
 - 2 kopalnie soli, w tym 1 zakład w likwidacji, pozostały – 2 kopalnie: Kopalnia Soli i PMRiP „Góra” oraz Kopalnia Soli Mogilno,

- 2 kopalnie siarki, w tym 1 zakład w likwidacji,
- 54 zakłady górnicze wydobywające wody lecznicze, termalne i solanki,
- 2 zakłady górnicze eksploatujące metan z pokładów węgla,
- 1 podziemny magazyn gazu (oraz 1 zakład w budowie),
- 1 podziemne składowisko odpadów;
- 9 zakładów wykonujących roboty podziemne z zastosowaniem techniki górniczej, w tym Centralny Zakład Odwadniania Kopalń, w skład którego wchodzi 3 ruchy składające się z 16 rejonów.

Nadzorem i kontrolą obejmowano również:

- 360 oddziałów – zakładów wykonujących prace geologiczne,
- 5 859 zakładów górniczych kopalni pospolitych.

Ponadto nadzorowano 1 823 oddziałów podmiotów gospodarczych wykonujących w zakresie swej działalności zawodowej powierzone im czynności w ruchu zakładów górniczych zatrudniające 37 719 pracowników.

We wszystkich nadzorowanych zakładach i podmiotach gospodarczych zatrudnionych

było około 210 591 pracowników, z czego około 134 566 pracowników w czynnych kopalniach węgla kamiennego.

Nadzorem i kontrolą urzędów górniczych objętych było również 160 jednostek organizacyjnych trudniących się szkoleniem pracowników oraz 4 podmioty wykonujące czynności ratownictwa górniczego.

Zadania nadzoru górniczego w 2010 roku realizowane były przez 10 okręgowych urzędów górniczych i specjalistyczny Urząd Górniczy do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych oraz Wyższy Urząd Górniczy, w których zatrudnionych było wg stanu na 31 grudnia 2010 r. 500 pracowników. W WUG było zatrudnionych 139 pracowników, w tym 3 osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe, 16 osób zajmujących wyższe stanowiska w służbie cywilnej, 119 członków korpusu służby cywilnej, w tym 12 urzędników służby cywilnej oraz 1 osoba nie objęta mnożnikowym systemem wynagradzania tj. rzecznik prasowy. W okręgowych urzędach górniczych i UGBKUE zatrudnionych było 361 pracowników, w tym 35 osób kierownictwa, 303 członków korpusu służby cywilnej, w tym 9 urzędników służby cywilnej i 23 osoby obsługi.

1. Wstęp

„Sprawozdanie z działalności urzędów górniczych w 2010” jest dokumentem, który w zwięzły sposób opisuje najistotniejsze działania nadzoru górniczego na przestrzeni całego 2010 roku. Celem, który przyświecał jego twórcom, było ukazanie wszystkich ważnych aspektów funkcjonowania urzędów górniczych na szerokim tle, liczącego się w Europie i na świecie, polskiego przemysłu wydobywczego. W oczach wielu obywateli górnictwo jawi się wyłącznie w postaci licznych kopalni węgla kamiennego na Górnym Śląsku. Oczywiście jest to wciąż najważniejsza gałąź polskiego przemysłu wydobywczego, ale coraz istotniejsza jest rola gospodarcza zakładów górniczych wydobywających na obszarze całej Polski inne kopaliny metodą odkrywkową lub otworową. Obraz polskiego górnictwa nieustannie ewoluuje, o czym świadczy chociażby zainteresowanie opinii publicznej możliwością wydobywania w Polsce gazu niekonwencjonalnego (łupkowego). Sprawozdanie ukazuje, w jak złożonym środowisku przemysłowym działa nadzór górniczy i jak różnorodne są formy i wymiary jego sprawowania.

Obszary działalności urzędów górniczych zostały pokazane przede wszystkim poprzez pryzmat wyznaczonych celów strategicznych nadzoru górniczego. Pozwala to pokazać, jakie są priorytety nadzoru górniczego i w jakim stopniu są realizowane. Dzięki temu możliwa jest bezstronna ocena tego, w jakiej mierze urzędy górnicze realizują przypisane im zadania

publiczne i przyczyniają się do rozwoju polskiej gospodarki przy jednoczesnym podnoszeniu bezpieczeństwa pracy.

Obok priorytetowych zadań nadzoru górniczego w sprawozdaniu została szczegółowo opisana pełna gama form aktywności urzędów górniczych w ramach obowiązującego prawa. Szczególną uwagę poświęcono, ważnej dla przedsiębiorców i pozostałych obywateli, działalności administracyjno-kontrolnej, a także informacyjnej, wydawniczej i edukacyjnej. Szczególnie należy uwypuklić ten drugi, partnerski sposób działania administracji, odchodzący od stereotypowego postrzegania organów administracji jako z natury represyjnych i władczych wobec podmiotów gospodarczych i obywateli. W najmniejszej mierze nie zaniedbując swej podstawowej działalności nadzorczej, urzędy górnicze starają się jednakowoż rozwijać równolegle formy działania przyjazne obywatelom, wiedząc że niejednokrotnie przynoszą one co najmniej równie satysfakcjonujące efekty jak kontrole i nałożenie kar.

Sprawozdanie jest wzbogacone licznymi wykazami, tabelami oraz grafikami, które pozwalają na analizę najistotniejszych procesów zachodzących w polskim górnictwie, np. dynamiki wypadkowości czy też bilansu działalności komisji powołanych przez Prezesa WUG.

Wyrażamy nadzieję, że przygotowane w takiej formie sprawozdanie okaże się, dla wszystkich zainteresowanych, pełnym oraz przystępnym kompendium wiedzy o nadzorze górniczym i przemyśle wydobywczym w Polsce w 2010 r.

2. Realizacja celów operacyjnych i zadań urzędów górniczych zaplanowanych na rok 2010

Nadzór górniczy w Polsce posiada kilkuletni, całościowy perspektywiczny plan działania o nazwie „Strategia działania urzędów górniczych na lata 2010–2014”. Jako dokument strategiczny powinien on zostać przełożony na konkretne cele do osiągnięcia w krótszej perspektywie czasowej. Taką transformacją strategii urzędów górniczych były „Cele operacyjne i zadania urzędów górniczych na rok 2010”, gdzie obok przytoczenia celów i zadań w perspektywie rocznej, wskazano mierniki ich osiągnięcia.

Zarówno strategia, jak i „Cele operacyjne i zadania urzędów górniczych na rok 2010” zostały opracowane zgodnie z wytycznymi Strategicznej Karty Wyników (Balanced Scorecard), pozwalającej mierzyć i kontrolować efekty działań strategicznych. Oznacza to, że cele i zadania ujęto w czterech perspektywach strategicznych:

1. **perspektywie klienta** jako podmiotu, na rzecz którego realizowana jest misja Wyższego Urzędu Górniczego,
2. **perspektywie wewnętrznych procesów**, które muszą być wdrożone i zrealizowane dla wypełnienia celów strategicznych,
3. **perspektywie zasobów finansowych**, obejmujących planowanie i alokację środków finansowych w budżecie zadaniowym,
4. **perspektywie doskonalenia i rozwoju**, ujmującej cele poprzez pryzmat kapitału ludzkiego, informacyjnego i organizacyjnego instytucji.

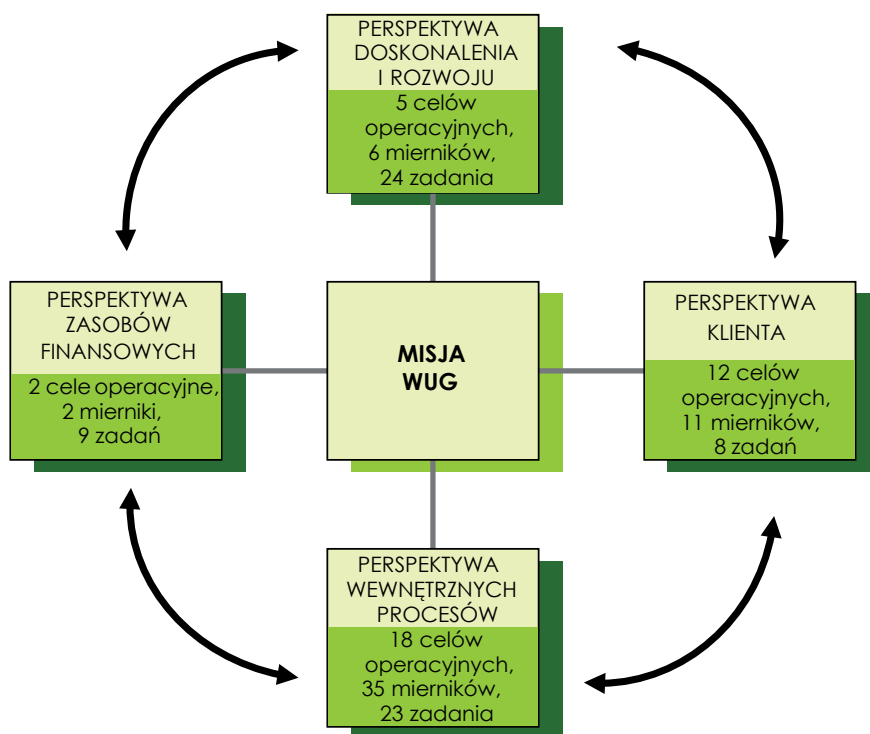
Traktowane łącznie te perspektywy pokazują wszystkie istotne i różnorodne aspekty działalności urzędów górniczych.

Na rysunku 2.1. przedstawiono cztery główne perspektywy, tworzące strategiczną kartę wyników, wraz z informacją o ilości celów operacyjnych, mierników i zadań funkcjonujących w ramach ww. perspektyw.

W poniższych punktach omówiona została realizacja mierników i zadań dla poszczególnych perspektyw. Szczególny nacisk położono na osiągnięte mierniki i zrealizowane zadania.

2.1. Perspektywa klienta (K)

Perspektywę Klienta w 2010 roku tworzyło 12 celów operacyjnych, do których przypisano 11 mierników z określonym progiem satysfakcji oraz 8 zadań.

Rys. 2.1. Schemat obrazujący cztery główne perspektywy, tworzące strategiczną kartę wyników

W zakresie tej perspektywy:

1. Zmniejszyła się liczba niebezpiecznych zdarzeń, w związku z którymi prowadzono akcję ratowniczą, (miernik w przeliczeniu na 1000 pracowników wyniósł 0,18, a próg satysfakcji w 2010 r. ustalono na 0,25).
2. Zwiększyła się liczba usuniętych nieprawidłowości stwierdzonych przez pracowników urzędów górniczych podczas kontroli (88,3% wszystkich nieprawidłowości, których usunięcie nakazano, przy czym próg satysfakcji w 2010 r. ustalono na 70%).
3. Zwiększyła się liczba nieuwzględnionych przez WSA skarg na akty administracyjne Prezesa WUG (90% wszystkich skarg do WSA, przy czym próg satysfakcji w 2010 r. ustalono na 80%).
4. Opracowano i wdrożono kryteria prowadzenia statystyki w zakresie wypadkowości związanej z czynnikiem ludzkim oraz wyrobami stosowanymi w górnictwie.
5. Uzyskano dane statystyczne dotyczące liczby ścian z przekroczonymi wartościami NDS we wlotowym prądzie powietrza świeżego do ogólnej liczby ścian oraz średnią roczną wartość przekroczenia NDS dla frakcji respirabilnej na stanowiskach pracy kombajnisty w drążonych wyrobiskach korytarzowych.
6. Opracowano zasady ewidencji nieprawidłowości w ruchu zakładów górniczych oraz ich usuwania.
7. Określono liczbę kontroli, w trakcie których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki złożem w 2009 roku w stosunku do liczby kontroli w tym zakresie. Proporcja ta wyniosła 18,7%, a szczegóły doty-

czące rozkładu wartości miernika w poszczególnych urzędach górniczych przedstawiono w Tabeli 2.1.1.

2.2. Perspektywa wewnętrznych procesów (P)

Perspektywę Wewnętrznych Procesów w 2010 roku tworzyło 18 celów operacyjnych, do których przypisano 35 mierników oraz 23 zadania.

W zakresie tej perspektywy:

1. Zwiększył się odsetek kontroli uwzględniających czynnik ludzki w procesie pracy – 48,1% liczby wszystkich kontroli (próg satysfakcji w 2010 r. wynosił 20%). Ilościowy rozkład miernika w poszczególnych urzędach górniczych obrazuje Tabela 2.2.1.
2. Zwiększył się odsetek kontroli powtórnych (18,2% liczby kontroli limitowanych przy progu satysfakcji w 2010 r. – 10%). Ilościowy rozkład miernika w poszczególnych urzędach górniczych obrazuje Tabela 2.2.2.
3. Zwiększyła się liczba roboczodniówek kontrolnych wykonanych i stanowiła ona 106,3% liczby roboczodniówek kontrolnych określonych w planach pracy, tj. o 6,3% więcej niż w zakładanym progu satysfakcji w 2010 r. Ilościowy rozkład miernika w poszczególnych urzędach górniczych obrazuje Tabela 2.2.3.
4. Zwiększył się odsetek kopalń węgla kamiennego, w których w ciągu roku podjęto działania sprawdzające prawidłowość zaopatrzenia, doboru oraz stosowania półmasek przeciwpyłowych (73,3% liczby nadzorowanych kopalń węgla kamiennego, przy progu satysfakcji w 2010 r. – 50%).
5. Zwiększył się odsetek skontrolowanych obiektów budowlanych zakładu górnego (20,8% liczby wszystkich obiektów budowlanych, przy progu satysfakcji w 2010 r. – 5%). Ilościowy rozkład miernika w poszczególnych urzędach górniczych obrazuje Tabela 2.2.4.
6. Zwiększył się odsetek skontrolowanych robót budowlanych (32,4% liczby wszystkich zgłoszonych robót budowlanych, przy progu satysfakcji w 2010 r. – 8%). Ilościowy rozkład miernika w poszczególnych urzędach górniczych obrazuje Tabela 2.2.4.
7. Wykonano wszystkie zaplanowane kontrole szczelności podziemnych magazynów gazu.

Tabela 2.1.1.

OUG/UGBKUE	Liczba kontroli w trakcie których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki złożem [a]	Liczba kontroli w zakresie gospodarki złożem [b]	a/b [%]
Gliwice	8	32	25,0
Katowice	6	27	22,2
Rybnik	3	51	5,9
Lublin	18	71	25,4
Wrocław	8	104	7,7
Kielce	26	65	40,0
Kraków	2	55	3,6
Krosno	12	91	13,2
Poznań	21	54	38,9
Warszawa	28	155	18,1
UGBKUE	0	0	-
RAZEM	132	705	18,7

8. Przeprowadzono więcej spotkań z przedstawicielami zakładów górniczych (121,2% liczby zaplanowanych spotkań). Szczegółowy rozkład wartości miernika w poszczególnych urzędach górniczych i komórkach organizacyjnych WUG obrazuje Tabela 2.2.5.
9. Przeprowadzono zgodnie z planem wszystkie zakładane kontrole wyrobów.
10. Skutecznie przeprowadzono wszystkie postępowania w sprawie wyrobów niezgodnych z wymaganiami zasadniczymi (próg satysfakcji w 2010 r. wynosił 90%).
11. Stworzono procedury analiz stosowania w praktyce przepisów Prawa geologicznego i górniczego.
12. Opracowano metodyki analizy planów ruchu (dodatków).
13. Opracowano i wdrożono zasady monitorowania realizacji oraz aktualizacji celów strategicznych.
14. Określono wymagania merytoryczne dla opracowania metodologii badawczej i bazy informacyjnej niezbędnej dla realizacji programu badawczego pt. „Ocena zagrożeń ze strony wyrobisk górniczych mających połączenie z powierzchnią, usytuowanych w zlikwidowanych podziemnych zakładach górniczych oraz określenie działań prewencyjnych”.
15. Przeprowadzono analizę zagrożeń mogących zaistnieć przy stosowaniu nowych technologii węglowych.

2.3. Perspektywa zasobów finansowych (F)

Perspektywę Zasobów Finansowych w 2010 roku tworzyły 2 cele operacyjne obejmujące 2 mierniki oraz 9 zadań.

W zakresie tej perspektywy:

1. Pozyskano wszystkie zaplanowane środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, osiągając zakładany próg satysfakcji.

Tabela 2.2.1.

OUG/UGBKUE	Liczba kontroli uwzględniających czynnik ludzki w procesie pracy [a]	Liczba dni wszystkich kontroli [b]	a/b [%]
Gliwice	479	501	95,6
Katowice	39	143	27,3
Rybnik	60	74	81,1
Lublin	46	542	8,5
Wrocław	273	352	77,6
Kielce	149	531	28,1
Kraków	242	332	72,9
Krosno	264	342	77,2
Poznań	235	863	27,2
Warszawa	240	375	64,0
UGBKUE	69	302	22,9
RAZEM	2096	4357	48,1

Tabela 2.2.2.

OUG/UGBKUE	Liczba kontroli powtórnych [a]	Liczba kontroli limitowanych [b]	a/b [%]
Gliwice	472	640	73,8
Katowice	25	123	20,3
Rybnik	32	128	25,0
Lublin	33	839	3,9
Wrocław	35	352	9,9
Kielce	35	395	8,9
Kraków	13	242	5,4
Krosno	4	353	1,1
Poznań	29	458	6,3
Warszawa	39	409	9,5
UGBKUE	19	114	16,7
RAZEM	736	4053	18,2

Tabela 2.2.3.

OUG/UGBKUE	Liczba roboczodniówek kontrolnych wykonanych [a]	Liczba roboczodniówek kontrolnych określonych w planach pracy [b]	a/b [%]
Gliwice	2029	1968	103,1
Katowice	2522	2327	108,4
Rybnik	2127	2142	99,3
Lublin	1132	1048	108,0
Wrocław	2260	2122	106,5
Kielce	1189	918	129,5
Kraków	1649	1299	126,9
Krosno	1003	989	101,4
Poznań	1840	1968	93,5
Warszawa	1056	1056	100,0
UGBKUE	2481	2310	107,4
RAZEM	19 288	18 147	106,3

Tabela 2.2.4.

OUG/ UGBKUE	Skontrolowane obiekty budowlane [a]	Liczba wszystkich obiektów budowlanych [b]	a/b [%]	Skontrolowane roboty budowlane [c]	Liczba wszystkich zgłoszonych robót budowlanych [d]	c/d [%]
Gliwice	201	978	20,6	22	57	38,6
Katowice	118	1093	10,8	57	104	54,8
Rybnik	129	867	14,9	10	68	14,7
Lublin	123	380	32,4	4	25	9,0
Wrocław	331	810	40,9	14	19	73,7
Kielce	69	376	18,4	19	45	42,2
Kraków	427	1068	40,0	24	52	46,2
Krosno	227	921	24,6	9	71	12,7
Poznań	151	1090	13,9	63	92	68,5
Warszawa	8	275	2,9	0	6	0,0
UGBKUE	302	2150	14,0	40	270	14,8
RAZEM	2086	10 008	20,8	262	809	32,4

Tabela 2.2.5.

OUG/UGBKUE i WUG	liczba zorganizowanych spotkań z przedstawicielami zakładów górniczych [a]	liczba spotkań ujętych w planie [b]	a/b [%]
Gliwice	17	17	100,0
Katowice	11	11	100,0
Rybnik	47	29	162,1
Lublin	1	1	100,0
Wrocław	6	6	100,0
Kielce	1	1	100,0
Kraków	5	5	100,0
Krosno	2	2	100,0
Poznań	2	2	100,0
Warszawa	4	4	100,0
UGBKUE	8	4	200,0
RAZEM OUG i UGBKE	104	82	126,8
Departament GG	4	4	100,0
Departament GEM	17	17	100,0
Departament OWP	1	1	100,0
RAZEM WUG	22	22	100,0
SUMA OUG/UGBKUE i WUG	126	104	121,2

usytuowanych w zlikwidowanych podziemnych zakładach górniczych oraz określenie działań prewencyjnych".

2.4. Perspektywa doskonalenia i rozwoju (R)

Perspektywę Doskonalenia i Rozwoju w 2010 roku tworzyło 5 celów operacyjnych, obejmujących 6 mierników oraz 24 zadania.

W ramach tej perspektywy:

- Przeprowadzono wszystkie zaplanowane szkolenia w zakresie znajomości wymagań zasadniczych i technicznych dotyczących wyrobów stosowanych w górnictwie.
 - 74,4% pracowników (wraz z kierownictwem) zatrudnionych w danej specjalności zostało przeszkolonych z zakresu znajomości wymagań zasadniczych i technicznych dotyczących wyrobów stosowanych w górnictwie (próg satysfakcji w 2010 r. to 30%).
 - Przeprowadzono badanie satysfakcji i motywacji pracowników OUG i UGBKUE oraz dokonano analizy wyników tego pomiaru, a wnioski skierowano do realizacji.
 - Dokonano analizy stanu posiadanych zasobów i określono potrzeby w zakresie zakupu: specjalistycznego wyposażenia związanego z zapobieganiem katastrofom górniczym, wyposażenia związanego z egzekwowaniem
- Rozpoznano potrzeby i wystąpiono do NFOŚiGW z wnioskiem o przyznanie środków na zakup sprzętu specjalistycznego.
 - Wystąpiono do NFOŚiGW z wnioskiem o przyznanie środków na opracowanie metodologii badawczej i bazy informacyjnej niezbędnej dla realizacji programu badawczego pt. „Ocena zagrożeń ze strony wyrobisk górniczych mających potencjał z powierzchni,

przepisów prawa w dziedzinie gospodarowania złożami kopalin, wyposażenia związanego z egzekwowaniem prawa w dziedzinie bhp, wyposażenia związanego z ograniczeniem zjawiska nielegalnej eksploatacji.

2.5. Podsumowanie

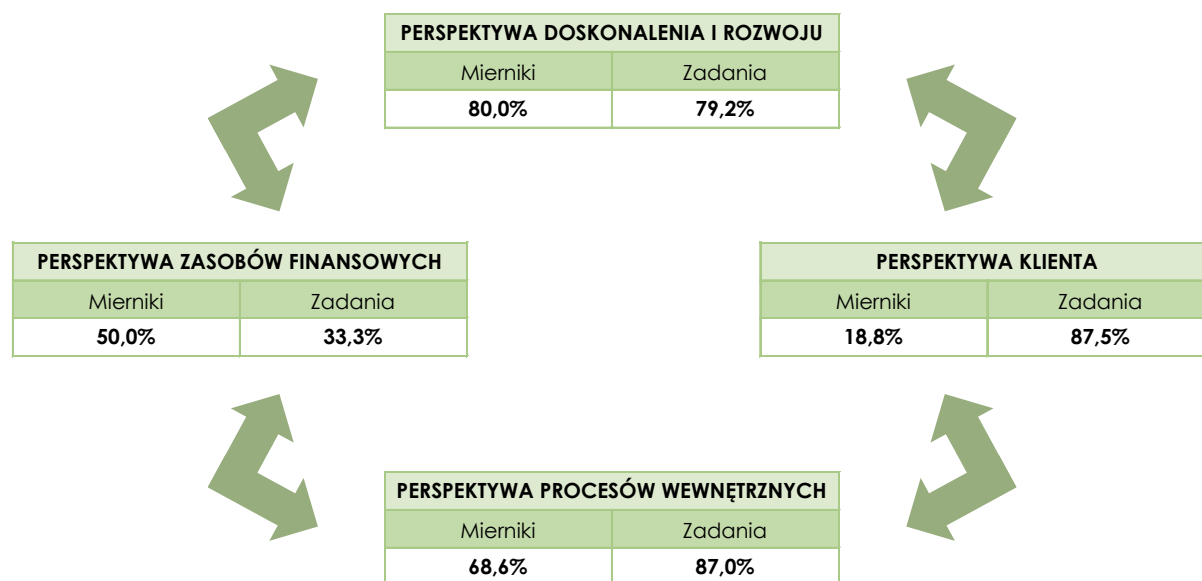
W 2010 roku w skład perspektyw: klienta, wewnętrznych procesów, zasobów finansowych oraz doskonalenia i rozwoju wchodziło łącznie 37 celów operacyjnych, 54 mierniki oraz 64 zadania. Spośród nich 32 mierniki osiągnęły zakładany na 2010 rok poziom satysfakcji, a 49 zadań zostało zrealizowanych.

Najwięcej mierników osiągnęło zakładany próg satysfakcji dla Perspektywy Doskonalenia i Rozwoju (80,0%) oraz Perspektywy Wewnętrznych Procesów (68,6%). W przypadku zadań,

najwięcej z nich zostało zrealizowanych dla Perspektywy Klienta (87,5%) oraz Perspektywy Wewnętrznych Procesów (87,0%).

Szczegółowy poziom realizacji mierników oraz zadań dla ww. perspektyw przedstawiony został na rysunku 2.5.1.

Jakkolwiek nie wszystkie cele i zadania zostały osiągnięte, to jednak należy mieć na względzie, że rok 2010 był początkiem stosowania przez nadzór górniczy technik planowania strategicznego. Uzyskanie biegłości w stosowaniu tych metod wymaga czasu pozwalającego zdobyć doświadczenie. Jest to także okres, w którym koryguje się błędy i przystosowuje treść planistyczną do zmieniającej się rzeczywistości. W trakcie 2010 r. dokonano – w ramach obowiązującej strategii – modyfikacji dokumentu „Cele operacyjne i zadania urzędów górniczych na rok 2010”, dążąc do jego dalszego uproszczenia i jak najpełniejszej zgodności z wszystkimi głównymi kierunkami działania nadzoru górniczego.

Rys. 2.5.1. Procentowy poziom realizacji mierników i zadań dla celów operacyjnych ujętych w czterech perspektywach

3. Działalność podstawowa urzędów górniczych

3.1. Zatwierdzanie planów ruchu

Zgodnie z art. 64 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze plan ruchu zakładu górniczego podlega zatwierdzeniu w drodze decyzji przez właściwy organ nadzoru górniczego.

W 2010 roku dyrektorzy OUG wydali 2 450 decyzji dotyczących planów ruchu zakładów górniczych wydobywających kopaliny podstawowe i pospolite, w tym 708 decyzji w sprawie zatwierdzenia planów ruchu oraz 1 742 decyzje w sprawie zatwierdzenia dodatków do planu ruchu.

Zestawienie liczby zatwierdzonych planów ruchu oraz dodatków do planu ruchu przedstawiono w tabeli 3.1.1.

3.2. Zagrożenia w zakładach górniczych

W górnictwie występuje szereg zagrożeń naturalnych i technicznych. Najpoważniejsze zagrożenia naturalne podlegają zaliczaniu do poszczególnych kategorii, stopni oraz klas.

Szczegółowe zasady zaliczania zagrożeń określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. (Dz. U. Nr 94, poz. 841 z późn. zm.) w sprawie zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych.

Do zagrożeń naturalnych występujących w polskich kopalniach węgla kamiennego zalicza się: zagrożenie gazowe, zagrożenie tąpnięciami, zagrożenie pożarowe, zagrożenie wodne, zagrożenie wybuchem pyłu węglowego, zagrożenie klimatyczne oraz pyłami szkodliwymi dla zdrowia, a także zagrożenie radiacyjne. Poza tym występują zagrożenia, które mają swe źródło w technice i technologii górniczej, m.in.: zagrożenie hałasem i wibracjami, porażeniem prądem elektrycznym, kontaktem z pracującymi maszynami i urządzeniami górniczymi oraz stosowaniem materiałów wybuchowych itp.

W zakładach górniczych wydobywających rudy miedzi występują w różnym nasileniu zagrożenia tąpnięciami, wodne, wentylacyjno-klimatyczne, zawałowe i opadem skał, zagrożenia związane ze stosowaniem środków strzałowych, a także zagrożenia pożarowe.

3.2.1. Zaliczanie złóż kopalin lub ich części oraz wyrobisk do poszczególnych kategorii, stopni oraz klas zagrożeń

Zbiornicze zestawienie decyzji wydanych w 2010 r. przez dyrektorów okręgowych urzędów górniczych w zakresie zaliczeń zagrożeń przedstawia tabela 3.2.1.1.

3.2.2. Udzielanie zezwoleń na zajęcie nieruchomości

Zgodnie z art. 90 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze w razie zagrożenia bezpieczeństwa życia lub zdrowia ludzkiego, bezpieczeństwa zakładu górniczego i jego ruchu oraz urządzeń użyteczności publicznej w związku z ruchem zakładu

Tab. 3.1.1. Liczba planów ruchu i dodatków do planu ruchu zatwierdzonych w 2010 r.

OUG	Liczba planów ruchu	Liczba dodatków do planów ruchu	RAZEM
Gliwice	48	236	284
Katowice	45	243	288
Kielce	72	153	225
Kraków	61	170	231
Krosno	46	156	202
Lublin	57	59	116
Poznań	196	201	397
Rybnik	26	263	289
Warszawa	82	36	118
Wrocław	75	225	300
RAZEM	708	1742	2450

Tab. 3.2.1.1. Liczba decyzji zaliczających złoża kopalin lub ich części oraz wyrobiska do poszczególnych kategorii, stopni oraz klas zagrożeń

OUG	Zakres przedmiotowy decyzji					
	Stopnie zagrożenia wodnego	Kategorie zagrożenia metanowego	Stopnie zagrożenia tąpnięciami	Klasy zagrożenia wybuchem pyłu węglowego	Stopnie zagrożenia wyrzutem gazu i skał	RAZEM
Gliwice	14	9	8	13	-	44
Katowice	4	1	2	13	-	24
Kielce	-	-	-	-	-	-
Kraków	-	-	-	-	-	-
Krosno	-	-	-	-	-	-
Lublin	-	-	-	1	-	1
Poznań	1	1	-	-	1	3
Rybnik	11	8	3	11	3	36
Warszawa	1	-	-	-	-	1
Wrocław	3	-	5	-	-	8
RAZEM	34	19	18	38	4	117

górniczego, właściwy organ nadzoru górniczego może wydać decyzję zezwalającą na zajęcie nieruchomości na czas niezbędny do usunięcia zagrożenia i jego skutków. W roku 2010 żaden urząd górniczy nie wydał takiej decyzji.

3.3. Stosowanie wyrobów w zakładach górniczych

Od 1 maja 2004 r., to jest od wstąpienia Polski w strukturę Unii Europejskiej, Wyższy Urząd Górniczy prowadzi całość zadań związanych z funkcjonowaniem systemu kontroli, wprowadzonych do obrotu, wyrobów przeznaczonych do stosowania w zakładach górniczych.

Działalność Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, jako organu nadzoru wyspecjalizowanego, prowadzona była na podstawie:

- ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2010 r. Nr 138, poz. 935 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity z 2005 r. Dz. U. Nr 228, poz. 1947 z późn. zm.), do którego zasadnicze zmiany w powyższym zakresie wprowadziła ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie i uchyleniu niektórych ustaw w związku z uzyskaniem przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 96, poz. 959) zwaną ustawą horyzontalną.

Zgodnie z powyższymi aktami prawnymi w zakładach górniczych można stosować wyroby spełniające wymagania zasadnicze lub do-

puszczone przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, jako organ wyspecjalizowany, prowadził kontrole spełniania przez wyroby przeznaczone do stosowania w zakładach górniczych zasadniczych wymagań na podstawie aktów prawnych wprowadzających postanowienia dyrektyw nowego podejścia do prawa polskiego.

3.3.1. Dopuszczanie wyrobów do stosowania w zakładach górniczych

W 2010 roku Prezes Wyższego Urzędu Górniczego wydał:

- 498 decyzji o dopuszczeniu wyrobów,
- 10 decyzji zmieniających warunki stosowania określone we wcześniejszych decyzjach o dopuszczeniu wyrobów,
- 12 decyzji umarzających postępowanie w sprawie dopuszczenia wyrobu do stosowania w zakładach górniczych wobec braku przedmiotowości wniosku oraz wycofania wniosku przez wnioskodawcę,
- 28 postanowień zobowiązujących producentów do przeprowadzenia w ruchu zakładu górniczego prób wyrobów, celem potwierdzenia prawidłowości przyjętych rozwiązań konstrukcyjnych.

Przeanalizowano również 94 opinie techniczne, opracowane przez jednostki upoważnione do przeprowadzania badań i oceny wyrobów, dotyczące oceny zakresu zmian wprowadzanych

w maszynach i urządzeniach dopuszczonych do stosowania w zakładach górniczych, pod kątem wymogu ponownego ich dopuszczenia.

Wystosowano także 67 pism, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów, dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego zakładów górniczych, jak również w sprawach dopuszczania wyrobów do stosowania w zakładach górniczych.

Poza tym przygotowano 10 pism wyjaśniających procedurę dopuszczenia wyrobów w zakresie obudowy podporowej, materiałów chemicznych oraz wyrobów z tworzyw sztucznych.

W sprawie dopuszczenia do stosowania w zakładach górniczych sprzętu strzałowego wydano 21 decyzji.

Specjaliści Wyższego Urzędu Górniczego prowadzą ponadto rejestr dopuszczonego do stosowania w zakładach górniczych sprzętu strzałowego w formie papierowej i elektronicznej.

3.3.2. Udzielanie zezwoleń na odstępstwa

W 2010 roku Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, na podstawie art. 78 ust. 4 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, wydał w zakresie energomechanicznym 43 decyzje o udzieleniu odstępstwa od wymagań obowiązujących przepisów, 6 decyzji zmieniających i 1 decyzję o odmowie udzielenia zezwolenia na odstępstwo od wymagań obowiązujących przepisów oraz 6 decyzji o umorzeniu postępowania.

Wydane decyzje w szczególności dotyczyły:

- prowadzenia prac spawalniczych w podziemnych wyrobiskach,
- przeprowadzania oceny stopnia zużycia sekcji obudów zmechanizowanych,
- wychylenia wież szybowych,
- wyposażenia podziemnych wyrobisk w rurociągi przeciwpożarowe.

W zakresie bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego w górnictwie odkrywkowym wydano 4 decyzje zezwalające na odstępstwo od postanowień § 80 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 kwietnia 2003 r. w sprawie przechowywania i używania środków strzałowych i sprzętu strzałowego w zakładach górniczych (Dz. U. Nr 72, poz. 655) polegające na tym, że ostrzegawcze sygnały dźwiękowe słyszalne w całej strefie zagrożenia nadawane będą, na polecenie osoby nadzorującej roboty strzałowe, zamiast osoby wykonującej roboty strzałowe.

W zakresie bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego w górnictwie otworowym wydano 4 decyzje o udzieleniu odstępstwa od wymagań obowiązujących przepisów. Wydane decyzje w szczególności dotyczyły:

- stosowania zbiorników naziemnych o osi poziomej i podwójnej ścianie oraz zbiorników o osi głównej pionowej, ze ścianą osłonową z monitoringiem szczelności (3 decyzje),
- konstrukcji odwiertu oraz jego wyposażenia – w głębego i napowierzchniowego.

W 2010 r. Prezes WUG wydał:

- 22 decyzje o udzieleniu odstępstwa od wymagań obowiązujących przepisów w zakresie przechowywania i używania materiałów wybuchowych w zakładach górniczych oraz zwalczania zagrożenia wybuchem pyłu węglowego,
- 7 decyzji dotyczących zakładów prowadzących roboty podziemne z zastosowaniem techniki górniczej oraz likwidowanych zakładów górniczych,
- 1 decyzję odmowną dotyczącą przewożenia materiałów wybuchowych.

W roku 2010 Prezes WUG wydał decyzje na odstępstwo od postanowień rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego podziemnych zakładach górniczych w zakresie:

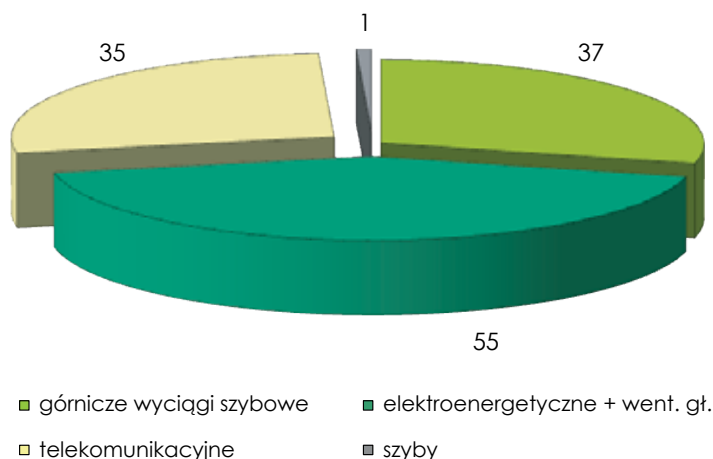
- obudowy i kierowania stropem – 5 decyzji,
- zagrożenia sejsmicznego i tąpniętami – 50 decyzji,
- przewietrzania, klimatyzacji, pożarów i zagrożenia metanowego – 19 decyzji.

3.3.3. Udzielanie zezwoleń na oddanie do ruchu obiektów, maszyn i urządzeń zakładu górniczego

W rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze Minister Gospodarki określił zasady wydawania przez organy nadzoru górniczego zezwoleń na oddanie do ruchu podstawowych obiektów, maszyn i urządzeń zakładu górniczego oraz obiektów budowlanych usytuowanych w wyrobiskach górniczych. Zgodnie z treścią ww. rozporządzeń na oddanie do ruchu podstawowych obiektów, maszyn i urządzeń zakładu górniczego oraz obiektów budowlanych usytuowanych w wyrobiskach górniczych wymagane jest uzyskanie zezwolenia wydanego przez właściwy organ nadzoru górniczego.

W 2010 r. na podstawie badań kontrolnych – badań odbiorczych urządzeń nowych lub zmodernizowanych, w poszczególnych grupach specjalistycznych Urząd Górniczy do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych wydał 128 zezwoleń na oddanie do ruchu podstawowych obiektów, maszyn i urządzeń zakładu górniczego, w tym:

- 1 szybu,

Rys. 3.3.3.1. Zezwolenia na oddanie do ruchu urządzeń energomechanicznych wydane przez UGBKUE w 2010 roku

- 37 górniczych wyciągów szybowych,
- 55 urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia, zasilających obiekty, maszyny i urządzenia wg właściwości UGBKUE oraz stacji wentylatorów głównych.
- 35 centrali i dyspozytorni wraz z systemami łączności, bezpieczeństwa i alarmowania.

Natomiast okręgowe urzędy górnicze wydały 237 zezwoleń na oddanie do ruchu podstawowych obiektów, maszyn i urządzeń zakładu górniczego.

3.3.4. Wydawanie pozwoleń na nabywanie i przechowywanie materiałów wybuchowych

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. Nr 117, poz. 1007 z późn. zm.) nabywanie, przechowywanie lub używanie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego wymaga pozwolenia. Dyrektor okręgowego urzędu górniczego wydaje pozwolenie na nabywanie lub przechowywanie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego dla przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie:

- poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalni,
- wydobywania kopalni ze złóż,
- bezzbiornikowego magazynowania substancji oraz składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych.

W zakładach górniczych mogą być stosowane materiały wybuchowe posiadające nadany numer identyfikacyjny i wpisane do rejestru

materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.

W 2010 roku dyrektorzy OUG wydali 16 nowych decyzji oraz dokonali 42 zmian decyzji pozwalających na nabywanie i przechowywanie materiałów wybuchowych.

3.4. Wydawanie pozwoleń budowlanych

Wykonując ustawowe zadania administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego w dziedzinie górnictwa, w 2010 r. organy nadzoru górniczego wydały łącznie 318 decyzji o pozwoleniu budowlanym. Na liczbę tę składa się 261 decyzji, których przedmiotem były obiekty nowowznoszone lub przebudowa i remont obiektów istniejących oraz 57 decyzji dotyczących rozbiórki obiektów budowlanych zakładu górniczego. Ponadto rozpatrzono 383 zgłoszenia robót budowlanych, dokonanych w trybie art. 30 ust. 1 lub art. 31 ust. 2 ustawy – Prawo budowlane. Po zakończeniu inwestycji wydano 73 decyzje o pozwoleniu na użytkowanie, w tym 62 dla obiektów w zakładach wydobywających kopaliny podstawowe, a 11 w zakładach kopalni pospolitych. W trybie uprawnień nadzoru budowlanego w 8 przypadkach wstrzymano roboty budowlane prowadzone z naruszeniem przepisów prawa (5 przypadków dotyczyło zakładów kopalni podstawowych, a 3 przypadki dotyczyły zakładów kopalni pospolitych). Łączna liczba obiektów budowlanych zakładu górniczego, nadzorowanych w zakresie ich utrzymania, według stanu na 31.12.2010 r. wynosiła 10 138 (3 115 budynków i 7 023 budowli). Ponadto, okręgowe urzędy górnicze wydały 98 świadectw potwierdzających posiadanie kwalifikacji osób dozoru ruchu w specjalności budowlanej.

3.5. Gospodarka złożem, zagospodarowanie przestrzenne i ochrona środowiska

3.5.1. Uzgadnianie granic obszaru górniczego i terenu górniczego

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jest organem współdziałającym w procesie udzielania koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, bezbiornikowe magazynowanie substancji oraz składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górnich. W trybie art. 25 ust 2 ustawy Prawo geologiczne i górnicze Prezes WUG uzgadnia granice obszaru i terenu górniczego, natomiast w trybie art. 25 ust. 4 uzgadniane są granice przestrzeni bezbiornikowego magazynowania substancji lub składowania odpadów oraz granice objęte przewidywanymi szkodliwymi wpływami takiej działalności.

W roku 2010 Prezes Wyższego Urzędu Górniczego rozpatrzył 1 159 wniosków o uzgodnienie granic obszarów górnich i terenów górnich. W wyniku przeprowadzonych postępowań pozytywnie uzgodniono:

- 21 granic obszarów i terenów górnich dla kopalin podstawowych,

- 945 granic obszarów i terenów górnich dla kopalin pospolitych (w tym 610 ze starostą).

Razem pozytywnie rozpatrzono 966 wniosków.

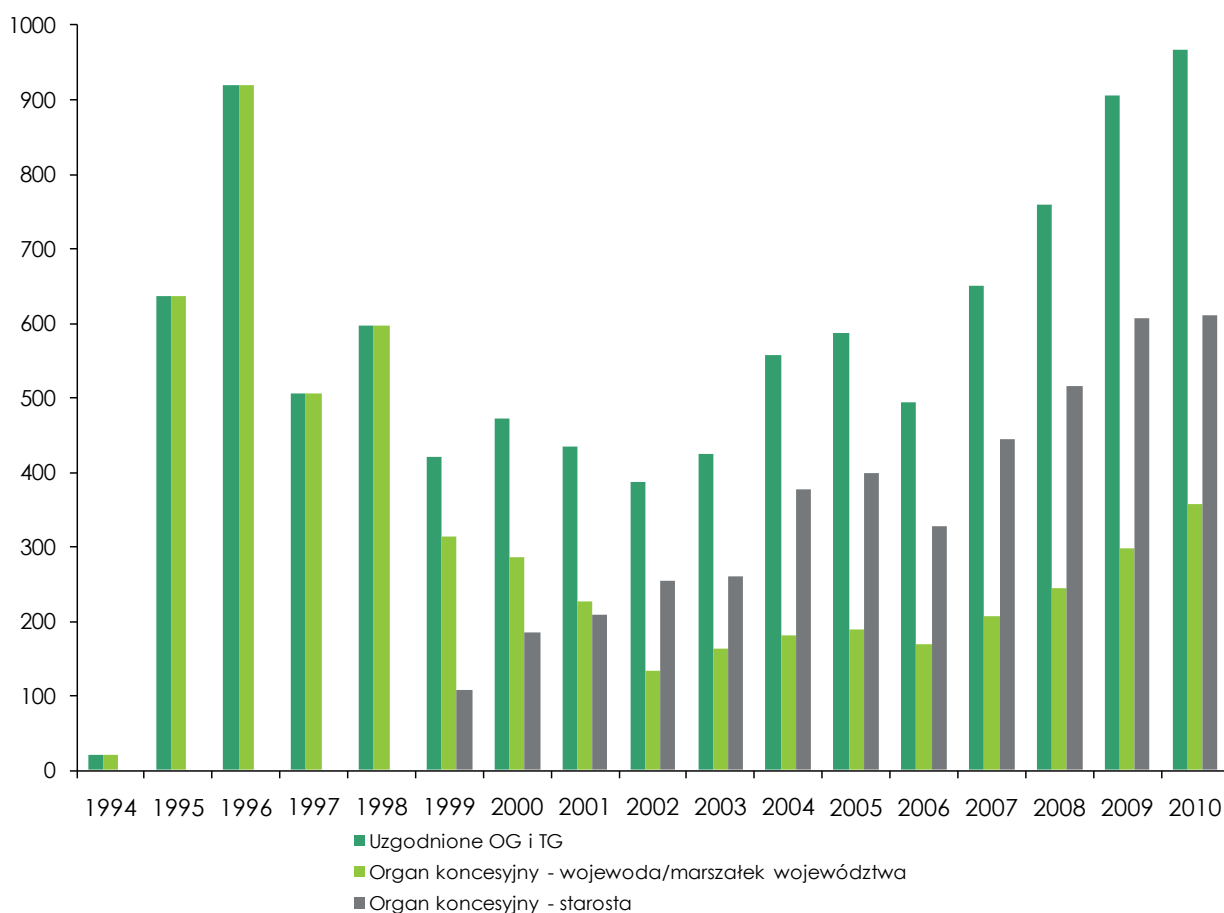
W 126 przypadkach, w odniesieniu do kopalin pospolitych, odmówiono uzgodnienia granic obszarów i terenów górnich (w tym 88 wniosków otrzymanych od starostów).

W związku ze stwierdzonymi brakami formalnymi w 63 przypadkach wezwano do uzupełnienia przestanych wniosków.

Od września 1994 roku, tj. od wejścia w życie ustawy Prawo geologiczne i górnicze, uzgodniono granice obszarów i terenów górnich dla: 722 złóż kopalin podstawowych, 9 690 złóż kopalin pospolitych (w tym 4 286 dla starostów).

Rok 2010 zalicza się do rekordowych pod względem liczby uzgodnień. Ilość rozpatrzonych wniosków w stosunku do roku ubiegłego wzrosła o 9,65%. Obserwowana tendencja wzrostowa w liczbie uzgadnianych obszarów i terenów górnich, a w konsekwencji ilość udzielanych koncesji na eksploatację kopalin pospolitych stale się utrzymuje. Obrazuje to rysunek 3.5.1.1.

W 2010 roku pozytywnie rozpatrzono 1 wniosek o uzgodnienie granic przestrzeni bezbiornikowego magazynowania substancji (gazu), w górotworze.

Rys. 3.5.1.1. Liczba granic obszarów i terenów górnich dla kopalin pospolitych, uzgodnionych w latach 1994–2010

3.5.2. Uzgadnianie koncesji

Dostosowanie zakresu projektowanej eksploatacji do warunków górniczo-geologicznych i zasad racjonalnej gospodarki złożem egzekwowano głównie w procesach uzgadniania koncesji (ich zmian i wygaszania), udzielanych na działalność, o której mowa w art. 16 ust. 2a Pgg. W 2010 roku rozpatrzono ogółem 1 839 wniosków organów koncesyjnych, w tym 858 dotyczących prac geologicznych, a 981 wydobywania kopalin. Spośród nich 631 wniosków dotyczyło wygaszenia lub zmiany udzielonej koncesji. Z powyższych wniosków uzgodniono 1 782, a 57 zwrócono do poprawy lub uzupełnienia. Prezes WUG, działając jako organ drugiej instancji, rozpatrzył natomiast 3 zażalenia na postanowienia dyrektorów okręgowych urzędów górniczych w tym zakresie.

Ponadto w 2010 roku pracownicy nadzoru górniczego ujawnili 88 przypadków nielegalnej eksploatacji złóż kopalin, z których większość stanowił nielegalny pobór kruszywa naturalnego.

3.5.3. Opiniowanie projektów zagospodarowania złoża

Działając na podst. art. 20 ust. 2 pkt 2 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, okręgowe urzędy górnicze, na wniosek przedsiębiorców, w 2010 r. zaopiniowały 335 projektów zagospodarowania złóż, w 271 przypadkach wydając opinie pozytywne, a w 64 negatywne (zawierające uwagi). Z kolei, w trybie art. 55 ust. 4 ww. ustawy, na wniosek organów koncesyjnych zaopiniowały 168 dodatków do projektów zagospodarowania złoża, w tym 130 pozytywnie, a 38 negatywnie.

Na rozpoznanie złóż i prawidłowe ich dokumentowanie pracownicy nadzoru górniczego wpływali m.in. biorąc udział w pracach, funkcjonującej przy Ministrze Środowiska, Komisji Zasobów Kopalin. W ramach prac Komisji uczestniczono w 2 posiedzeniach, w trakcie których zaopiniowano 1 dokumentację geologiczną, 1 dodatek do dokumentacji geologicznej złoża i wystąpienie pokontrolne NIK do Ministra Środowiska w zakresie gospodarki złożami węgla kamiennego. Uwagi zgłoszone podczas posiedzeń KZK uwzględniono w opiniach dla Ministra Środowiska, a opiniowane dokumenty zostały poprawione przez autorów zgodnie z ujawnionymi na posiedzeniach nieprawidłowościami.

3.5.4. Uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W roku 2010 organy nadzoru górniczego, w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.), uzgodniły

448 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W trakcie uzgadniania projektów miejscowych planów zwracano szczególną uwagę, aby zawarte w nich rozwiązania planistyczne umożliwiały wykonanie przez przedsiębiorców górniczych uprawnień, wynikających z koncesji na wydobywanie kopaliny, oraz zapewniły zachowanie warunków ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia na terenach objętych wpływami eksploatacji górniczej. W 2010 r., w sposób przewidziany art. 53 Prawa geologicznego i górniczego, organy nadzoru górniczego uzgodniły też 31 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów górniczych. Uzgodnień tych dokonano mając na uwadze konieczność integracji działań przedsiębiorcy górniczego z interesami gmin górniczych i lokalnych społeczności. Obowiązek sporządzania planów dla terenu górniczego w dalszym ciągu realizowany jest w niewielkim stopniu. W 2010 r. gminy uchwałyły jedynie 12 takich planów, w tym 1 dla terenu górniczego kopaliny podstawowej i 11 dla terenów kopalin pospolitych.

3.5.5. Opiniowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Z mocy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dla obszaru w granicach administracyjnych gminy sporządza się obowiązkowo studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, niestanowiące aktu prawa miejscowego. W studium uwzględnia się w m.in. zagrożenia dla bezpieczeństwa ludności i jej mienia oraz występowanie: obszarów zagrożeń geologicznych, udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych i terenów górniczych. Określa się w nich między innymi: obszary zagrożone powodzią i osuwaniem się mas skalnych, obiekty lub obszary, dla których w złożach kopalin wyznacza się filar ochronny oraz obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji. Organy nadzoru górniczego uczestniczą w procesie tworzenia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obejmujących granicami opracowania tereny górnicze. W 2010 roku wydały 333 opinie dotyczące takich studiów.

3.5.6. Uzgadnianie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania na terenach górniczych

Na podstawie art. 53 ust. 4 pkt 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r.

– Kodeks postępowania administracyjnego dyrektor okręgowego urzędu górniczego uzgadnia w formie postanowienia lokalizację inwestycji celu publicznego i określa warunki geologiczno-górnictwa występujące na terenie przeznaczonym do zabudowy pozostałych obiektów zlokalizowanych na terenach górniczych.

W 2010 roku wydano 4 057 postanowień uzgadniających decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Ich celem jest zapewnienie bezpieczeństwa obiektów wznoszonych na terenach gmin górniczych, głównie poprzez egzekwowanie stosowania odpowiednich, budowlanych zabezpieczeń konstrukcyjnych. Na wniosek inwestorów, organy nadzoru górniczego wydały również 1 938 informacji o warunkach geologiczno-górnictwa. Zadania związane z ochroną obiektów budowlanych realizowano także w trakcie kontroli w zakładach górniczych, sprawdzając prawidłowość ustalania warunków geologiczno-górnictwa w postanowieniach wydanych przez urzędy górnicze dla projektowanych obiektów budowlanych, usytuowanych na terenach górniczych, lecz niestanowiących obiektów zakładu górniczego. Sprawdzano również stosowanie przez zakłady górnicze metod eksploatacji minimalizujących powstawanie szkód w obiektach i urządzeniach na powierzchni, ustalonych w planach ruchu.

3.5.7. Opiniowanie projektów zadań proekologicznych w górnictwie

Na podstawie art. 411 ust. 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska, Prezes WUG opiniuje wnioski przedsiębiorców o dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zadań o charakterze proekologicznym z zakresu górnictwa. W 2010 roku wydano opinie w odniesieniu do 8 wniosków, przesłanych przez Prezesa NFOŚiGW, o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu górnictwa, złożonych przez następujące podmioty:

- Wyższy Urząd Górniczy – wniosek pn.: „Doposażenie organów nadzoru górniczego w sprzęt służący do monitorowania eksploatacji kopalni”,
- Wyższy Urząd Górniczy – wniosek pn.: „Opracowanie metodyki oceny zagrożeń ze strony wyrobisk górniczych mających połączenie z powierzchnią, usytuowanych na terenach zlikwidowanych podziemnych zakładach górniczych”,
- Województwo Wielkopolskie (Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu Rejonowy Oddział w Koninie) – wniosek pn.: „Przerzut wód kopalnianych z od-

krywki Józwin IIb do jeziora Budzistawskiego i Wilczyńskiego”,

- Kopalnia Siarki „Machów” S.A. w Tarnobrzegu – wniosek pn.: „Rekultywacja terenów pogórnictwa Kopalni Siarki „Machów” S.A. w obszarach: „Machów-Piaseczno”, „Jeziórko”, „Basznia” – Etap 2010”,
- Kopalnie i Zakłady Przetwórcze Siarki „Siar-kopol” w likwidacji w Tarnobrzegu – wniosek pn.: „Rekultywacja terenów górniczych, likwidacja otworów wiertniczych i obiektów budowlanych Zakładu Górniczego Kopalni Siarki „Jeziórko” wraz z pracami zabezpieczającymi oraz przedsięwzięciami zapobiegającymi powstawaniu zagrożeń w związku z likwidacją Zakładu Górniczego w roku 2010”,
- Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk w Krakowie – wniosek pn.: „Konferencja naukowa „Warsztaty Górnicze” nt. „Zrównoważony rozwój górnictwa węgla brunatnego”,
- Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu – wniosek pn.: „Rekultywacja terenu zwalówiska „A” w Piekarach Śląskich”,
- Kopalnia Siarki „Machów” S.A. w Tarnobrzegu – wniosek pn.: „Rekultywacja terenów pogórnictwa Kopalni Siarki „Machów” S.A. w obszarach: „Machów-Piaseczno”, „Jeziórko”, „Basznia” – Etap 2011–2013”.

W wyniku starań podjętych przez Wyższy Urząd Górniczy, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie wpisał 2 zadania, tj.: „Doposażenie organów nadzoru górniczego w sprzęt służący do monitorowania eksploatacji kopalni” i „Badania i prace dla ochrony środowiska” do Programu Priorytetowego pn. „Program dla przedsięwzięć zmierzających do zmniejszenia uciążliwości wynikających z wydobywania kopalni i ich wzbogacania oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko procesów likwidacji zakładów górniczych oraz prac badawczych dla rozpoznania zasobów wód zaliczanych do kopalni”. Zadania te będą realizowane w 2011 roku.

3.5.8. Opiniowanie kierunków rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością górnictwa

Obowiązek opiniowania przez organy nadzoru górniczego decyzji w sprawach rekultywacji gruntów po działalności górniczej wynika z:

- art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, który stanowi, że organ ochrony środowiska wydaje decyzje w sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów po zasięgnięciu opinii właściwego terenowo dyrektora

okręgowego urzędu górniczego – w odniesieniu do działalności górniczej,

- art. 374 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w związku z art. 362 ust. 1 pkt 2 i ust. 6 ww. ustawy, który stanowi, że decyzje dotyczące ruchu zakładu górniczego wymagają uzgodnienia z dyrektorem właściwego okręgowego albo specjalistycznego urzędu górniczego.

W związku z objęciem nadzoru nad wydobywaniem kopalin pospolitych, organy nadzoru górniczego w szerokim zakresie uczestniczą w postępowaniach dotyczących rekultywacji gruntów po działalności górniczej.

W 2010 roku wydano ogółem 510 postanowień w sprawach rekultywacji gruntów, w tym 208 postanowień opiniujących uznanie rekultywacji za zakończoną.

3.6. Stwierdzanie kwalifikacji

3.6.1. Stwierdzanie kwalifikacji kierownika ruchu w podziemnych zakładach górniczych

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, działając na podstawie art. 68 ust. 4 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, stwierdza kwalifikacje do pełnienia funkcji kierownika ruchu podziemnego zakładu górniczego. Tryb postępowania kwalifikacyjnego określają przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz. U. Nr 84, poz. 755, z późn. zm.). Szczegółowa procedura w powyższym zakresie została włączona do Księgi Jakości Systemu Zarządzania Jakością WUG – proces: WUG-KP-002-PR.

W roku 2010 do Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego wpłynęło 27 wniosków o stwierdzenie kwalifikacji kierownika ruchu podziemnych zakładów górniczych. Łącznie przeprowadzono 10 egzaminów, w wyniku których:

- 1) 21 osobom stwierdzono kwalifikacje kierownika ruchu podziemnego zakładu górniczego wydobywającego węgiel kamienny;
- 2) 1 osobie stwierdzono kwalifikacje do pełnienia funkcji kierownika ruchu podziemnego zakładu górniczego wydobywającego kopaliny inne niż węgiel kamienny;
- 3) 2 osobom stwierdzono kwalifikacje kierownika ruchu zakładu górniczego prowadzącego określone roboty podziemne z zastosowaniem techniki górniczej.

3.6.2. Stwierdzanie kwalifikacji mierniczego górniczego i geologa górniczego

Zgodnie z art. 70 ust. 4 ustawy Prawo geologiczne i górnicze, Prezes Wyższego Urzędu Górniczego stwierdza kwalifikacje mierniczego górniczego i geologa górniczego. Zespół miernictwa górniczego prowadzi obsługę Komisji egzaminacyjnej dla stwierdzenia kwalifikacji mierniczego górniczego i geologa górniczego.

Komisja egzaminacyjna rozpoczęła swoją działalność w 1958 roku na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 1958 r. w sprawie warunków uzyskania uprawnień do wykonywania czynności mierniczego górniczego lub asystenta mierniczego górniczego (Dz. U. Nr 6, poz. 18). Do końca 2010 roku stwierdzono kwalifikacje: 884 mierniczych górniczych, 923 asystentów mierniczych górniczych, 869 geologów górniczych.

Obecnie postępowanie kwalifikacyjne opiera się na rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 11.06.2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz. U. Nr 84, poz. 755 z późn. zm.). Szczegółowa procedura w powyższym zakresie została włączona do Systemu Zarządzania Jakością – proces: WUG-KP-001-OSG.

Decyzją nr 20 z dnia 15 czerwca 2010 roku (Dz. Urz. WUG Nr 9, poz. 55) Prezes Wyższego Urzędu Górniczego powołał Komisję egzaminacyjną dla stwierdzenia kwalifikacji mierniczego górniczego i geologa górniczego. W jej skład wchodzi: przewodniczący, dwóch zastępców przewodniczącego, sekretarz oraz członkowie – specjaliści z zakresu: geodezji górniczej (20 członków), geologii górniczej (17 członków) i prawa (4 członków).

Tab. 3.6.2.1. Liczba kwalifikacji mierniczego górniczego i geologa górniczego uzyskanych w 2010 r.

Zakres kwalifikacji	mierniczy górniczy	geolog górniczy
w podziemnych zakładach górniczych	13	11
w odkrywkowych zakładach górniczych	5	4
w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi	-	1
RAZEM	18	16

W roku 2010 do Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego wpłynęło 19 wniosków o stwierdzenie kwalifikacji mierniczego górniczego oraz 19 wniosków o stwierdzenie kwalifikacji geologa górniczego. Przeprowadzono 10 egzaminów dla stwierdzenia kwalifikacji mierniczego górniczego, przystąpiło 19 osób (zdało 18) oraz 8 egzaminów dla stwierdzenia kwalifikacji geologa górniczego, przystąpiło 16 osób (zdało 16). Kwalifikacje uzyskane w 2010 roku, w rozbiciu na rodzaje zakładów górniczych, określone w § 3 ust. 2 ww. rozporządzenia Ministra Gospodarki, przedstawiono w tabeli 3.6.2.1.

3.6.3. Stwierdzanie kwalifikacji w zakresie ratownictwa górniczego

Na podstawie art. 75a ust. 3 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze Prezes Wyższego Urzędu Górniczego stwierdza kwalifikacje osób kierownictwa oraz specjalistów wykonujących czynności w zakresie ratownictwa górniczego, zatrudnionych w podmiotach zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górniczego. Postępowanie kwalifikacyjne prowadzi Komisja egzaminacyjna dla stwierdzenia kwalifikacji osób kierownictwa oraz specjalistów wykonujących czynności w zakresie ratownictwa górniczego w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2005 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa oraz specjalistów wykonujących czynności w zakresie ratownictwa górniczego, zatrudnionych w podmiotach zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górniczego (Dz. U. Nr 261, poz. 2186 z późn. zm.).

W roku 2010 Komisja powołana przez Prezesa WUG stwierdziła 11 osobom kwalifikacje dotyczące jednostek ratownictwa dla podziemnych zakładów górniczych, w tym:

- 3 osobom – kierownika jednostki ratownictwa górniczego,
- 4 osobom – kierownika okręgowej stacji ratownictwa górniczego,
- 2 osobom – kierownika zawodowych zastępów ratowniczych,
- 1 osobie – kierownika zawodowego pogotowia specjalistycznego.

Ponadto jednej osobie stwierdzono kwalifikacje kierownika oddziału terenowego jednostki ratownictwa dla zakładów innych niż podziemne zakłady górnicze.

3.6.4. Stwierdzanie kwalifikacji osób kierownictwa i dozoru ruchu oraz osób zatrudnionych na stanowiskach wymagających szczególnych kwalifikacji

Na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykażu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych stwierdzają kwalifikacje osób kierownictwa i dozoru ruchu w zakładach górniczych oraz osób zatrudnionych na stanowiskach wymagających szczególnych kwalifikacji.

Dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych w 2010 r. stwierdzili kwalifikacje do wykonywania czynności w ruchu zakładów górniczych 3 960 osobom, w tym w:

- kierownictwie ruchu zakładów górniczych – 277 osobom,
- dozorcze wyższym – 520 osobom,
- dozorcze średnim – 1 320 osobom,
- dozorcze niższym – 1 824 osobom,
- dozorcze ruchu (w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających kopaliny pospolite w warunkach określonych w art. 16 ust. 2a ustawy – Prawo geologiczne i górnicze) – 19 osobom.

W 2010 r. uprawnienia do wykonywania czynności w ruchu zakładu górniczego na stanowiskach wymagających szczególnych kwalifikacji uzyskało 8 260 osób.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r. w postępowaniu odwoławczym Prezes WUG rozpatrzył 10 odwołań wniesionych od decyzji dyrektorów okręgowych urzędów górniczych, odmawiających dopuszczenia do egzaminu dla stwierdzenia kwalifikacji osób kierownictwa lub dozoru ruchu oraz szczególnych kwalifikacji.

3.6.5. Uznawanie kwalifikacji nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej

W związku z przepisami ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 listopada 2007 r. w sprawie upoważnienia do uznawania kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych (Dz. U. Nr 216, poz. 1612), Prezes Wyższego Urzędu Górniczego uznaje nabyte w państwach członkowskich Unii

Europejskiej kwalifikacje do wykonywania górniczych zawodów regulowanych.

W sprawach związanych z uznawaniem nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych w 2010 roku wydano:

- 1) 1 decyzję uznającą kwalifikacje do wykonywania zawodu regulowanego kierownika ruchu zakładu wykonującego roboty geologiczne techniką wiertniczą w ramach poszukiwania i rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w specjalności wiertniczej;
- 2) 6 decyzji uznających kwalifikacje do wykonywania zawodu regulowanego osoby wyższego dozoru ruchu zakładu wykonującego roboty geologiczne techniką wiertniczą w ramach poszukiwania i rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w specjalności wiertniczej;
- 3) 4 decyzje uznające kwalifikacje do wykonywania zawodu regulowanego osoby średniego dozoru ruchu zakładu wykonującego roboty geologiczne techniką wiertniczą w ramach poszukiwania i rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w specjalności wiertniczej;
- 4) 1 decyzję uznającą kwalifikacje do wykonywania zawodu regulowanego operatora (samojedźnych) maszyn przodkowych kombajnów ścianowych;
- 5) 1 decyzję uznającą kwalifikacje do wykonywania zawodu regulowanego mechanika wiertni w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi;
- 6) 8 decyzji uznających kwalifikacje do wykonywania zawodu regulowanego spawacza w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi.

Ponadto na bieżąco udzielano odpowiedzi na zapytania zarówno osób fizycznych, jak i przedsiębiorców górniczych na temat zasad oraz procedury uznawania kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych w przypadku kwalifikacji nabytych w takich krajach jak: Republika Czeska, Ukraina, Republika Federalna Niemiec, Irlandia, Wielka Brytania.

3.7. Stwierdzanie przygotowania jednostek szkoleniowych

Zgodnie wymogiem art. 74 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze w 2010 roku dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych wydali 41 decyzji przedsiębiorcom i jednostkom organizacyjnym trudniących się szkoleniem, stwierdzających posiadanie przez nich odpowiedniej kadry oraz niezbędnych środków umożliwiających właściwe przeszkolenie pracowników. Wydając decyzję wynikającą

z art. 74 – Prawo geologiczne i górnicze, dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych kierowali się kryteriami określonymi w oparciu o obowiązujące wymogi dotyczące zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych. Wydanie decyzji poprzedzały rozeznania przeprowadzone u wnioskodawców w zakresie:

- posiadania przez nich aktualnego odpisu z właściwego rejestru albo zaświadczenia o wpisie do ewidencji szkół i placówek niepublicznych lub zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej,
- wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ośrodka zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- posiadania pomocy dydaktycznych i sprzętu niezbędnego do realizacji programu szkolenia,
- dysponowania pomieszczeniem dydaktycznym, zapleczem sanitarnym i socjalnym,
- możliwości przeprowadzenia szkoleń praktycznych objętych tematyką kursów na terenie zakładów górniczych, jednostek naukowo-badawczych lub we własnym zakresie,
- możliwości zabezpieczania dokumentacji szkoleniowej,
- dysponowania wykładowcami i instruktorami o kwalifikacjach odpowiednich do realizowanych programów szkolenia,
- odpowiedniego nadzoru, gwarantującego prawidłowość prowadzonego szkolenia,
- zapewnienia materiałów pomocniczych dla słuchaczy.

3.8. Nadawanie uprawnień rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego wydaje decyzje w sprawie uprawnień rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego. Zgodnie z art. 78 ust. 1 pkt. 2 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze w określonych rozporządzeniem przypadkach przedsiębiorca obowiązany jest dokonać sprawdzenia rozwiązań technicznych w drodze badań przeprowadzonych przez rzeczoznawców.

W roku 2010 Prezes WUG w związku z wnioskami jednostek naukowo-badawczych lub osób fizycznych wydał:

- w zakresie obudowy i kierowania stropem:
 - 4 decyzje dotyczące nadania uprawnień rzeczoznawcy ds. ruchu zakładu górniczego, w zakresie projektowania obudowy kotwowej,
 - 4 decyzje nadające jednostkom naukowo-badawczym upoważnienia rzeczoznawcy ds. ruchu zakładu górniczego

- w zakresie opiniowania doboru obudowy szybów i wlotów do szybów oraz doboru obudowy wyrobisk,
- 1 decyzję dotyczącą nadania uprawnień rzeczoznawcy ds. ruchu zakładu górniczego w zakresie opiniowania doboru obudowy szybów i wlotów do szybów oraz doboru obudowy wyrobisk,
- 2 decyzje nadające jednostkom naukowo-badawczym upoważnienia rzeczoznawcy ds. ruchu zakładu górniczego w zakresie projektowania obudowy kottowej;
- w zakresie zwalczania zagrożenia sejsmicznego i tąpniętami:
 - 2 decyzje nadające osobom fizycznym upoważnienia rzeczoznawcy ds. ruchu zakładu górniczego w zakresie oceny i zwalczania zagrożenia tąpniętami;
- w zakresie robót strzałowych:
 - 3 decyzje nadające jednostkom naukowo-badawczym upoważnienia rzeczoznawcy ds. ruchu zakładu górniczego w zakresie robót strzałowych;
- w zakresie przewietrzania, klimatyzacji, pożarów, zagrożenia metanowego oraz wyrzutami gazów i skał:
 - 3 decyzje, dla trzech jednostek naukowo-badawczych, nadające upoważnienia rzeczoznawcy ds. ruchu zakładu górniczego, w zakresie zagrożenia metanowego, wyrzutami metanu i skał oraz pożarowego;
- w zakresie zagadnień energomechanicznych:
 - 6 upoważnień rzeczoznawcy ds. ruchu zakładu górniczego dla jednostek naukowych.

3.9. Przejmowanie dokumentacji mierniczo-geologicznej z likwidowanych zakładów górniczych

Zgodnie z art. 107 ust. 8 pkt 4 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, Prezes Wyższego Urzędu Górniczego gromadzi i archiwizuje dokumentację mierniczo-geologiczną zlikwidowanych zakładów górniczych w Archiwum Dokumentacji Mierniczo-Geologicznej w Wyższym Urzędzie Górniczym oraz udostępnia ją na podstawie art. 8 i 9 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227) oraz art. 107 ust. 8 pkt 4 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, i rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych stawek opłat

za udostępnienie informacji o środowisku i jego ochronie oraz sposobu uiszczania opłat (Dz. U. Nr 114, poz. 788).

W roku 2010 przejęto dokumentację mierniczo-geologiczną lub ich części oraz inne dokumenty z 22 zakładów górniczych (narastająco: 384 dokumentacje). Na koniec 2010 r. w bazie posiadanych dokumentów było zarejestrowanych 17 490 pozycji, będących zbiorami dokumentów (kompletami map), przybyło 1 560 pozycji. Zgromadzono 81 120 sztuk dokumentów, przybyło 1 577 dokumentów.

Na bieżąco udzielano urzędom miejskim, gminnym i inwestorom pisemnych informacji o warunkach górniczo-geologicznych działek budowlanych, zlokalizowanych na byłych terenach górniczych. W roku 2010 sporządzono 608 informacji (narastająco 5 596), pobierając opłaty na łączną sumę 11 480,55 zł. (narastająco 102 147,80 zł.).

O przejęciu dokumentacji mierniczo-geologicznej zlikwidowanego zakładu górniczego oraz o możliwości udzielania w oparciu o nią informacji, powiadamiano odpowiedni oddział archiwów państwowych oraz właściwe urzędy miast i gmin. Na pisemne wnioski osób fizycznych i prawnych archiwum udzielało informacji dotyczących terenów pogórnich.

3.10. Rozpatrywanie skarg i wniosków

Organy nadzoru górniczego przyjmują i załatwiają sprawy skarg i wniosków zgodnie z art. 221–225 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

W 2010 roku do Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach wpłynęło 46 skarg i 10 wniosków, w sumie 56 spraw. W okresie sprawozdawczym załatwiono 57 spraw (47 skarg i 10 wniosków) w tym jedną skargę, która wpłynęła w końcu grudnia 2009 r. i była załatwiona w styczniu 2010 r.

Z 57 załatwionych skarg i wniosków 33 sprawy (28 skarg i 5 wniosków) załatwiono we właściwym zakresie, a 24 sprawy przekazano do załatwienia właściwym organom, kierując do:

- okręgowych urzędów górniczych (16 skarg i 5 wniosków),
- organów administracji publicznej (3 skargi).

W zakresie podjętych rozstrzygnięć, z ogólnej liczby 33 skarg i wniosków rozpatrzonych w okresie sprawozdawczym przez Wyższy Urząd Górniczy, 8 spraw uznano za zasadne (6 skarg i 2 wnioski). W 13 przypadkach (12 skarg i 1 wniosek), po rozpatrzeniu tych spraw uznano zarzuty za niezasadne.

W odniesieniu do 12 rozpatrzonych spraw, w tym 10 skarg i 2 wniosków, postępowanie za-

kończące zostało „innym” rozstrzygnięciem, z pisemnym zawiadomieniem wnioskodawców lub skarżących.

W 24 przypadkach, 21 spraw przekazano do rozpatrzenia przez właściwych miejscowo dyrektorów okręgowych urzędów górniczych, a 3 sprawy przekazano do rozpatrzenia przez właściwe miejscowo i rzeczowo organy administracji publicznej. Zgodnie z wymogami Kodeksu postępowania administracyjnego sprawy te były przekazane w terminie do siedmiu dni do właściwego organu, z pisemnym powiadomieniem wnoszącego skargę lub wniosek.

Z ogólnej liczby 56 skarg i wniosków wniesionych do Wyższego Urzędu Górniczego w roku 2010, w 28 przypadkach były to sprawy wniesione w formie anonimów drogą listowną, elektroniczną lub telefoniczną. Decyzję o celowości rozpoznania tych spraw każdorazowo podejmował Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.

Do okręgowych urzędów górniczych w 2010 r. wpłynęło 196 skarg i wniosków, z których urzędy górnicze rozpoznały i załatwiły we własnym zakresie 172 sprawy, a 24 przekazały do rozpatrzenia innym organom, według właściwości rzeczowej i miejscowej.

Liczba wniesionych w tym okresie skarg i wniosków do poszczególnych urzędów przedstawia się następująco:

- OUG w Kielcach – 37,
- OUG w Krakowie – 31,
- OUG we Wrocławiu – 28,
- OUG w Krośnie – 22,
- OUG w Gliwicach – 18,
- OUG w Katowicach – 16,
- OUG w Poznaniu – 16,
- OUG w Rybniku – 13,
- OUG w Lublinie – 7,
- OUG w Warszawie – 7,
- UGBKUE – 1.

W zakresie rozstrzygnięć, z ogólnej liczby 172 skarg i wniosków, 66 spraw uznano za zasadne. W 85 przypadkach wniesione skargi i wnioski, po rozpatrzeniu, uznano za niezasadne.

W odniesieniu do 21 rozpatrzonych spraw, postępowanie zakończone zostało innym rozstrzygnięciem, z pisemnym zawiadomieniem wnioskodawców lub skarżących.

Wszystkie skargi i wnioski, skierowane do Wyższego Urzędu Górniczego, okręgowych urzędów górniczych i UGBKUE zostały rozpatrzone i załatwione w terminach wynikających z Kodeksu postępowania administracyjnego.

Wśród wniesionych skarg i wniosków zauważalna jest duża różnorodność tematyczna tych spraw. Zagadnienia będące przedmiotem wniesionych spraw klasyfikują się w następujących grupach przyczynowych:

- naruszanie obowiązujących przepisów w trakcie prowadzenia robót górniczych, a w szczególności w odniesieniu do zagrożeń naturalnych i technicznych,
- prowadzenie działalności górniczej przez przedsiębiorców wydobywających kopaliny pospolite z naruszeniem wymogów ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, w tym prowadzenie nielegalnej eksploatacji kopalin pospolitych,
- lekceważenie przez przedsiębiorców górniczych powinności w dziedzinie ochrony środowiska, a w szczególności w zakresie odpowiedzialności za powstałe skutki działalności górniczej,
- naruszenie przepisów obowiązujących w trakcie prowadzenia robót strzałowych,
- naruszenie warunków koncesji,
- brak reakcji osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych na nieprawidłowości występujące w ruchu tych zakładów,
- występowanie konfliktów pomiędzy pracodawcą a pracownikami, w zakładach górniczych i w jednym przypadku w okręgowym urzędzie górniczym,
- nieprawidłowości w zakresie zatrudniania pracowników w zakładach górniczych,
- nieznanie przez wnoszących sprawy uregulowań prawnych, w zakresie prowadzenia działalności górniczej przez przedsiębiorców,
- przesłanki wskazujące na chęć załatwienia spraw osobistych, poprzez wykorzystanie do tego celu urzędów górniczych.

Zdecydowana większość skarg i wniosków rozpoznanych i załatwionych przez organy nadzoru górniczego dotyczyła spraw związanych ze stosowaniem ustawy – Prawo geologiczne i górnicze (132 sprawy, co stanowi 64,4% ogólnej liczby z 205 spraw załatwionych).

W grupie tej dominują sprawy związane z:

- naruszeniem przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy – 30 spraw,
- prowadzoną eksploatacją bez koncesji – 23 sprawy,
- oddziaływaniem robót górniczych na środowisko – 19 spraw,
- naruszaniem przepisów obowiązujących przy prowadzeniu robót strzałowych – 17 spraw.

W roku 2010 wystąpił spadek liczby wniesionych skarg i wniosków do organów nadzoru górniczego – z 285 spraw w roku 2009 do 253 w roku 2010, tj. o około 11,2 %. Jednocześnie zmniejszyła

się liczba spraw załatwionych przez organy nadzoru górniczego, z 214 spraw w roku 2009 do 205 spraw w roku 2010. Zauważyć należy, że procentowy udział spraw rozpoznanych we własnym zakresie w 2010 roku i uznanych za uzasadnione (74 sprawy), wynosił 36% i kształtował się na poziomie wyższym niż w roku 2009 – 29%.

Dane statystyczne wskazują, że:

- a) w roku 2010 nastąpił spadek liczby wniesionych skarg i wniosków do Wyższego Urzędu Górniczego – z 72 spraw w roku 2009 (73 sprawy załatwione) do 56 w roku 2010 (57 spraw załatwionych). Stanowi to spadek o 22,2% wniesionych skarg i wniosków w roku 2010, w porównaniu do 2009 r.,
- b) w roku 2010 nastąpił wzrost wniesionych skarg i wniosków do Wyższego Urzędu Górniczego w formie anonimowej – z 18 spraw w roku 2009 (około 25% wszystkich załatwionych spraw) do 28 w roku 2010 (około 50% wszystkich załatwionych spraw).

3.11. Nadawanie numerów identyfikacyjnych oraz prowadzenie rejestru materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego

Działając na podstawie art. 4a ust. 10 ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego w 2010 roku sporządzono:

- 76 świadectw nadania przez Prezesa WUG materiałom wybuchowym numerów identyfikacyjnych,
- 106 kart rejestrowych w formie książkowej,
- 106 kart rejestrowych w formie dokumentu elektronicznego (rejestr informatyczny udostępniony został na stronach BIP WUG),
- 23 pisma informujące wnioskodawców o wpisie materiału wybuchowego do rejestru, wykreśleniu z rejestru, bądź też wyłączeniu z rejestru.

Ponadto przygotowano:

- 2 pisma wzywające do uzupełnienia złożonego wniosku,
- 1 pismo wyjaśniające procedurę postępowania w przypadku wytwarzania materiałów wybuchowych na potrzeby własne.

Poza tym udzielono konsultacji przedstawicielom firm: Schlumberger, Halliburton oraz ZPS Pionki w zakresie nadawania materiałom wybuchowym numerów identyfikacyjnych.

3.12. Działalność kontrolna okręgowych urzędów górniczych i UGBKUE

3.12.1. Podstawa prawna i zakres działalności kontrolnej urzędów górniczych

Zgodnie z art. 109 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych. Podstawową formą prowadzenia nadzoru i kontroli są przeprowadzane w zakładach górniczych czynności inspekcyjno-kontrolne, w tym kontrole.

Ponadto Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jako organ wyspecjalizowany prowadzi kontrole spełniania przez wyroby zasadniczych wymagań na podstawie aktów prawnych wprowadzających postanowienia dyrektyw nowego podejścia do prawa polskiego dla wyrobów przeznaczonych do stosowania w zakładach górniczych. Działalność Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego jako wyspecjalizowanego organu nadzoru prowadzona jest na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 z późn. zm.).

W związku ze stosowaną w działalności kontrolnej organów nadzoru górniczego ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447), wykonywanie czynności inspekcyjno-technicznych przez pracowników organów nadzoru górniczego, uregulowane zostało:

- zarządzeniem Nr 12 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 29 kwietnia 2009 r. w sprawie trybu wykonywania czynności inspekcyjno-technicznych przez pracowników okręgowych urzędów górniczych oraz Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych (Dz. Urz. WUG Nr 6, poz. 40 z późn. zm.),
- zarządzeniem Nr 9 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 15 kwietnia 2009 r. w sprawie trybu wykonywania czynności inspekcyjno-technicznych przez pracowników Wyższego Urzędu Górniczego (Dz. Urz. WUG Nr 5, poz. 37 z późn. zm.).

W 2010 roku Samodzielny Wydział do spraw Kontroli planował, organizował, koordynował oraz przeprowadzał kontrole działalności okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznego urzędu górniczego (UGBKUE) oraz komórek WUG, stosując standardy i procedury określone w „Wytycznych w sprawie kontroli w administracji

rządowej", które opracowane zostały przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów w lipcu 2009 r., a wprowadzone do obowiązkowego stosowania od dnia 1 stycznia 2010 r.

Zasady i tryb przeprowadzania kontroli okręgowych urzędów górniczych, UGBKUE oraz komórek WUG, uregulowane zostały zarządzeniem Nr 8 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 13 stycznia 2010 r. w sprawie kontroli urzędów górniczych (Dz. Urz. WUG Nr 2, poz. 18 z późn. zm.).

3.12.2. Działalność kontrolna w ujęciu statystycznym

W wyniku działalności kontrolnej Wyższego Urzędu Górniczego, okręgowych urzędów górniczych i Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych, prowadzonej w ramach kontroli i nadzoru nad zakładami górniczymi oraz pozostałymi nadzorowanymi podmiotami i jednostkami, okręgowe urzędy górnicze i UGBKUE wykonały w roku 2010 łącznie 24 026 roboczodniówek, w tym, w ramach kontroli w rozumieniu znowelizowanej ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, 22 050 roboczodniówek, z których:

- w ramach kontroli limitowanych wykonano 16 925 roboczodniówek (76,8%),
- w ramach kontroli doraźnych wykonano 4 122 roboczodniówki (18,7%),
- w ramach kontroli powtórnych wykonano 1 003 roboczodniówki (4,5%).

Zestawienie zbiorcze roboczodniówek wykonanych w 2010 roku przedstawiono w tabelach 3.12.2.1.–3.12.2.2.

Z ogólnej liczby 22 050 roboczodniówek kontrolnych, wykonanych w roku 2010 przez okręgowe urzędy górnicze oraz UGBKUE, 21 897 z nich wykonano w zakładach górniczych.

Pracownicy inspekcyjno-techniczni OUG w: Gliwicach, Katowicach, Rybniku, Lublinie, we Wrocławiu i UGBKUE wykonali na zmianach innych niż ranna (A) 1 050 roboczodniówek. Stanowi to 6,2% wszystkich (17 036) wykonanych roboczodniówek, w tym w ramach kontroli w podziemnych zakładach górniczych – 591 roboczodniówek.

Pracownicy departamentów merytorycznych Wyższego Urzędu Górniczego wykonali w 2010 r. łącznie 2 027 roboczodniówek, z których 1 445 to roboczodniówki kontrolne wykonane w zakładach górniczych i innych podmiotach,

Tab. 3.12.2.1. Liczba roboczodniówek wykonanych przez pracowników inspekcyjno-technicznych urzędów górniczych w 2010 r.

OUG	Roboczodniówki kontrolne						Razem	Roboczodniówki				Ogółem (8–12)
	w zakładach górniczych				W ośrodkach szkoleniowych	W jednostkach ratownictwa		Roboczodniówki inne	Dochodzenia	Nadzór nad akcjami	Nielegalna eksploatacja	
	Kontrole limitowane	Kontrole dorażne	Kontrole powtórne	Razem								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Gliwice	2022	1041	444	3507	47	14	3568	63	172	85	0	3888
Katowice	2430	352	63	2845	25	2	2872	69	63	128	0	3132
Rybnik	2115	669	95	2879	15	2	2896	94	141	109	0	3240
Lublin	840	209	33	1082	2	0	1084	14	9	14	29	1150
Wrocław	1931	241	74	2246	14	0	2260	244	290	17	9	2820
Kielce	985	139	57	1181	6	2	1189	19	3	0	17	1228
Kraków	1402	207	42	1651	3	3	1657	34	6	2	3	1702
Krosno	871	158	9	1038	8	0	1046	15	4	0	13	1078
Poznań	1244	493	76	1813	10	0	1823	44	14	0	36	1917
Warszawa	916	60	76	1052	0	0	1052	5	7	0	1	1065
UGBKUE	2077	492	34	2603	0	0	2603	178	22	3	0	2806
RAZEM	16833	4061	1003	21897	130	23	22050	779	731	358	108	24026

Tab. 3.12.2.2. Zestawienie zbiorcze wykonanych roboczodniówek w 2010 r.

OUG	Roboczodniówki wykonane			
	kontrole limitowane w zakładach górniczych	kontrolne pozostałe	roboczodniówki wynikające z nadzoru i inne*	ogółem
Gliwice	2022	1546	320	3888
Katowice	2430	442	260	3132
Rybnik	2115	781	344	3240
Lublin	840	244	66	1150
Wrocław	1931	329	560	2820
Kielce	985	204	39	1228
Kraków	1402	255	45	1702
Krosno	871	175	32	1078
Poznań	1244	579	94	1917
Warszawa	916	136	13	1065
UGBKUE	2077	526	203	2806
RAZEM	16833	5217	1976	24026

* roboczodniówki : w ramach „rozpoznania”, wynikające z art. 114 Pgg (ogłędziny, dochodzenia, nadzór nad akcjami), wynikające z „nielegalnej eksploatacji”

w oparciu o znowelizowaną ustawę o swobodzie działalności gospodarczej.

Ponadto, w ramach nadzoru nad merytoryczną działalnością dyrektorów urzędów górniczych, pracownicy inspekcyjno-techniczni WUG wykonali 215 roboczodniówek.

W związku z zaistniałymi niebezpiecznymi zdarzeniami i wypadkami dyrektorzy urzędów górniczych w 2010 roku przeprowadzili 106 badań wypadków, zgonów i zaistniałych zdarzeń, w tym:

- 20 badań wypadków śmiertelnych,
- 30 badań wypadków ciężkich,
- 13 badań innych wypadków,
- 15 badań zgonów naturalnych,
- 20 badań niebezpiecznych zdarzeń powodujących zagrożenie dla załóg górniczych, ruchu zakładu górnego lub bezpieczeństwa powszechnego,
- 8 badań zaistniałych zagrożeń.

W roku 2010 przeprowadzono też 58 kontroli, w czasie których skontrolowano 130 wyrobów. W sprawie wyrobów, które nie spełniały zasadniczych i innych wymagań zawartych w dyrektywach, przeprowadzono cztery postępowania administracyjne. W wyniku tych postępowań producenci podjęli skuteczne działania w celu usunięcia niezgodności produkowanych wyrobów.

3.12.3. Zatrzymane roboty oraz stwierdzone nieprawidłowości

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2010 roku pracownicy inspekcyjno-techniczni urzędów górniczych wstrzymali w całości lub części ruch zakładu górnego lub jego urządzeń w 2 129 przypadkach, w tym w:

- 164 przypadkach wstrzymano eksploatację ścian,
- 192 przypadkach – drażnienie chodników,
- 48 przypadkach – eksploatację zabieriek,
- 126 przypadkach – inne roboty górnicze,
- 1 201 przypadkach – urządzenia mechaniczne,
- 299 przypadkach – urządzenia elektryczne,
- 99 przypadkach – inne urządzenia.

W zakładach górniczych wydobywających kopaliny podstawowe wstrzymano 1 969 robót górniczych i urządzeń, w tym:

- 146 ścian,
- 185 chodników,
- 47 zabieriek,
- 86 innych robót górniczych,
- 1 128 urządzeń mechanicznych,
- 280 urządzeń elektrycznych,
- 97 innych urządzeń.

W zakładach górniczych wydobywających kopaliny pospolite wstrzymano 160 robót górniczych, w tym:

- 18 ścian,
- 7 chodników,

- 1 zabierkę,
- 40 innych robót górniczych,
- 73 urządzenia mechaniczne,
- 19 urządzeń elektrycznych,
- 2 inne urządzenia.

Główne powody ww. zatrzymań to:

- stan techniczny maszyn i urządzeń niezgodny z dokumentacją techniczno-ruchową,
- nieprawidłowa instalacja maszyn i urządzeń,
- niezgodne z obowiązującymi przepisami wyposażenie i rozmieszczenie sprzętu gaśniczego,
- brak wymaganych instalacji i urządzeń zabezpieczających,
- brak wymaganych zabezpieczeń przed zagrożeniami naturalnymi,
- brak wykonania wymaganych badań maszyn i urządzeń,
- nieprawidłowe działanie instalacji i urządzeń zabezpieczających i gaszących,
- zły stan obudowy wyrobisk,
- nieprawidłowy stan obudów zmechanizowanych,
- brak wymaganych odstępów ruchowych,
- zanieczyszczenie tras przenośników,
- nieprawidłowo działające układy zraszające,
- nieprawidłowy stan trakcji dolnej i górnej,
- wykonywanie prac niezgodnie z obowiązującymi technologiami.

3.13. Działalność represyjna

Jednym z narzędzi służących poprawie bezpieczeństwa pracy w zakładach górniczych, ochronie środowiska i zabezpieczeniu interesu społecznego w związku z prowadzoną działalnością geologiczną i górnictwem są środki represyjne stosowane przez organy nadzoru górnictwa (dyrektorów okręgowych urzędów górniczych i Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych) na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze i innych ustaw.

Do środków tych zalicza się:

- 1) wydawanie – na podstawie art. 113 ust. 1 pkt 3 Prawa geologicznego i górnictwa – decyzji zakazujących, na czas nieprzekraczający dwóch lat, wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górnictwa osobom, o których mowa w art. 68 ust. 1 oraz art. 70 ust. 1, albo wykonywania określonych czynności osobom, o których mowa w art. 75a ust. 1 cyt. ustawy, w razie stwierdzenia naruszenia przez te osoby dyscypliny i porządku pracy, a zwłaszcza obowiązków określonych w ustawie i wydanych na jej podstawie przepisach;

- 2) sporządzanie – na podstawie art. 57 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, z późn. zm.) – wniosków o ukaranie osób обвинionych o naruszenie przepisów Prawa geologicznego i górnictwa i kierowanie ich do sądów rejonowych;
- 3) stosowanie – na podstawie art. 41 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2007 r. Nr 109, poz. 756, z późn. zm.) – środków oddziaływania wychowawczego;
- 4) nakładanie grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w Prawie geologicznym i górnictwem oraz ustawie z dnia 7 lutego 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.), wymienione w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 października 2002 r. w sprawie nadania pracownikom zatrudnionym na stanowiskach inspekcyjno-technicznych w okręgowych urzędach górniczych oraz specjalistycznych urzędach górniczych uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz. U. Nr 174, poz. 1421).

3.13.1. Kierowanie do sądów wniosków o ukaranie

W 2010 r. dyrektorzy urzędów górniczych skierowali do sądów rejonowych – wydziałów grodzkich – 340 wniosków o ukaranie sprawców naruszających przepisy tj. o 119 wniosków więcej niż w 2009 r. (dyrektorzy urzędów górniczych w 2009 r. skierowali 221 wniosków o ukaranie do sądów rejonowych – wydziałów grodzkich).

Liczba spraw rozpoznanych przez sądy rejonowe w 2010 r. wyniosła 278 spraw, wobec 192 spraw rozpoznanych w 2009 r.

Suma orzeczonych kar grzywny w 2010 r. wyniosła natomiast 195 760 zł, a średnia wysokość kary grzywny 704 zł. W 2009 r. suma orzeczonych kar grzywny wyniosła 142 270 zł, a średnia kara grzywny 741 zł.

W 2010 r. większą ilość wniosków o ukaranie – w stosunku do analogicznego okresu 2009 r. skierowali dyrektorzy:

- OUG w Gliwicach – 64 wnioski (43 w 2009 r.),
- OUG w Katowicach – 93 wnioski (59 w 2009 r.),
- OUG w Rybniku – 71 wniosków (51 w 2009 r.),
- OUG we Wrocławiu – 41 wniosków (5 w 2009 r.),
- OUG w Poznaniu – 34 wnioski (19 w 2009 r.),
- OUG w Warszawie – 10 wniosków (4 w 2009 r.).

Mniejszą ilość wniosków w 2010 r. – w porównaniu do 2009 r. – skierowali dyrektorzy:

- OUG w Kielcach – 18 wniosków (22 w 2009 r.),
- OUG w Krakowie – 3 wnioski (8 w 2009 r.),
- OUG w Krośnie – 2 wnioski (4 w 2009 r.),
- UGBKUE – 2 wnioski (4 w 2009 r.).

Tab. 3.13.1.1. Liczba wniosków skierowanych do sądów rejonowych – wydziałów grodzkich przez dyrektorów urzędów górniczych

OUG	Liczba wniosków skierowanych do sądów rejonowych OGÓŁEM	Liczba wniosków skierowanych w związku z zaistniałymi wypadkami i zagrożeniami	Liczba wniosków skierowanych w związku z przeprowadzonymi kontrolami
Gliwice	64	23	41
Katowice	93	48	45
Rybnik	71	8	63
Lublin	2	0	2
Wrocław	41	25	16
Kielce	18	2	16
Kraków	3	0	3
Krosno	2	0	2
Poznań	34	0	34
Warszawa	10	2	8
UGBKUE	2	1	1
Ogółem	340	109	231

W 2010 r. Dyrektor OUG w Lublinie skierował 2 wnioski o ukaranie do sądu rejonowego-wydziału grodzkiego, tyle samo co w analogicznym okresie 2009 r.

Wnioski do sądów rejonowych w 109 przypadkach skierowane zostały w związku z badaniem przyczyn i okoliczności wypadków i zagrożeń w zakładach górniczych, a w 231 przypadkach w wyniku przeprowadzonych kontroli w zakładach górniczych.

Dane dotyczące liczby wniosków skierowanych do sądów rejonowych oraz orzeczonych grzywnien przedstawiają tabele 3.13.1.1.–3.13.1.2.

3.13.2. Decyzje zakazujące wykonywania określonych czynności

W 2010 r. decyzjami zakazującymi wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego w trybie art. 113 ust. 1 pkt 3 Prawa geologicznego i górniczego ukarane zostało 7 osób kierownictwa ruchu zakładu górniczego, 11 osób wyższego i 10 osób średniego dozoru ruchu oraz 1 osoba niższego dozoru ruchu. W sumie wydano 29 decyzji, tj. o 20 decyzji więcej niż w 2009 r.

Powyższe decyzje wydali dyrektorzy OUG w: Gliwicach (1 decyzję), Katowicach (20 decy-

zji), Rybniku (3 decyzje), Wrocławiu (1 decyzję) i UGBKUE (4 decyzje), w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości podczas badania przyczyn i okoliczności zaistniałych w zakładach górniczych wypadków i zagrożeń oraz podczas przeprowadzonych kontroli w zakładach górniczych.

Dane liczbowe dotyczące decyzji zakazujących wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego zawarto w tabelach 3.13.2.1.–3.13.2.3.

3.13.3. Stosowanie środków oddziaływania wychowawczego

W 2010 r. dyrektorzy urzędów górniczych w stosunku do sprawców naruszających obowiązki pracownicze zastosowali w 1 017 przypadkach środki oddziaływania wychowawczego przewidziane w art. 41 Kodeksu wykroczeń (w 2009 r. zastosowano 679 takich środków).

Środki oddziaływania wychowawczego były stosowane przez dyrektorów:

- OUG w Gliwicach – w 324 przypadkach (260 w 2009 r.),
- OUG w Katowicach – w 200 przypadkach (110 w 2009 r.),
- OUG w Rybniku – w 253 przypadkach (148 w 2009 r.),

Tab. 3.13.1.2. Wykaz spraw i liczba osób ukaranych przez sądy rejonowe – sądy grodzkie w 2010 r.
w porównaniu z analogicznym okresem 2009 r.

OUG	Liczba wniosków skier. do sądów rejonowych	Liczba wniosków w rozp. przez sądy rejonowe	Orzeczona grzywna (w zł)	Uniewinnienia, przedawnienia, umorzenia	Liczba osób ukaranych*				
					kier.	d.w.	d.śr.	d.n.	inne osoby
Gliwice									
2009 r.	43	33	20 000	1	12	5	8	1	6
2010 r.	64	50	25 750	1	11	6	12	0	20
Katowice									
2009 r.	59	53	33 500	0	5	8	31	1	8
2010 r.	93	74	52 900	0	7	13	42	5	7
Rybnik									
2009 r.	51	33	12 510	0	3	13	11	1	5
2010 r.	71	67	30 450	0	14	18	26	0	9
Lublin									
2009 r.	2	4	2 500	0	0	0	2	0	2
2010 r.	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Wrocław									
2009 r.	3	15	9 600	4	1	0	3	1	6
2010 r.	38	36	30 410	0	10	0	6	0	20
Biuro w Wałbrzychu									
2009 r.	2	2	1 250	0	1	1	0	0	0
2010 r.	3	1	150	0	1	0	0	0	0
Razem Wrocław									
2009 r.	5	17	10 850	4	2	1	3	1	6
2010 r.	41	37	30 560	0	11	0	6	0	20
Kielce									
2009 r.	22	12	16 010	0	3	0	0	0	9
2010 r.	18	8	5 100	1	3	1	0	1	2
Kraków									
2009 r.	8	11	4 600	2	2	0	3	0	4
2010 r.	3	6	6 500	2	3	0	0	0	1
Krosno									
2009 r.	4	5	4 700	0	1	0	3	0	1
2010 r.	2	1	400	0	1	0	0	0	0
Poznań									
2009 r.	19	16	29 700	0	5	0	0	0	11
2010 r.	34	24	31 900	0	3	1	1	0	19
Warszawa									
2009 r.	4	5	5 900	0	2	0	0	0	3
2010 r.	10	8	7 700	2	1	0	0	0	5
UGBKUE									
2009 r.	4	3	2 000	0	2	1	0	0	0
2010 r.	2	3	4 500	0	2	1	0	0	0
Ogółem									
2009 r.	221	192	142 270	7	37	28	61	4	55
2010 r.	340	278	195 760	6	56	40	87	6	83

* użyte skróty oznaczają: kier. – kierownictwo, d.w. – dozór wyższy, d.śr. – dozór średni, d.n. – dozór niższy

Tab. 3.13.2.1. Decyzje zakazujące wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego w trybie art. 113 ust. 1 pkt 3 pgg

Okres	Liczba wydanych decyzji	Struktura osób ukaranych			
		kier.	d.w.	d.śr.	d.n.
2009 r.	9	3	0	5	1
2010 r.	29	7	11	10	1
Różnica	+20	+4	+11	+5	-

Tab. 3.13.2.2. Decyzje zakazujące wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego w trybie art. 113 ust. 1 pkt 3 pgg w poszczególnych OUG

OUG	Liczba decyzji wydanych w trybie art. 113 ust. 1 pkt 3 pgg	Liczba decyzji wydanych w trybie art. 113 ust. 1 pkt 3 pgg w związku z wypadkami i zagrożeniami	Liczba decyzji wydanych w trybie art. 113 ust. 1 pkt 3 pgg w związku z przeprowadzonymi kontrolami
Gliwice	1	-	1
Katowice	20	13	7
Rybnik	3	1	2
Lublin	-	-	-
Wrocław	1	1	-
Kielce	-	-	-
Kraków	-	-	-
Krosno	-	-	-
Poznań	-	-	-
Warszawa	-	-	-
UGBKUE	4	3	1
Ogółem	29	18	11

- OUG w Lublinie – w 36 przypadkach (87 w 2009 r.),
- OUG we Wrocławiu – w 42 przypadkach (9 w 2009 r.),
- OUG w Kielcach – w 1 przypadku (0 w 2009 r.),
- OUG w Krakowie – w 71 przypadkach (26 w 2009 r.),
- OUG w Krośnie – w 22 przypadkach (30 w 2009 r.),
- OUG w Poznaniu – w 22 przypadkach (0 w 2009 r.),
- UGBKUE – w 46 przypadkach (9 w 2009 r.).

W 2010 roku Dyrektor OUG w Warszawie nie zastosował żadnych ww. środków represyjnych, podobnie jak w 2009 r.

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas badania przyczyn i okoliczności zaistniałych wypadków i zagrożeń dyrektorzy zastosowali środki oddziaływania wychowawczego w 33 przypadkach (z czego 5 środków zostało nałożonych przez pracowników inspekcji technicznych, a 28 w związku z pismem dyrektora OUG skierowanym do pracodawcy), a w 984 przypadkach w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli (z czego 900 środków zostało nałożonych przez pracowników inspekcji technicznych, a 84 w związku z pismem dyrektora OUG skierowanym do pracodawcy).

Liczba środków oddziaływania wychowawczego z wyszczególnieniem środków za-

Tab. 3.13.2.3. Liczba decyzji zakazujących wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego w trybie art. 113 ust. 1 pkt 3 pgg oraz liczba środków oddziaływania wychowawczego, na podstawie art. 41 Kodeksu wykroczeń w latach 2009–2010

OUG	Liczba wydanych decyzji	Liczba osób ukaranych*					Liczba zastosowanych środków
		kier.	d.w.	d.śr.	d.n.	pozostali	
Gliwice							
2009 r.	2	0	0	1	1	0	260
2010 r.	1	0	1	0	0	0	324
Katowice							
2009 r.	4	3	0	1	0	0	110
2010 r.	20	5	8	7	0	0	200
Rybnik							
2009 r.	2	0	0	2	0	0	148
2010 r.	3	1	1	0	1	0	253
Lublin							
2009 r.	0	0	0	0	0	0	87
2010 r.	0	0	0	0	0	0	36
Wrocław							
2009 r.	0	0	0	0	0	0	9
2010 r.	1	0	0	1	0	0	29
Biuro w Wałbrzychu							
2009 r.	0	0	0	0	0	0	0
2010 r.	0	0	0	0	0	0	13
Razem Wrocław							
2009 r.	0	0	0	0	0	0	9
2010 r.	1	0	0	1	0	0	42
Kielce							
2009 r.	0	0	0	0	0	0	0
2010 r.	0	0	0	0	0	0	1
Kraków							
2009 r.	1	0	0	1	0	0	26
2010 r.	0	0	0	0	0	0	71
Krosno							
2009 r.	0	0	0	0	0	0	30
2010 r.	0	0	0	0	0	0	22
Poznań							
2009 r.	0	0	0	0	0	0	0
2010 r.	0	0	0	0	0	0	22
Warszawa							
2009 r.	0	0	0	0	0	0	0
2010 r.	0	0	0	0	0	0	0
UGBKUE							
2009 r.	0	0	0	0	0	0	9
2010 r.	4	1	1	2	0	0	46
Ogółem							
2009 r.	9	3	0	5	1	0	679
2010 r.	29	7	11	10	1	0	1017

* użyte skróty oznaczają: kier. – kierownictwo, d.w. – dozór wyższy, d.śr. – dozór średni, d.n. – dozór niższy

Tab. 3.13.3.1. Liczba środków oddziaływania wychowawczego z wyszczególnieniem środków zastosowanych w związku z wypadkami, zagrożeniami i kontrolami

OUG	Liczba zastosowanych środków OGÓŁEM			Liczba zastosowanych środków w związku z wypadkami i zagrożeniami			Liczba zastosowanych środków w związku z kontrolami		
	nałożonych przez pracowników inspekcyjno-technicznych	nałożonych w związku z pismem dyrektora OUG/UGBKUE	Razem	nałożonych przez pracowników inspekcyjno-technicznych	nałożonych w związku z pismem dyrektora OUG/UGBKUE	Razem	nałożonych przez pracowników inspekcyjno-technicznych	nałożonych w związku z pismem dyrektora OUG/UGBKUE	Razem
Gliwice	236	88	324	0	16	16	236	72	308
Katowice	188	12	200	0	7	7	188	5	193
Rybnik	250	3	253	0	1	1	250	2	252
Lublin	36	0	36	0	0	0	36	0	36
Wrocław	38	4	42	5	3	8	33	1	34
Kielce	0	1	1	0	0	0	0	1	1
Kraków	68	3	71	0	0	0	68	3	71
Krosno	22	0	22	0	0	0	22	0	22
Poznań	22	0	22	0	0	0	22	0	22
Warszawa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UGBKUE	45	1	46	0	1	1	45	0	45
Ogółem	905	112	1017	5	28	33	900	84	984

stosowanych w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli oraz zaistniałymi wypadkami przedstawiono w tabeli 3.13.3.1.

3.13.4. Mandaty karne

W 2010 r. pracownicy zatrudnieni w urzędach górniczych na stanowiskach inspekcyjno-technicznych ukarali w drodze mandatu karnego 2 254 osoby na kwotę 427 487 zł. W analogicznym okresie 2009 r. ukarano 1 679 osób na kwotę 299 765 zł.

W roku 2010 ukarano 185 osób kierownictwa (119 w 2009 r.), 288 osób wyższego dozoru ruchu (221 w 2009 r.), 935 osób średniego dozoru ruchu (746 w 2009 r.), 91 osób niższego dozoru ruchu (66 w 2009 r.) oraz 755 innych osób (527 w 2009 r.).

Liczbę osób ukaranych mandatem karnym z podziałem na osoby kierownictwa i dozoru ruchu oraz łączną kwotę grzywnien nałożonych mandatem karnym w 2010 r. (w porównaniu z 2009 r.) przedstawia tabela 3.13.4.1.

3.14. Doskonalenie działalności normalizacyjnej

Działalność normalizacyjna, prowadzona w WUG w oparciu o art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. Nr 169, poz. 1386 z późn. zm.), obejmowała w 2010 r. współpracę z Polskim Komitetem Normalizacyjnym, na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobów współdziałania Polskiego Komitetu Normalizacyjnego z organami administracji rządowej (Dz. U. Nr 239, poz. 2040).

W tym zakresie:

- 1) prowadzono współpracę z wybranymi zespołami normalizacyjnymi Polskiego Komitetu Normalizacyjnego;
- 2) brano czynny udział w procesie opiniowania projektów Polskich Norm w ramach ankiety adresowanej i powszechnej, w tym projektów norm związanych z ochroną życia, zdrowia, środowiska, mienia oraz bezpieczeństwa pracy i użytkowania;

Tab. 3.13.4.1. Liczba osób ukaranych mandatem karnym z podziałem na osoby kierownictwa i dozoru oraz łączna kwota grzywien nałożonych w latach 2009–2010

OUG	Liczba osób ukaranych mandatem karnym	Łączna kwota nałożonych grzywien	Liczba osób ukaranych*				
			kier.	d.w.	d.śr.	d.n.	inne osoby
Gliwice							
2009 r.	379	67 750	7	80	234	2	56
2010 r.	541	106 750	34	133	273	6	95
Katowice							
2009 r.	418	65 890	13	40	250	23	92
2010 r.	467	70 010	10	45	283	31	98
Rybnik							
2009 r.	291	40 800	16	56	153	6	60
2010 r.	352	50 847	17	37	206	10	82
Lublin							
2009 r.	73	20 800	11	2	5	1	54
2010 r.	84	20 770	17	8	11	1	47
Wrocław							
2009 r.	160	23 750	12	7	49	9	83
2010 r.	248	43 210	12	22	92	10	112
Kielce							
2009 r.	46	13 100	10	4	1	1	30
2010 r.	90	30 550	18	4	6	2	60
Kraków							
2009 r.	102	22 900	21	15	28	13	25
2010 r.	126	26 800	18	9	28	11	60
Krosno							
2009 r.	30	5 650	9	2	1	3	15
2010 r.	53	11 375	17	5	5	7	19
Poznań							
2009 r.	129	25 975	16	6	13	7	87
2010 r.	174	34 925	33	3	7	13	118
Warszawa							
2009 r.	23	6 600	1	0	0	0	22
2010 r.	47	15 900	3	0	0	0	44
UGBKUE							
2009 r.	28	6 550	3	9	12	1	3
2010 r.	72	16 350	6	22	24	0	20
Ogółem							
2009 r.	1 679	299 765	119	221	746	66	527
2010 r.	2 254	427 487	185	288	935	91	755

* użyte skróty oznaczają: kier. – kierownictwo, d.w. – dozór wyższy, d.śr. – dozór średni, d.n. – dozór niższy

- 3) brano udział w pracach wybranych komitetów technicznych (zwanych dalej „KT”).

Z dniem 1 października 2009 r., Prezes Polskiego Komitetu Normalizacyjnego powołał Wyższy Urząd Górniczy na członka w Komitetach Technicznych Polskiego Komitetu Normalizacyjnego realizujących ustawowe cele w zakresach tematycznych objętych właściwością urzędu. Wyższy Urząd Górniczy posiada status członka w następujących Komitetach Technicznych Polskiego Komitetu Normalizacyjnego:

- KT nr 6 ds. Zapewnienia Jakości,
- KT nr 12 ds. Materiałów Wybuchowych i Wyrobów Pirotechnicznych,
- KT nr 21 ds. Środków Ochrony Indywidualnej Pracowników,
- KT nr 31 ds. Górnictwa Nafty i Gazu,
- KT nr 53 ds. Kabli i Przewodów,
- KT nr 64 ds. Urządzeń Elektrycznych w Przestrzeniach Zagrożonych Wybuchem,
- KT nr 124 ds. Transportu Kopalnianego,
- KT nr 157 ds. Zagrożeń Fizycznych w Środowisku Pracy,
- KT nr 158 ds. Bezpieczeństwa Maszyn i Urządzeń Technicznych oraz Ergonomii – Zagadnienia Ogólne,
- KT nr 163 ds. Lin i Transportu Linowego,
- KT nr 164 ds. Bezpieczeństwa w Górnictwie,
- KT nr 275 ds. Techniki i Zagrożeń w Górnictwie,
- KT nr 276 ds. Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy,
- KT nr 285 ds. Górniczych Maszyn i Urządzeń Dołowych.

Prowadzone w WUG w 2010 r. prace normalizacyjne obejmowały następujące działania:

- 1) opiniowanie projektów polskich i europejskich norm w ramach ankiety adresowanej (do Wyższego Urzędu Górniczego skierowano 31 projektów norm), z czego po analizie do zapiniowania wybrano 24 projekty tematycznie związane z górnictwem,
- 2) analizowanie wykazów norm poddanych ankiecie powszechnej pod kątem norm tematycznie związanych z górnictwem – wybór projektów i szczegółowa analiza treści wybranych projektów pod kątem wymagań mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo i higienę pracy w zakładach górniczych. Przeanalizowano 11 wykazów projektów norm, dokonano wyboru 20 projektów Polskich Norm i projektów norm europejskich oraz przeanalizowano je pod kątem związku ich postanowień z bezpieczeństwem i higieną pracy w górnictwie,
- 3) przeanalizowanie Polskich Norm z zakresu wszystkich KT opracowujących normy w dziedzinie górnictwa, podlegające w 2010 r. przeglądowi pod kątem ich aktualności,
- 4) analizowanie oraz koordynowanie udziału przedstawicieli WUG w pracach KT – po anali-

zie realizowanej tematyki zaproponowano dokonanie zmian oraz zgłoszono do właściwych tematycznie zespołów normalizacyjnych PKN nowych przedstawicieli,

- 5) analizowanie tematyki realizowanej w wybranych KT europejskich organizacji normalizacyjnych pod kątem ich związku z bezpieczeństwem i higieną pracy w zakładach górniczych – ISO/TC 82, CEN/TC 31 i CEN/TC 216.

3.15. Funkcjonowanie systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w górnictwie

Systemy zarządzania bezpieczeństwem są wdrażane z inicjatywy przedsiębiorców. Częścią dokumentacji tych systemów, a zarazem istotnym elementem zarządzania bezpieczeństwem pracy w górnictwie, jest opracowywanie dokumentu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników zakładów górniczych. Poprzez kontrolę funkcjonowania dokumentu bezpieczeństwa urzędy górnicze przyczyniają się w znaczący sposób do doskonalenia systemów zarządzania bezpieczeństwem pracy. W trakcie kontroli prowadzonych w zakładach górniczych w 2010 r. uwzględniano problemy bieżącej aktualizacji dokumentu bezpieczeństwa, wynikających ze zmiany, rozbudowy i przebudowy miejsca lub stanowiska pracy, powodujących zmianę warunków pracy oraz zapoznawania pracowników z wprowadzonymi zmianami. Szczególną uwagę zwracano na sposób informowania pracowników o ryzyku zawodowym występującym na stanowiskach pracy oraz potwierdzania przez nich zapoznania z treścią dokumentu bezpieczeństwa lub odpowiednią jego częścią. Kontrolowano prawidłowość przeprowadzania oceny ryzyka zawodowego oraz wiedzę pracowników w tym zakresie.

W górnictwie podziemnym funkcjonują systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w oparciu o wymagania Polskiej Normy PN-N-18001:2004 „Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wymagania”. Aktualnie systemy, które nie są obowiązkowe, wdrożyły 32 podziemne zakłady górnicze, w tym 28 zakładów górniczych wydobywających węgiel kamienny i 3 zakłady rudy miedzi.

Jednocześnie w podziemnych zakładach górniczych wdrażane są, bądź już funkcjonują, zintegrowane systemy zarządzania, w skład których wchodzi systemy zarządzania bezpieczeństwem. W grupie kapitałowej Lafarge funkcjonuje system zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, wspólny dla wszystkich przedsiębiorstw wchodzących w skład grupy na całym świecie, w oparciu o wytyczne Międzynarodowej Organizacji Pracy wydane w 2001 r. (ILO-OSH 2001). Polska Norma

PN-N-18001:2004, w przedmiotowym zakresie, jest kompatybilna z wytycznymi ILO-OSH 2001. W grupie kapitałowej Górażdże Cement S.A. funkcjonuje system zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, w oparciu o wytyczne Normy OHSAS 18001:2007 „Bezpieczeństwo i Higiena Pracy”. W oparciu o wymagania Polskiej Normy PN-N-18001:2004 funkcjonują systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy m.in.: w PGE S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego „Bełchatów”, w Polskim Górnictwie Naftowym i Gazownictwie S.A., w Olsztyńskich Kopalniach Surowców Mineralnych Sp. z o.o.

W czasie prowadzenia kontroli w zakładach górniczych w zakresie funkcjonowania systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy sprawdzono zgodność tych systemów z przepisami związanymi z ruchem zakładów górniczych. Dotyczyło to:

- sporządzania przez przedsiębiorców dokumentów bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników zatrudnionych w ruchu zakładu górniczego,
- prowadzenia i dokumentowania oceny ryzyka zawodowego dla stanowisk i miejsc pracy,
- działań wynikających z oceny ryzyka zawodowego w zakresie technicznego wyposażenia stanowisk i miejsc pracy oraz ustaleń pisemnych dotyczących organizacji pracy.

3.16. Badanie prawidłowości projektowanych rozwiązań technicznych w górnictwie

Zgodnie z art. 115 ust. 1 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze przy wykonywaniu zadań wynikających z nadzoru i kontroli nad ruchem zakładu górniczego właściwy organ nadzoru górniczego może badać prawidłowość stosowanych lub przewidzianych przez przedsiębiorcę do stosowania rozwiązań technicznych.

Prawidłowość projektowanych rozwiązań technicznych w zakładach górniczych sprawdzano każdorazowo w trakcie badań kontrolnych odbiorczych przeprowadzanych przed wydaniem zezwolenia na oddanie do ruchu urządzeń energomechanicznych będących we właściwości dyrektora UGBKUE. W uzasadnionych przypadkach przeprowadzane były badania kontrolne doraźne mające na celu sprawdzenie prawidłowości projektowanych rozwiązań technicznych lub zmian w urządzeniach energomechanicznych. Ponadto ze szczególną uwagą sprawdzano prawidłowość rozwiązań technicznych w przypadkach, gdy po wprowadzeniu zmian w urządzeniach energomechanicznych wymagane było zezwolenie na ich ponowne oddanie do ruchu.

Badania prawidłowości oraz skuteczności zastosowanych w zakładach górniczych rozwiązań były prowadzone również w stosunku do urządzeń i obiektów będących we właściwości dyrektorów okręgowych urzędów górniczych.

Ponadto dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych w kilku przypadkach wydali decyzje na podstawie przepisu art. 115 ust. 2 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, zgodnie z którym na żądanie właściwego organu nadzoru górniczego przedsiębiorca jest zobowiązany sprawdzić prawidłowość rozwiązań technicznych w sposób określony przez ten organ.

W jednym przypadku, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach na podstawie art. 115 ust. 2 Prawa geologicznego i górniczego zobowiązał KHW S.A. w Katowicach do przeprowadzenia przez wyspecjalizowaną jednostkę badawczą sprawdzenia obliczeń sieci i zabezpieczeń elektroenergetycznych instalacji zasilającej urządzenia elektryczne ściany 4 w pokładzie 409 na poziomie 1050 m w KHW S.A. KWK „Wujek” w Katowicach Ruch „Śląsk” w Rudzie Śląskiej.

W 2010 r. kontrolowano na bieżąco stan zagrożenia wodnego w KS Wieliczka, a w szczególności rejon byłego wycieku w poprzeczni Mina. Realizując decyzję Dyrektora OUG w Krakowie, wydaną w 2008 r., na podstawie art. 115 ust. 2 ustawy Prawo geologiczne i górnicze, zobowiązującą przedsiębiorcę do sprawdzenia prawidłowości zastosowanych rozwiązań związanych z zamknięciem wycieku w poprzeczni Mina, kopalnia zleciła opracowanie stosownej opinii przez ekspertów. W sporządzonej opinii eksperci nie stwierdzili nieprawidłowości związanych z zamknięciem wycieku. Zalecono prowadzenie przynajmniej 2-letnich obserwacji hydrogeologicznych przed planowanym zlikwidowaniem północnej części poprzeczni Mina oraz założenie i prowadzenie pomiarów konwergencji w ww. chodniku. Kontrolując realizację powyższych zaleceń stwierdzono, że kopalnia na bieżąco prowadzi i analizuje obserwacje hydrogeologiczne i pomiary konwergencji związane z zagrożeniem wodnym.

3.17. Doskonalenie systemu kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, jako organ wyspecjalizowany, prowadzi kontrole spełniania przez wyroby zasadniczych wymagań, na podstawie aktów prawnych wprowadzających postanowienia dyrektyw nowego podejścia do prawa polskiego, dla wyrobów przeznaczonych do stosowania w zakładach górniczych. Działalność Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, jako

wyspecjalizowanego organu nadzoru, prowadzona jest na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2010 r. Nr 138, poz. 935 z późn. zm.) oraz ustawy – Prawo geologiczne i górnicze.

Przepływ informacji w ramach struktur organizacyjnych Wyższego Urzędu Górniczego, okręgowych urzędów górniczych i Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energo-mechanicznych odbywa się za pomocą systemu informatycznego dla nadzoru rynku – Uni-Vers SNAR oraz w formie dokumentów papierowych w przypadku zakwestionowania wyrobów, co do których istnieje przypuszczenie, że nie spełniają zasadniczych lub innych wymagań.

Przepływ informacji pomiędzy Zespołem ds. Kontroli Wyrobów, a UOKiK jest realizowany w formie pisemnej i elektronicznej poprzez Informatyczny System Nadzoru Rynku o nazwie HERMES. W ramach systemu HERMES aktualnie funkcjonują komputery zainstalowane w Departamencie Energomechanicznym WUG, w Zespole ds. Kontroli Wyrobów.

W roku 2010 przeprowadzono 58 kontroli, w czasie których skontrolowano 130 wyrobów. W sprawie wyrobów, które nie spełniały innych i zasadniczych wymagań, przeprowadzono cztery postępowania administracyjne. W wyniku tych postępowań producenci podjęli skuteczne działania w celu usunięcia niezgodności produkowanych wyrobów z innymi i zasadniczymi wymaganiami.

W 2010 r. do Zespołu ds. Kontroli Wyrobów Departamentu Energomechanicznego wpłynęły cztery pisma o charakterze skarg, dotyczące wyrobów stosowanych w zakładach górniczych, a podlegających wymaganiom odpowiednich dyrektyw. W związku z tymi skargami przeprowadzono kontrole. W jednym przypadku zakończono postępowanie, a w pozostałych trzech trwają czynności wyjaśniające.

3.18. Opracowanie nowych i weryfikacja stosowanych metod monitorowania oraz zwalczania zagrożeń występujących w górnictwie

Dzięki współpracy z jednostkami badawczo-rozwojowymi, prowadzącymi działalność w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie, Wyższy Urząd Górniczy w sposób znaczący wpływa na opracowanie nowych i weryfikację dotychczas stosowanych metod monitorowania zagrożeń występujących w zakładach górniczych. Konieczność podejmowania prac nad metodami monitorowania i zwalczania zagrożeń wynika, z jednej strony, z ewolucji stanu wiedzy na temat profilaktyki zagrożeń, z drugiej strony

jest konsekwencją zmieniających się warunków prowadzenia eksploatacji kopalni.

W 2010 roku prace w tym zakresie skupiały się głównie na:

- monitorowaniu stosowanych urządzeń elektrycznych w wyrobiskach zagrożonych wybuchem, ze szczególnym uwzględnieniem stopnia ich zużycia wraz z wykonywanymi przez rzeczoznawców i komisje zakładów górniczych odbiorami technicznymi tych urządzeń,
- monitorowaniu istniejących i nowych systemów łączności, bezpieczeństwa i alarmowania w zakresie synchronizacji czasu systemów, kontroli potwierdzeń wyłączeń urządzeń oraz zakresu i poprawności wyłączeń z systemów bezpieczeństwa,
- inspirowaniu wprowadzania nowoczesnych systemów ewidencji i lokalizacji załogi w wybranych wyrobiskach oraz systemów alarmowania załogi w przypadku powstania zagrożeń w podziemnych zakładach górniczych.

3.19. Poprawa higieny pracy w zakładach górniczych

Pojęcie „higiena pracy” stanowi drugą część powszechnie używanej nazwy „bezpieczeństwo i higiena pracy” (bhp). Pojęcie to, pomimo braku precyzyjnej definicji, w odczuciu powszechnym, nie budzi większych wątpliwości. Higiena pracy określa zbiór zasad dotyczących sposobu wykonywania pracy nie powodującego uszczerbku zdrowotnego dla ludzi. Powszechna jest również świadomość znacznych kosztów społecznych spowodowanych zaniedbaniami w dziedzinie higieny pracy oraz kosztów ewentualnego leczenia poszkodowanych i koniecznością wypłat rekompensat finansowych.

Higiena pracy w górnictwie w niniejszym sprawozdaniu przedstawiona jest jako kształtowanie się pewnych zjawisk, które uznano za „mierniki” stanu higieny pracy. Głównymi miernikami, które pozwalają na ocenę stanu higieny pracy są:

- warunki pracy,
- stan zachorowalności na choroby zawodowe,
- liczba zaistniałych zgonów naturalnych.

Należy zaznaczyć, że stan higieny pracy w górnictwie należy traktować jako okresową ocenę pewnego procesu o charakterze wieloletnim. Obecnie obserwowane zjawiska mogą być efektem działań podejmowanych nie tylko w 2010 roku, ale zainicjowanych kilka lat temu, a równocześnie pożądane efekty obecnie realizowanych działań w zakresie higieny pracy mogą się uwidocznić dopiero w przyszłości.

Przyjęta przez Komisję Europejską w lutym 2007 roku „wspólnotowa strategia na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2007–2012”, wskazuje, że zgodnie z art. 137 Traktatu WE, bezpieczeństwo i higiena pracy stanowią obecnie jeden z najważniejszych aspektów polityki Unii Europejskiej dotyczącej zatrudnienia i spraw społecznych. W nowej strategii na lata 2007–2012 zaproponowano osiągnięcie ambitnego celu jakim jest zmniejszenie wypadków przy pracy o 25% i zmniejszenie absencji spowodowanej złym stanem zdrowia.

Strategia Unii Europejskiej wyznacza czołową rolę w realizacji celów związanych z poprawą warunków pracy w krajach UE, Europejskiej Agencji do spraw Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy (European Agency for Safety and Health at Work – EU-OSHA), mającej swoją siedzibę w Bilbao (Hiszpania). W ramach Agencji utworzono Europejskie Obserwatorium Ryzyka (ERO – European Risk Observatory). Agencja opracowała założenia europejskiego badania przedsiębiorstw w celu monitorowania zmian i zebrania informacji dotyczących nowych zagrożeń w środowisku pracy (European Survey of Enterprises on New Emerging Risks – ESENER). Pierwszy raport ESENER opublikowano w 2010 roku na stronach internetowych Agencji EU-OSHA.

Z inicjatywy i pod egidą EU-OSHA prowadzone są ogólnoeuropejskie kampanie informacyjne dotyczące wybranych tematów z zakresu bezpieczeństwa i zdrowia pracowników.

Misja Wyższego Urzędu Górniczego i działalność organów nadzoru górniczego w zakresie higieny pracy nie tylko wpisują się w realizację programu dostosowującego warunki pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej, ale również stanowią one przyczynek do realizacji strategicznych zadań Unii Europejskiej przyjętych w Nowej Strategii Lizbońskiej oraz będą znaczącym elementem realizacji krajowej strategii na rzecz poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach górniczych.

3.20. Zapewnienie wysokiej jakości szkoleń pracowników zatrudnionych w ruchu zakładów górniczych

Dla zapewnienia należytego poziomu szkoleń pracowników zakładów górniczych, w ramach sprawowanego nadzoru nad realizacją postanowień art. 74 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze przedstawiciele urzędów górniczych przeprowadzali kontrole w zakładach górniczych oraz jednostkach organizacyjnych prowadzących szkolenia pracowników zakładów górniczych. W 2010 roku oprócz przedsiębiorców nadzorem w ww.

zakresie objętych było 160 jednostek organizacyjnych prowadzących szkolenia pracowników zatrudnionych w ruchu zakładów górniczych. W 2010 roku na kontrole ośrodków szkoleniowych trudniących się szkoleniem pracowników zatrudnionych w ruchu zakładów górniczych przeznaczono 158 roboczodniówek kontrolnych.

W zakresie nadzoru nad szkoleniami pracowników zakładów górniczych kontrolą objęto między innymi:

- realizację szkoleń w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy ze szczególnym uwzględnieniem szkoleń wstępnych,
- zasady adaptacji pracowników nowo przyjętych oraz dopuszczania pracowników do wykonywania pracy na określonych stanowiskach,
- kwalifikacje pracowników do wykonywania określonych prac,
- podstawy prawne prowadzonej działalności szkoleniowej jednostek organizacyjnych trudniących się szkoleniem,
- opracowanie szczegółowych programów prowadzonych szkoleń w dziedzinie bhp, zgodnie z wymaganiami ramowych programów zawartych w obowiązujących przepisach prawnych, w zakresie tematyki szkoleń dla poszczególnych grup zawodowych, wymiaru liczby godzin w czasie których realizowane są szkolenia,
- właściwe prowadzenie dokumentacji szkoleniowej dla poszczególnych typów szkoleń, tj. dzienników zajęć, protokołów z przebiegu egzaminów sprawdzających, rejestru wydawanych zaświadczeń, wzorów zaświadczeń wydanych po ukończeniu szkolenia oraz archiwizowanie i zabezpieczanie dokumentacji szkoleniowej,
- posiadanie kadry dydaktycznej o kwalifikacjach odpowiednich do tematyki realizowanych szkoleń,
- możliwość przygotowywania materiałów pomocniczych dla uczestników szkoleń, materiały analizowano w zakresie merytorycznym oraz aktualności pod względem przytoczonych przepisów prawnych,
- bazę lokalową jaką dysponują przedsiębiorcy oraz jednostki szkoleniowe (sale wykładowe, pomieszczenia pomocnicze, archiwalne, zaplecze socjalne i sanitarne).

Przeprowadzając kontrole w zakresie szkoleń pracowników zakładów górniczych w ośrodkach szkoleniowych oraz u przedsiębiorców stwierdzano między innymi że:

- dopuszczano do pracy w ruchu zakładów górniczych osoby bez:
 - aktualnych szkoleń w dziedzinie bhp,
 - przeprowadzonego i właściwie udokumentowanego instruktażu stanowiskowego,

- szkoleń specjalistycznych zarówno dla osób kierownictwa i dozoru ruchu, jak również pracowników zatrudnianych na stanowiskach robotniczych,
- programy instruktaży stanowiskowych nie były dostosowane do rodzajów i warunków prac, które mieli wykonywać uczestnicy szkolenia,
- w dokumentacji szkoleń wstępnych stwierdzano przypadki potwierdzeń przez instruktorów instruktażu stanowiskowego pracownikom nowo przyjętym, pomimo nieobecności w pracy instruktora, bądź pracy na innych zmianach,
- kontrola zgodności czasu pracy pracowników, którym udokumentowano przeprowadzenie dwugodzinnego instruktażu, w ramach szkolenia okresowego bhp i osób dozoru ruchu, które je potwierdziły, wykazała przypadki przeprowadzania instruktażu pomimo nieobecności w pracy osoby przeprowadzającej instruktaż lub osoby, której tej instruktaż potwierdzono lub w przypadku zatrudniania osób przeprowadzających instruktaż na innych zmianach niż osoba szkolona,
- brakowało w materiałach szkoleniowych jednoznacznego odniesienia się do warunków pracy, zagrożeń oraz przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujących w odkrywkowych zakładach górniczych, wydobywających kopaliny pospolite.

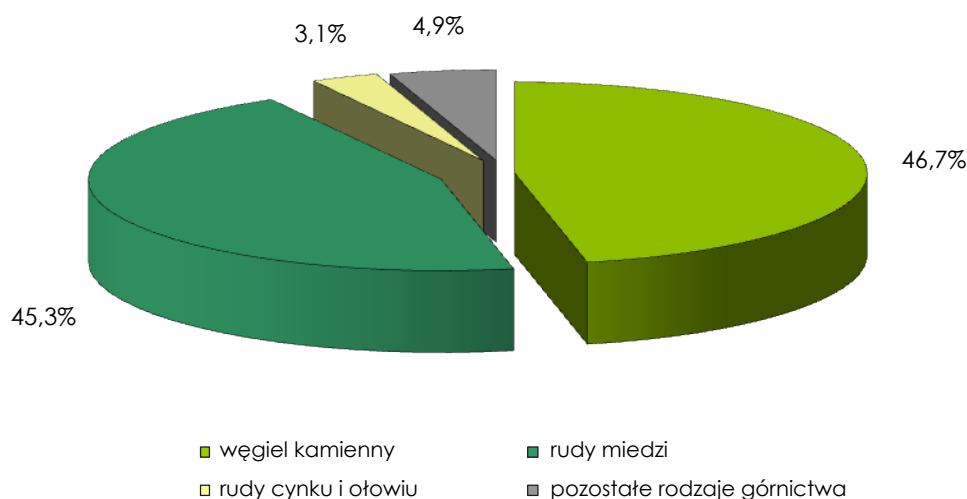
3.21. Ograniczenie szkodliwych oddziaływań górnictwa na środowisko

Ograniczenie szkodliwych oddziaływań górnictwa na środowisko jest procesem długofalowym, opartym na licznych instrumentach natury

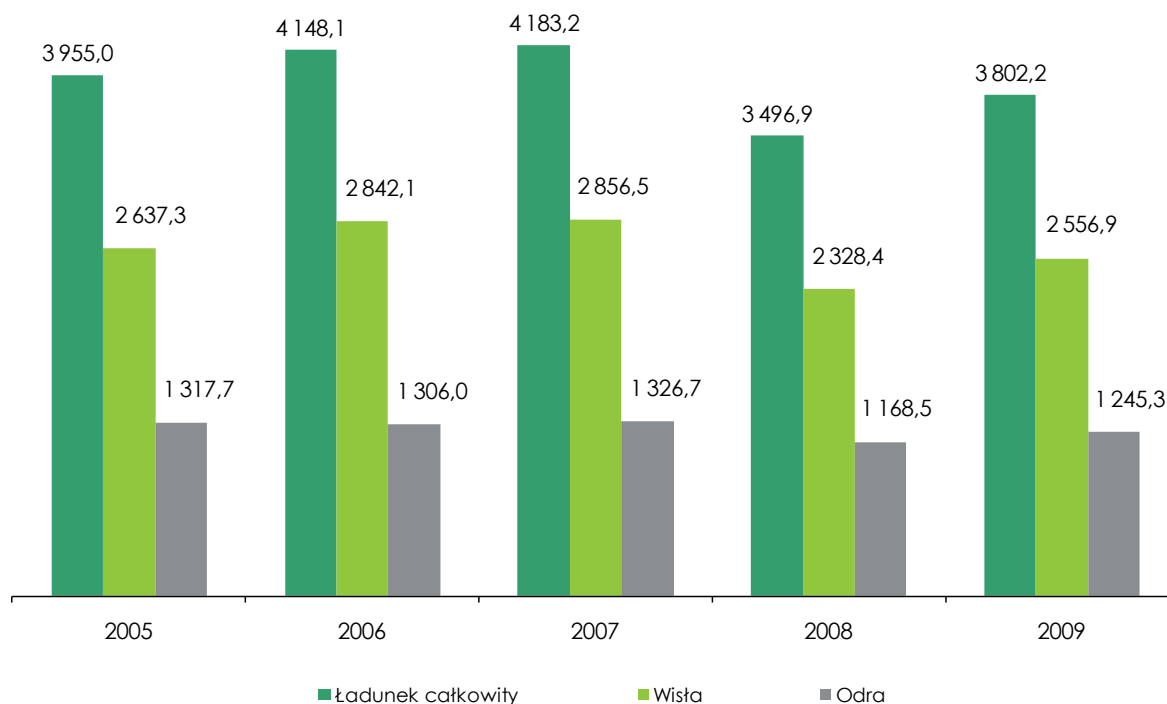
prawnej, technicznej i ekonomicznej. Podstawowym instrumentem działania urzędów górniczych w tym zakresie jest egzekwowanie od przedsiębiorców realizacji wymogów określonych w koncesji na wydobywanie kopaliny oraz w innych decyzjach właściwych organów. Wymogi te znajdują swoje odzwierciedlenie w planie ruchu zakładu górniczego, którego zatwierdzenie przez organ nadzoru górniczego uwarunkowane jest uwzględnieniem odpowiednich przedsięwzięć ochronnych, a w szczególności profilaktyki górniczej i budowlanej.

Stopień oddziaływań górnictwa na środowisko w zakresie gospodarki odpadami wydobywczymi, zagospodarowania wód kopalnianych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością górnictwą charakteryzują trzy raporty, poświęcone odrębnie każdemu z tych zagadnień, opracowane w 2010 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym w oparciu o dane za 2009 r.

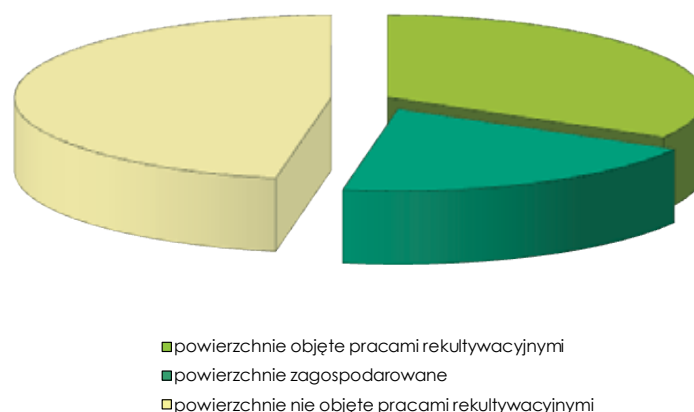
W 2009 roku nadzorowane zakłady górnicze wytworzyły 61,4 mln ton odpadów wydobywczymi. Procentowy udział odpadów przypadających na poszczególne rodzaje górnictwa przedstawiono na rysunku 3.21.1. W porównaniu do roku 2008 stanowi to spadek ilości odpadów o 1,5 mln ton (ok. 2,4%). Największa ilość odpadów, czyli 46,7% (tj. 28,7 mln ton) powstała w kopalniach węgla kamiennego. Obok kopalń zlokalizowanych w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym, gdzie powstało 24,9 mln ton odpadów, należy wymienić Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A. w Lubelskim Zagłębiu Węglowym (3,8 mln ton odpadów). W 2009 r. nastąpiło zmniejszenie ilości odpadów wytworzonych w górnictwie węgla kamiennego, o 1,3 mln ton (tj. ok. 4,3%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Porównywalna ilość odpadów wytworzona została w górnictwie rud miedzi – 45,3% (27,8 mln ton) odpadów z przemysłu górniczego, co stanowiło wzrost o 0,1 mln ton w stosunku do roku 2008. Górnictwo rud cynku i ołowiu, będą-

Rys. 3.21.1. Procentowy udział odpadów w rozbiciu na poszczególne gałęzie górnictwa

Rys. 3.21.2. Ładunek chlorków i siarczanów wprowadzony do rzek w latach 2005–2009

Rys. 3.21.3. Stan rekultywacji i zagospodarowania terenów po działalności górniczej w stosunku do występujących potrzeb

ce w schyłkowej fazie działalności, wytworzyło w 2009 r. odpady w ilości 1,9 mln ton, co stanowiło 3,1% całości przychodu odpadów górniczych i jest wartością niższą o 0,5 mln ton w porównaniu z rokiem 2008. W 2009 roku zakończono eksploatację w ZG „Trzebieńka”. Pozostałe gałęzie górnictwa wytworzyły łącznie 3,0 mln ton (4,9%) odpadów wydobywczych. W tej grupie zakładów, do których zaliczyć należy przede wszystkim zakłady górnicze eksploatujące surowce skalne, zaobserwować można największe wahania w ilości wytwarzanych odpadów. W porównaniu do roku 2008 nastąpił wzrost ilości odpadów o 0,2 mln ton (7%), podczas gdy w roku 2008 odnotowano ograniczenie liczby wytworzonych odpadów aż o 60% w stosunku do 2007 r.

Przychód mas ziemnych i skalnych (w tym nadkładu) niepodlegających ustawie o odpadach wyniósł w 2009 roku 462,2 mln ton, co stanowi 88,3% całości nieprzydatnego materiału skalnego wydobytego w górnictwie (dla porównania przychód odpadów górniczych wynosił 61,4 mln ton).

W 2009 r. całkowity dopływ wód do zakładów górniczych wyniósł 3,11 mln m³/d. Procentowy udział dopływu rozkładał się pomiędzy poszczególnymi rodzajami górnictwa następująco: 43,2% – górnictwo węgla brunatnego, 22,2% – węgla kamiennego, 16,5% – surowców skalnych, i 14,5% – rud cynku i ołowiu. Do pozostałych rodzajów górnictwa dopłynęło 3,6% wód. Z ogólnego dopływu wód 59,5% przypada na

górnictwo odkrywkowe, 39,8% na podziemne zakłady górnicze, natomiast pozostałe 0,7% na zakłady otworowe. Dopytywanie wód zasolonych, dotyczy głównie górnictwa podziemnego (96,5%) i kształtuje się od kilku lat na zbliżonym poziomie. Według danych za 2009 r. bilans dopytywania wód zasolonych przedstawia się następująco: górnictwo węgla kamiennego – 53,5%, rud cynku i ołowiu – 32,1%, rud miedzi – 10,5 % oraz pozostałe rodzaje górnictwa – 3,9%. Natomiast dopytywanie wód słodkich występuje głównie w zakładach odkrywkowych, gdzie odnotowano 79,4% dopytywania wód. Pozostała ilość stwierdzona została w podziemnych zakładach górniczych – 19,8% oraz w otworowych zakładach górniczych 0,8%.

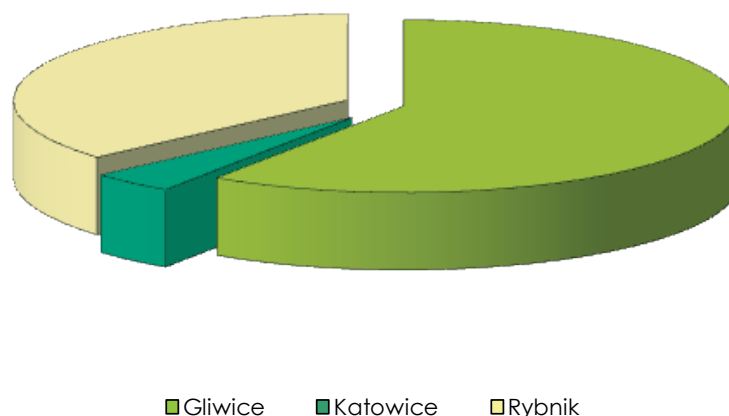
Najistotniejszym zanieczyszczeniem pojawiającym się w wodach powierzchniowych w wyniku działalności kopalń węgla kamiennego są ładunki sumy chlorków i siarczanów. Wartości ogólnego ładunku chlorków i siarczanów zrzucanych do cieków powierzchniowych w okresie ostatnich pięciu lat przedstawiono na rysunku 3.21.2.

Według stanu na dzień 31.12.2009 r., powierzchnia gruntów zajętych pod działalność górnictwa w 2009 roku wynosiła 37 080,1 ha, w tym powierzchnia gruntów pod czynną działalność górnictwa 27 405,8 ha. Z całkowitej powierzchni 59,6% użytkowały zakłady górnicze wydobywające surowce energetyczne, 36,3% zakłady wydobywające surowce chemiczne i skalne, a pozostałe 2,3% powierzchni zakłady wydobywające rudy metali nieżelaznych. Powierzchnia gruntów, na których zakończono działalność górnictwa i które wymagały rekultywacji wynosiła 8 738,9 ha, co stanowi 23,6% ogólnej powierzchni użytkowanej przez górnictwo. Stan rekultywacji i zagospodarowania terenów po działalności górniczej w stosunku do potrzeb występujących w tym zakresie przedstawiono na rysunku 3.21.3.

Końcowym efektem rekultywacji terenów zdegradowanych przez górnictwo, prowadzonej w 2009 roku, jest zakończenie prac na gruntach o powierzchni 511,7 ha, co stanowi 5,9% powierzchni całkowitej, na której zakończono działalność górnictwa i która wymagała rekultywacji. Największe powierzchnie gruntów zrehabilitowało górnictwo siarki (174,1 ha) oraz górnictwo węgla brunatnego (144,9 ha). W roku 2009 górnictwo przekazało innym użytkownikom, do docelowego zagospodarowania, ogółem 300,5 ha terenów zrehabilitowanych, w tym górnictwo węgla brunatnego 120,7 ha.

3.22. Ochrona obiektów budowlanych na terenach górniczych i pogórnicznych

Prowadzenie podziemnej eksploatacji kopalni wpływa na powierzchnię terenu i obiekty budowlane. Wpływ ten ujawnia się w postaci deformacji ciągłych i nieciągłych, bądź ma charakter dynamiczny, związany z występowaniem wstrząsów górotworu. Ze względu na zróżnicowaną intensywność i sposób oddziaływania wpływów, poddane im tereny podlegają różnorodnej klasyfikacji, m.in. pod względem wielkości deformacji ciągłych oraz zagrożenia występowaniem deformacji nieciągłych i wstrząsami górniczymi (GSI-2004 – LGOM, GZW-ROW, GZW-KW). Odrębnej klasyfikacji poddane są też tereny pogórniczne. Klasyfikacja taka umożliwia ocenę zagrożenia terenów i obiektów budowlanych. Szczególne znaczenie dla procesu takiej oceny miały badania nad kompleksowym rozpoznaniem i opracowaniem empirycznej skali oddziaływania wstrząsów, podjęte w związku ze wzrostem aktywności sejsmicznej w LGOM i GZW. Ich wyniki, po zaopiniowaniu przez Komisję

Rys. 3.22.1. Wydobywanie węgla kamiennego z filarów ochronnych kopalń wg OUG

ds. Ochrony Powierzchni przy Wyższym Urzędzie Górniczym, są z powodzeniem stosowane w zakładach górniczych. Podlegają ponadto stałej weryfikacji.

Istotą ochrony obiektów budowlanych na terenach górniczych i pogórnich jest profilaktyka górnicza i budowlana. W przypadkach, gdy niezbędna jest ochrona określonych terenów bądź obiektów, wyznacza się dla nich filary ochronne. Eksploatacja w ich granicach wiąże się z zachowaniem określonych rygorów. Od szeregu lat rozwiązania techniczne, planowane w tym zakresie przez przedsiębiorców, ujmowane są w wieloletnich programach, opiniowanych przez Komisję do spraw Ochrony Powierzchni.

W 2010 roku Komisja do spraw Ochrony Powierzchni przy Wyższym Urzędzie Górniczym odbyła 6 posiedzeń.

3.23. Ochrona zasobów złóż kopalin

W zakresie swych kompetencji organy nadzoru górniczego uczestniczyły w ustanawianiu podstaw prawnych ochrony zasobów złóż oraz, w toku nadzoru i kontroli nad gospodarką zasobami złóż kopalin w procesie ich eksploatacji, egzekwowały:

- wyprzedzające rozpoznanie złoża i warunków jego występowania, w tym warunków geologiczno-inżynierskich i hydrogeologicznych oraz zagrożeń naturalnych, wraz z prawidłowym ich dokumentowaniem,
- dostosowanie zakresu eksploatacji przewidywanego w projektach zagospodarowania złoża do warunków górniczo-geologicznych i zasad racjonalnej gospodarki złożem,
- zgodność zamierzeń eksploatacyjnych, zawartych w przedkładanych do zatwierdzenia planach ruchu, z warunkami określonymi w decyzjach koncesyjnych i projektach zagospodarowania złoża,
- zgodność wykorzystania zasobów złóż z zatwierdzonymi planami ruchu,
- poprawność merytoryczną i formalno-prawną prowadzenia ewidencji zasobów złóż, w tym szczególnie dokumentowania strat i uzasadniania przeklasyfikowania zasobów,
- formalne rozliczenie zasobów i ochronę niewykorzystanych części złóż w likwidowanych zakładach górniczych.

W ramach ustanawiania prawnych podstaw ochrony zasobów złóż, w 2010 r. organy nadzoru górniczego nadal były zaangażowane w prace zmierzające do opracowania projektów rozporządzeń wykonawczych w sprawach bezpieczeństwa i higieny pracy w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych, opartych na projekcie nowej ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. Oprócz tego opiniowały projekt rozpo-

ządzenia Ministra Środowiska w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w kontekście otworów wiertniczych o głębokości ponad 100 m, i przygotowali stanowiska w sprawach:

- zmian przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. w sprawie planów ruchu zakładów górniczych,
- zmian rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 października 2002 r. w sprawie nadania pracownikom zatrudnionym na stanowiskach inspekcyjno-technicznych w okręgowych urzędach górniczych oraz specjalistycznych urzędach górniczych uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu, w zakresie rozszerzenia uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego o wykroczenia określone w art. 122 ust. 3 Prawa geologicznego i górniczego,
- projektowanych norm PN-ISO(710/5 – 1989, 710/6 – 1984 i 710/7 – 1984), dotyczących graficznych symboli dla przedstawiania treści geologicznej na wielkoskalowych dokumentach kartograficznych.

Zadanie nadzoru i kontroli nad gospodarką zasobami złóż kopalin w procesie ich eksploatacji realizowano głównie poprzez prowadzenie kontroli i rozpoznania stanu zagrożeń w nadzorowanych zakładach górniczych oraz czynności nadzorcze w okręgowych urzędach górniczych. W 2010 r., w zakresie gospodarki złożem, pracownicy WUG przeprowadzili: kontrole 28 zakładów górniczych (w tym 14 podziemnych i 14 odkrywkowych), rozpoznanie stanu zagrożeń w 9 zakładach podziemnych i 1 otworowym oraz czynności nadzorcze w 7 urzędach okręgowych (w tym w 5 problemowe, a w 2 doraźne). W trakcie kontroli w podziemnych zakładach górniczych zwracano też uwagę na rozpoznawanie i dokumentowanie parametrów gazowych i warunków hydrogeologicznych, rzutujących na ocenę stanu zagrożenia metanowego, wodnego i wyrzutowego. W odkrywkowych zakładach górniczych kontrolami objęto zakłady wydobywające zarówno kopaliny podstawowe, jak i pospolite, prowadzące eksploatację tak przy zastosowaniu środków strzałowych, jak i mechanicznie (w tym spod lustra wody). W nawiązaniu do wymagań ujętych w decyzjach koncesyjnych, projektach zagospodarowania złóż i planach ruchu, kontrolą objęto między innymi prawidłowość prowadzenia ewidencji zasobów złóż: węgla brunatnego, kruszyw naturalnych, wapieni, dolomitu, marmuru, piaskowców, porfiru oraz serpentynitu.

W wyniku kontroli zakładów górniczych stwierdzono szereg nieprawidłowości, szczególnie w zakresie sposobów prowadzenia ewidencji zasobów złóż w operatach. W przypadku stwierdze-

nia nieprawidłowości wydano zalecenia w tym zakresie. W przypadkach czynności nadzorczych w OUG przygotowano ich oceny i wnioski, pozwalające ukierunkować dalsze działania.

W 2010 roku informacje na temat technologii eksploatacji i stanu zagospodarowania złóż kopalin, w tym nielegalnej eksploatacji, były przedmiotem bieżących analiz i opracowań zarówno na potrzeby wewnętrzne, jak i zewnętrzne. Do najważniejszych opracowań w tym zakresie należy zaliczyć „Raport w sprawie wydobywania kopalin pospolitych w 2009 roku”, będący podsumowaniem realizacji zadań urzędów górniczych, oraz materiały informacyjne dla kierownictwa Wyższego Urzędu Górniczego i Ministerstwa Środowiska, w tym m.in. dotyczące:

- problemów i technologii poszukiwań i eksploatacji gazu z łupków,
- technologii szczelinowania hydraulicznego,
- niemieckiej strategii ograniczania emisji CO₂ i dotychczasowych rezultatów jego składowania w Ketzin.

W zakresie gospodarki zasobami złóż kopalin, realizując zadania organu drugiej instancji, rozpatrzono też: 2 odwołania od decyzji i 4 zażalenia na postanowienia dyrektorów okręgowych urzędów górniczych oraz 1 skargę w sprawach nadzoru sprawowanego nad ruchem zakładów górniczych. Przygotowano też nowe wytyczne dotyczące zakresu, sposobu i trybu opiniowania projektów zagospodarowania złóż oraz dodatków do tych projektów, wdrożone poleceniem Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego po przeprowadzeniu stosownego szkolenia. Ponadto, pracownicy WUG udzielili 9 konsultacji (w tym: OUG, przedsiębiorcom i osobom prywatnym), m.in. w sprawach: zataczania wód złożowych w górnictwie nafty i gazu, stosowania przepisów dot. projektowania i wykonywania prac geologicznych sposobu prowadzenia ewidencji zasobów złóż gazu ziemnego oraz możliwości prowadzenia wyrobisk badawczych w granicach obszaru górniczego, lecz poza granicami udokumentowania złoża. Wiedzę z zakresu ochrony złóż kopalin i jej podstaw prawnych popularyzowano też, prezentując ją w trakcie 5 konferencji i seminariów, na posiedzeniu Komitetu Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN w Krakowie oraz publikując w 4 artykułach naukowo-technicznych.

3.24. Podniesienie rangi służb bhp w zakładach górniczych

W 2010 r. podjęto działania mające na celu poprawę skuteczności działania służb bhp w zakładach górniczych. Poza działalnością kontrolną w zakładach górniczych i okręgowych urzędach górniczych organizowano spotkania,

uczestniczono w seminariach w celu propagowania dobrych praktyk, wskazywano kierunki dalszej poprawy warunków pracy. Kontrola działalności służb bhp w zakładach górniczych oraz nadzoru urzędów górniczych nad działalnością służb bhp obejmowała w szczególności ocenę działalności służb bhp w zakresie:

- kontroli warunków pracy i przestrzegania przepisów bhp w zakładach górniczych,
- zatrudniania w służbie bhp pracowników o odpowiednich kwalifikacjach,
- sporządzania analiz stanu bhp,
- udziału w ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz zachorowań na choroby zawodowe, a także kontroli realizacji wniosków wynikających z tych badań,
- nadzoru nad szkoleniami wewnątrzzakładowymi,
- zapewnienia pierwszej pomocy poszkodowanym w wyniku wypadków przy pracy,
- inicjowania na terenie zakładów górniczych form popularyzacji problematyki bhp oraz ergonomii.

W dniu 19 kwietnia 2010 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym zorganizowana została narada kierowników działów bhp i szkolenia podziemnych zakładów górniczych z udziałem przedstawicieli okręgowych urzędów górniczych w Katowicach, Gliwicach, Rybniku, Wrocławiu, Lublinie, Krakowie i Poznaniu. Podczas narady omówiono m.in.:

- stan bezpieczeństwa w podziemnych zakładach górniczych w 2009 roku i za 3 miesiące 2010 roku,
- „Europejską Kampanię Informacyjną na rzecz Bezpiecznych Miejsc Pracy” dotyczącą bezpieczeństwa maszyn, urządzeń i budynków oraz informację dotyczącą Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy organizowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej,
- „Problemy dotyczące oceny dokumentowania ryzyka zawodowego w podziemnych zakładach górniczych – przykłady nieprawidłowości”,
- „Podstawy prawne i tryb prowadzenia badań psychologicznych w górnictwie oraz znaczenie czynnika ludzkiego jako przyczyny wypadków przy pracy”.

Zgodnie z planem prac Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP przygotowano w marcu 2010 r. opracowanie „Stan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w górnictwie” jako materiał na posiedzenie ROP.

W związku z działaniami mającymi na celu zmniejszenie liczby wypadków w kopalniach węgla kamiennego, spowodowanych na dole podczas dojścia do i z miejsca pracy, przeprowadzono rozpoznania w przedmiotowym zakresie.

Wyniki rozpoznania zostały wykorzystane w bieżącej działalności urzędów górniczych.

W ramach współpracy z Okręgowym Inspektorem Pracy w Katowicach przeprowadzono kontrole w wybranych kopalniach węgla kamiennego dotyczące prawidłowego szkolenia w zakresie bhp pracowników zakładów górniczych, zatrudnionych na dole. Wyniki kontroli omówiono na spotkaniu w siedzibie OIP w Katowicach.

Od 2004 roku w kopalniach węgla kamiennego prowadzi się analizę nakładów ponoszonych na bhp. W wyniku wspólnych ustaleń przedsiębiorców zostało określonych 26 pozycji ujmujących sposób naliczania kosztów w kopalniach węgla kamiennego i obliczania wskaźników. Oblicza się następujące pozycje:

- łączne nakłady na bhp w tys. złotych,
- wskaźnik W1 – nakłady poniesione na bhp w złotych w przeliczeniu na 1 tonę węgla,
- wskaźnik W2 – nakłady poniesione na bhp w złotych w przeliczeniu na 1 pracownika,
- wskaźnik W3 – procentowy udział kosztów poniesionych na profilaktykę bhp w stosunku do kosztów ogólnych.

W celu inspirowania przedsiębiorców do utrzymania wydatków na bhp na wysokim poziomie, opublikowano dane na ten temat w opracowaniu „Stan bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie w 2010 r.” Analizowane były również, podczas kontroli, plany poprawy warunków bhp w poszczególnych kopalniach.

3.25. Inspirowanie i wspomaganie badań naukowych w dziedzinie bhp w górnictwie

Ze względu na zmieniające się warunki prowadzenia eksploatacji kopalni oraz potrzebę stałej poprawy warunków pracy w przemyśle wydobywczym, Wyższy Urząd Górniczy występuje do jednostek naukowo-badawczych o podjęcie działań zmierzających do opracowania skuteczniejszych metod profilaktyki zagrożeń naturalnych i technicznych w zakładach górniczych.

Inspirowanie przez Wyższy Urząd Górniczy badań naukowych wynika często z wniosków ujętych w sprawozdaniach z prac komisji, powołanych przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego po zdarzeniach i wypadkach zaistniałych w zakładach górniczych. Znaczna część wniosków tych komisji dotyczyła w ostatnich latach zagadnień przewietrzania, klimatyzacji, pożarów i zagrożenia metanowego.

Istotną sprawą była realizacja projektu badawczego „Poprawa bezpieczeństwa pracy w kopalniach”, ogłoszonego na wniosek Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Ich wdrożenie przy-

czyni się do minimalizacji zagrożeń i zwiększenia poprawy bezpieczeństwa pracy w obszarach, które w ostatnich latach najczęściej wiązały się z wypadkami w zakładach górniczych. Tematy zadań badawczych są zgodne z zaleceniami komisji, powołanymi w latach 2000–2010 przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego dla wyjaśnienia przyczyn i okoliczności zaistniałych w kopalniach katastrof. W projekcie tym uwzględniono również kwestię bezpieczeństwa górników pracujących w warunkach zagrożenia klimatycznego. Strategiczny projekt badawczy zawiera następujące zadania:

- Opracowanie nowej kategoryzacji zagrożeń naturalnych w podziemnych zakładach górniczych wraz z ich doświadczalną weryfikacją.
- Opracowanie zasad projektowania robót górniczych w warunkach występowania skojarzonego zagrożenia metanowo-pożarowego w aspekcie systemów przewietrzania w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny.
- Opracowanie zasad pomiarów i badań parametrów powietrza kopalnianego dla oceny zagrożenia metanowego i pożarowego w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny.
- Poprawę efektywności odmetanowania górotworu w warunkach dużej koncentracji wydobywania w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny.
- Opracowanie zasad zatrudniania pracowników w warunkach zagrożenia klimatycznego w podziemnych zakładach górniczych.

Aby zapewnić szybką i sprawną realizację oraz dla kontynuacji powyższych tematów, finansowanych z funduszy rządowych, powołany został Komitet Sterujący, którego zadaniem jest m.in.: właściwe sformułowanie zadań oraz bieżący nadzór nad ich realizacją. Przewodniczącym Zespołu został Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.

Do najważniejszych tematów, w ramach których z inicjatywy WUG prowadzono prace badawcze w 2010 r., należy zaliczyć:

- badania dotyczące podziemnego zgazowania węgla,
- stosowanie gazów inertnych w celu zwalczania zagrożenia pożarowego,
- badania zjawiska wyrzutów gazów i skał w kopalniach rud miedzi,
- badania oznaczania metanonośności.

W zakresie przewietrzania, klimatyzacji, pożarów i zagrożenia metanowego, zaplecze naukowo-badawcze górnictwa, poprzez sukcesywną realizację wniosków ujętych w sprawozdaniach z prac Komisji powołanych przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, po zdarzeniach i wypadkach zaistniałych w podziemnych zakła-

dach górniczych w ostatnich latach, wdraża na bieżąco postęp techniczny w zakładach górniczych.

Kontynuowano prace mające na celu weryfikację stosowanej obecnie metody oznaczania zawartości metanu w węglu (metanonośności). Badania w tym zakresie wykonywane przez zespół pod kierunkiem prof. Nikodema Szlązaka z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (praca „Opracowanie metody oznaczania zawartości metanu w pokładach węgla kamiennego”) zostały zakończone i zostaną poddane ocenie przez zainteresowane strony.

W sprawie realizacji wniosków Komisji powołanej przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego

po katastrofie zaistniałej 18.09.2009 r. w KWK „Wujek” i wsparcia finansowego z budżetu państwa zadań podjętych przez jednostki naukowo-badawcze, kierowano pisma do właściwych rzeczowo instytucji rządowych.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w pismach skierowanych m. in. do Ministerstwa Gospodarki i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wskazał wybrane, priorytetowe tematy dotychczas niezrealizowanych badań, uporządkowane według kryterium ich istotności i pilności, których kontynuacja bądź rozpoczęcie jest konieczne dla poprawy stanu bezpieczeństwa i warunków pracy w zakładach górniczych.

4. Reprezentowanie Skarbu Państwa w sprawach roszczeń z tytułu szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego

Zgodnie z art. 96 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze w razie braku przedsiębiorcy odpowiedzialnego za szkodę (wyrządzoną ruchem zakładu górniczego) albo jego następcy prawnego, roszczenia o naprawę szkody przysługują przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez właściwy miejscowo organ nadzoru górniczego.

W 2010 r. do dyrektorów okręgowych urzędów górniczych, będących reprezentantami Skarbu Państwa w sprawach o roszczenia z art. 96 albo art. 152 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, wpłynęły 3 sprawy o naprawę szkód wyrządzonych ruchem zakładu górniczego, w tym 2 pozwy skierowane do sądów powszechnych.

Łącznie w 2010 roku okręgowe urzędy górnicze uczestniczyły w rozpatrywaniu 6 spraw, w tym 1 sprawy z 2007 r. (zakończonych realizacją prawomocnego wyroku sądu).

W przypadku 1 wniosku dyrektor okręgowego urzędu górniczego, wyjaśniając kwestie odpowiedzialności Skarbu Państwa, odmówił zawarcia ugody. W przypadku pozwów skierowanych do sądów powszechnych:

1. jedna sprawa, wszczęta w 2009 r., jest w toku;
2. jedna sprawa, wszczęta w 2009 r., została zakończona.

5. Współpraca z urzędami administracji państwowej i samorządowej

W 2010 r. Wyższy Urząd Górniczy prowadził stałą współpracę z ministerstwami, centralnymi urzędami administracji rządowej oraz innymi urzędami administracji państwowej i samorządowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze nadzór nad Prezesem WUG sprawuje minister właściwy do spraw środowiska. Wyższy Urząd Górniczy prowadzi stałą współpracę z Ministerstwem Środowiska, m.in. poprzez udział w pracach nad projektami aktów prawnych tworzonych w resorcie środowiska.

Ponadto, w ramach prowadzonych uzgodnień międzyresortowych, WUG współpracował z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministrem Gospodarki, Głównym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, Prezesem Głównego Urzędu Miar.

W ramach systemu nadzoru rynku Prezes WUG prowadził stałą współpracę z Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Urzędy górnicze współpracowały z Głównym Inspektorem Pracy na mocy porozumienia w sprawie szczegółowych zasad współdziałania organów Państwowej Inspekcji Pracy z urzędami górniczymi, zawartego w dniu 12 lipca 2007 r.

W 2010 r. w ramach współpracy z Państwową Inspekcją Pracy urzędy górnicze wspólnie z organami PIP przeprowadziły kontrole w wybranych zakładach górniczych. Ich celem było sprawdzenie stosowanej w kopalniach profilaktyki zagrożeń wypadkowych oraz zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia (przede wszystkim w odniesieniu do stanowisk pracy pod ziemią), a także przestrzeganie prawa pracy i przepisów bhp przez pracodawców.

Prezes WUG prowadził również stałą współpracę z Prezesem Urzędu Dozoru Technicznego na mocy porozumienia zawartego w dniu 12 lipca 2007 r. Współpraca dotyczyła wymiany doświadczeń w zakresie bezpieczeństwa urządzeń technicznych, prowadzenia analiz w zakresie oceny bezpieczeństwa funkcjonowania urządzeń technicznych w zakładach górniczych, jak również wymiany informacji przy opiniowaniu projektów i ocenie obowiązujących aktów prawnych oraz norm w dziedzinach zainteresowania urzędów górniczych oraz Urzędu Dozoru Technicznego.

Urzędy górnicze współpracowały z organami samorządu terytorialnego w ramach tzw. zespołów porozumiewawczych, których celem działania jest kształtowanie niekonfliktowych warunków prowadzenia eksploatacji górniczej pod

terenami gmin górniczych oraz właściwa koordynacja prac projektowych, profilaktycznych i naprawczych.

Dominującą formą współpracy urzędów górniczych z organami samorządu terytorialnego była działalność zespołów porozumiewawczych oraz komisji koordynujących. Zadaniem tych gremiów jest tworzenie platformy dla realizacji warunków zrównoważonego rozwoju gmin górniczych, umożliwienie wykonywania uprawnień przedsiębiorcy, wynikających z koncesji na wydobywanie kopaliny, oraz dążenie do minimalizacji i terminowego naprawienia szkód wyrządzonych ruchem zakładów górniczych.

Przedstawiciele OUG w Gliwicach uczestniczyli w pracach:

- 1) Zespołu Konsultacyjnego ds. eksploatacji górniczej i ochrony powierzchni przy KW S.A. KWK „Bobrek-Centrum” Ruch „Centrum”,
- 2) Zespołu Porozumiewawczego ds. oceny eksploatacji górniczej pod terenami miasta Piekary Śląskie,
- 3) Zespołu Porozumiewawczego ds. oceny eksploatacji górniczej pod terenami gminy Mikołów,
- 4) Zespołu Porozumiewawczego ds. oceny eksploatacji górniczej pod terenami miasta Ruda Śląska,
- 5) Zespołu Porozumiewawczego ds. oceny eksploatacji górniczej pod terenami miasta Knurów,
- 6) Zespołu Porozumiewawczego ds. oceny eksploatacji górniczej pod terenami gminy Gierałtówice,
- 7) Zespołu Porozumiewawczego dla koordynacji działalności górniczej i budowy autostrady A-1 na odcinku od węzła „Sośnica” do węzła „Bełk”,
- 8) Zespołu Porozumiewawczego dla oceny eksploatacji górniczej pod terenami miasta Zabrze.

Przedmiotem posiedzeń były zagadnienia związane z ochroną obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej przed skutkami eksploatacji oraz profilaktyka górnicza i budowlana dla minimalizacji wpływów górniczych. Poszczególne kopalnie omawiały szczegółowo: przebieg dokonanej eksploatacji, wraz z jej oddziaływaniem na powierzchnię terenu, zakres usuwania szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego, realizację uchwał podjętych w trakcie poprzednich posiedzeń, zamierzenia eksploatacyjne oraz związane z tym, przewidywane zagrożenia dla powierzchni terenu.

Przedstawiciele OUG w Rybniku uczestniczyli w pracach:

- 1) Komisji Koordynującej dla eksploatacji górniczej w Polu Marklowice pod terenami gmin: Marklowice, Mszana Dolna i Świerklany,

- 2) Zespołu Porozumiewawczego dla koordynacji eksploatacji Kompanii Węglowej S.A. Oddziały KWK: „Rydułtowy-Anna” i „Marcel”, pod terenami miast: Pszów, Radlin, Rybnik, Rydułtowy i Wodzisław Śląski oraz gminy Gaszowice,
- 3) Zespołu Porozumiewawczego dla koordynacji działalności w rejonie oddziaływania wpływów eksploatacji kopalni „Borynia” i kopalni „Jas-Mos” na płatną autostradę A-1 na odcinku od węzła Świerklany do granicy państwa w Gorzyczkach.

Tematyka poruszana na posiedzeniach dotyczyła przede wszystkim realizacji warunków, zawartych w postanowieniach opiniujących plany ruchu kopalń, zakresów eksploatacji dokonanej w 2009 r., wraz z analizą wyników obserwacji geodezyjnych i budowlanych, w tym pomiarów prędkości i przyspieszeń drgań gruntu oraz deformacji terenu, jak również planowanych zakresów eksploatacji w 2010 r. oraz prognozy jej wpływów. Ponadto referowano również stan usuwania szkód spowodowanych ruchem zakładów górniczych.

Przedstawiciele OUG w Katowicach uczestniczyli w pracach:

- 1) Zespołu Porozumiewawczego dla okresowej oceny wpływów eksploatacji górniczej kopalń Katowickiego Holdingu Węglowego S.A. na powierzchnię terenu, w granicach administracyjnych miasta Katowice,
- 2) Zespołu Porozumiewawczego dla okresowej oceny wpływów eksploatacji górniczej kopalń KW S.A. na powierzchnię w granicach administracyjnych miasta Bieruń.

W dniu 12.05.2010 r. odbyło się drugie posiedzenie Zespołu Porozumiewawczego dla okresowej oceny wpływów eksploatacji górniczej kopalń Katowickiego Holdingu Węglowego S.A. na powierzchnię terenu w granicach administracyjnych miasta Katowice. Posiedzenie rozpoczęło się od omówienia stanu realizacji wniosków podjętych na 1 posiedzeniu. Dyrektorzy kopalń „Murcki-Staszic”, „Wieczorek” i „Wujek” złożyli sprawozdanie z przebiegu eksploatacji górniczej pod terenami Katowic w okresie IV kwartału 2009 r. i I kwartału 2010 r., oraz zapoznali zebranych z planami eksploatacyjnymi na II i III kwartał

2010 r. Prezydent Miasta Katowice przedstawił informację na temat współpracy organów samorządowych z kopalniami prowadzącymi eksploatację pod terenami miasta. Przedstawił również problemy i tematy nurtujące władze miasta, związane z działalnością kopalń, jak również tematy interesujące przedsiębiorców w zakresie współpracy z miastem.

Przedstawiciele OUG w Krakowie uczestniczyli w pracach Zespołu Porozumiewawczego ds. eksploatacji górniczej w filarach ochronnych ZG „Trzebieńka” S.A. Podczas posiedzenia omówiono sprawozdanie z prowadzonej likwidacji wyrobisk górniczych za okres od października 2009 r. do października 2010 r. Przedstawiciel AGH Kraków zreferował interpretację wyników pomiarów deformacji powierzchni terenu w okresie od 2009 do 2010 r., a pracownik firmy „GEOSTAB” z Gdańska przedstawił interpretację badań i oceny bezpieczeństwa stawu osadowego. W konkluzji stwierdzono, że pomimo wygaszenia eksploatacji „Trzebieńki” i likwidacji zakładu, należy pomiary kontynuować, co ma pozwolić na kontrolę ewentualnych skutków zatapiania wyrobisk podziemnych w końcowej fazie i rejestrować skutki odtwarzania się naturalnego poziomu wód gruntowych.

Przedstawiciele OUG we Wrocławiu uczestniczyli w pracach:

- 1) Zespołu Porozumiewawczego ds. koordynacji ochrony powierzchni miasta Lubin w związku z działalnością górniczą,
- 2) Zespołu Porozumiewawczego ds. koordynacji ochrony powierzchni miasta Polkowice w związku z działalnością górniczą.

Na posiedzeniach Zespołów omawiano zagadnienia związane z eksploatacją w filarach ochronnych miast, wpływami górniczymi na powierzchnię, a szczególnie z wstrząsami górniczymi i ich rejestracją oraz profilaktyką górniczą i budowlaną, mającą na celu minimalizację ujemnego oddziaływania eksploatacji.

W roku 2010 odbyło się łącznie 17 posiedzeń zespołów porozumiewawczych i komisji koordynujących, w których każdorazowo brali udział pracownicy WUG.

6. Działalność legislacyjna

6.1. Prawo powszechnie obowiązujące

6.1.1. Opracowywanie projektów aktów normatywnych

Działalność legislacyjna WUG w 2010 r. polegała m.in. na udziale w pracach parlamentarnych nad rządowym projektem ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. Wyższy Urząd Górniczy od grudnia 2007 r. uczestniczył aktywnie w przygotowaniu propozycji przepisów projektu ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. Proponowane przez Wyższy Urząd Górniczy rozwiązania dotyczyły m.in. kwalifikacji górniczych, planów ruchu zakładu górniczego, podmiotów wykonujących czynności w ruchu zakładu górniczego, dopuszczeń wyrobów, które mają być zastosowane w ruchu zakładu górniczego, zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych oraz ratownictwa górniczego.

Projekt ustawy – Prawo geologiczne i górnicze został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 18 listopada 2008 r. Prace parlamentarne były prowadzone na posiedzeniu plenarnym Sejmu RP, w trzech komisjach sejmowych, a przede wszystkim w Podkomisji nadzwyczajnej, która w dniu 28 kwietnia 2010 r. przedstawiła sprawozdanie dotyczące przedmiotowego projektu ustawy.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, kierując się potrzebą dalszego doskonalenia projektowanych regulacji Prawa geologicznego i górniczego, wystąpił do Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska, Głównego Geologa Kraju, oraz do Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Gospodarki, z propozycjami dotyczącymi:

1. wdrożenia legislacyjnych wniosków (na poziomie ustawy) Komisji powołanej dla zbadania przyczyn i okoliczności zapalenia metanu oraz wypadku zbiorowego, zaistniałych w dniu 18 września 2009 r. w Katowickim Holdingu Węglowym S.A., Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek”, Ruch „Śląsk” w Rudzie Śląskiej;
2. przebudowy przepisów wykonawczych regulujących zagadnienia ruchu zakładów górniczych oraz zagrożeń występujących w zakładach górniczych.

W zakresie wspomnianej przebudowy przepisów wykonawczych podjęto prace nad projektami trzech rozporządzeń dotyczących prowa-

dzenia ruchu podziemnego zakładu górniczego, wyodrębnionych według kryterium rodzaju kopaliny.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w podziemnych zakładach górniczych (Dz. U. Nr 139, poz. 1169, z 2006 r. Nr 124, poz. 863 oraz z 2010 r. Nr 126, poz. 855) ma podstawowe znaczenie dla sprawowania nadzoru i kontroli w zakresie bezpieczeństwa w zakładach górniczych. Rozporządzenie to zostało wydane na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze i weszło w życie z dniem 2 września 2002 r. Z inicjatywą podjęcia prac legislacyjnych w przedmiocie zmian rozporządzenia wystąpił Prezes Wyższego Urzędu Górniczego pismami z dnia 27 grudnia 2007 r., skierowanymi do Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Gospodarki, oraz Ministra Środowiska.

Rozwiązania zamieszczone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 25 czerwca 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w podziemnych zakładach górniczych (Dz. U. Nr 126, poz. 855) dotyczą:

1. wymagań w zakresie bezpieczeństwa użytkowania oraz oceny stanu technicznego sekcji obudów zmechanizowanych (regulacja ma charakter kompleksowy);
2. zagrożenia metanowego w drążonych wyrobiskach korytarzowych;
3. zagrożenia tąpnięciami w podziemnych zakładach górniczych wydobywających rudy miedzi;
4. likwidacji szybów i szybków (regulacja ma charakter kompleksowy);
5. pełnego wdrożenia w zakresie górnictwa podziemnego dyrektywy Rady 92/104/EWG z dnia 3 grudnia 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników odkrywkowego i podziemnego przemysłu wydobywczego (dwunasta dyrektywa szczegółowa w znaczeniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG);
6. jednoznacznego objęcia przepisami dotyczącymi oddawania do ruchu pozostałych obiektów podziemnego zakładu górniczego procedury oddawania do ruchu ścian prowadzonych w warunkach specjalnych oraz oddziałów eksploatujących partie złóż rud miedzi w warunkach specjalnych;
7. określenia formy, w jakiej ma nastąpić zarządzenie przez właściwy organ nadzoru górniczego przeprowadzenia próbnego ruchu obiektów, maszyn i urządzeń.

W Wyższym Urzędzie Górniczym prowadzono prace nad koncepcją wdrożenia legislacyjnych wniosków Komisji powołanej dla zbadania przyczyn i okoliczności zapalenia metanu oraz wypadku zbiorowego, zaistniałych w dniu 18 września 2009 r. w Katowickim Holdingu Węglowym S.A., Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek”, Ruch „Śląsk” w Rudzie Śląskiej na poziomie aktów wykonawczych. Projektowane zmiany obejmują:

1. rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w podziemnych zakładach górniczych;
2. rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 12 czerwca 2002 r. w sprawie ratownictwa górniczego (Dz. U. Nr 94, poz. 838, z 2004 r. Nr 102, poz. 1073 oraz z 2007 r. Nr 204, poz. 1476);
3. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie dopuszczania wyrobów do stosowania w zakładach górniczych (Dz. U. Nr 99, poz. 1003, z 2005 r. Nr 80, poz. 695 oraz z 2007 r. Nr 249, poz. 1853);
4. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 czerwca 2009 r. w sprawie właściwości rzeczowej specjalistycznego urzędu górniczego – Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych (Dz. U. Nr 102, poz. 857).

W Wyższym Urzędzie Górniczym w 2010 r. prowadzono prace nad projektem rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie siedzib i właściwości miejscowej okręgowych urzędów górniczych. Projekt, po przeprowadzeniu konsultacji społecznych oraz uzgodnieniu w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, został przekazany przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego do uzgodnień międzyresortowych pismem z dnia 7 września 2010 r. Po sprawnym przeprowadzeniu postępowania legislacyjnego, rozporządzenie w sprawie siedzib i właściwości miejscowej okręgowych urzędów górniczych (Dz. U. Nr 249, poz. 1675) zostało podpisane przez Ministra Środowiska w dniu 15 grudnia 2010 r. i weszło w życie z dniem 1 stycznia 2011 r.

W Wyższym Urzędzie Górniczym w 2010 r. prowadzono również prace nad projektem rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Bezpieczeństwa w Górnictwie”, ustalenia jej wzoru, zasad i trybu nadawania oraz sposobu noszenia.

Ustanowienie odznaki będzie m.in. służyć realizacji „Głównych kierunków działań zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa i planów poprawy warunków bhp w kopalniach węgla kamiennego”, określonych w „Raporcie z oceny bezpieczeństwa pracy w kopalniach węgla kamiennego”, opracowanym przez Zespół Koordynacyjny powołany zarządzeniem nr 88 Ministra Gospodarki z dnia 18 grudnia

2006 r. w związku z wypadkiem, jaki miał miejsce w dniu 21 listopada 2006 r. w Kopalni Węgla Kamiennego „Halemba”, i zaakceptowanym przez Radę Ministrów w dniu 24 kwietnia 2007 r. Ponadto projektowane zadanie będzie służyć realizacji projektowanego programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” – II etap, okres realizacji lata: 2011-2013. Celem tego zadania jest wdrożenie jednej z metod podniesienia rangi działalności prewencyjnej w zakresie bezpieczeństwa (powszechnego, pracy, środowiska) w górnictwie, przez promocję m.in.:

1. właściwego nadzoru przedsiębiorców nad stanem bezpieczeństwa w zakładach górniczych;
2. doskonalenia kwalifikacji załóg górniczych;
3. ograniczenia zagrożeń wypadkowych i ryzyka zawodowego;
4. poprawy warunków bezpieczeństwa pracy na drogach transportowych oraz dojść załogi do stanowisk pracy;
5. poprawy bezpieczeństwa pracy przez zmniejszenie poziomu (natężenia) zagrożeń naturalnych;
6. poprawy bezpieczeństwa pracy w warunkach szkodliwości fizycznych i chemicznych;
7. poprawy warunków bezpieczeństwa pracy przy maszynach i urządzeniach energomechanicznych;
8. poprawy warunków higieniczno-sanitarnych.

W dniu 7 września 2010 r. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, po przeprowadzeniu konsultacji społecznych oraz uzgodnieniu w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, skierował projekt do uzgodnień międzyresortowych oraz wystąpił do Komisji Heraldycznej z prośbą o wyrażenie opinii dotyczącej wzoru odznaki oraz zasad i trybu jej nadawania i noszenia, niezbędnej do wyrażenia przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zgody na ustalenie wzoru odznaki honorowej „Zasłużony dla Bezpieczeństwa w Górnictwie” oraz sposobu jej noszenia.

6.1.2. Opiniowanie projektów aktów normatywnych oraz innych dokumentów rządowych

Wyższy Urząd Górniczy uczestniczył w procesie tworzenia aktów normatywnych oraz innych dokumentów rządowych w ramach międzyresortowego postępowania uzgadniającego i opiniodawczego, w tym przez udział w konferencjach uzgodnieniowych i komisjach prawniczych.

Udział Wyższego Urzędu Górniczego w 2010 r. w postępowaniu legislacyjnym dotyczącym projektów aktów normatywnych odbywał się dwutorowo tj. przez:

- 1) przedstawianie stanowiska Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego bezpośrednio organowi występującemu z inicjatywą prawodawczą lub Ministrowi Środowiska (stanowiska te podpisywał Prezes Wyższego Urzędu Górniczego);
- 2) przedstawianie stanowiska Wyższego Urzędu Górniczego w sprawach projektów, które zostały otrzymane za pośrednictwem Ministerstwa Środowiska.

Postępowanie uzgadniające i opiniodawcze, w którym uczestniczył Wyższy Urząd Górniczy, objęło w 2010 r. 179 dokumentów, tj.:

- 8 założeń do projektów ustawy;
- 21 projektów ustaw;
- 17 projektów rozporządzeń Rady Ministrów;
- 6 projektów rozporządzeń Prezesa Rady Ministrów;
- 41 projektów rozporządzeń ministrów;
- 4 projekty obwieszczeń Ministra Środowiska;
- 75 projektów innych dokumentów rządowych;
- 7 projektów aktów normatywnych opracowanych w państwach członkowskich UE i EFTA.

6.2. Akty wewnętrzne Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego oraz Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w 2010 r. wydał 73 zarządzenia, 38 decyzji, 13 obwieszczeń oraz 3 komunikaty. Szczegółowy wykaz aktów wewnętrznych Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego zawiera załącznik nr 4 do sprawozdania.

Dyrektor Generalny Wyższego Urzędu Górniczego wydał w 2010 r. 25 zarządzeń, 10 decyzji oraz 1 komunikat. Szczegółowy wykaz aktów wewnętrznych Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego zawiera załącznik nr 5 do sprawozdania.

6.3. Współpraca w tworzeniu i wdrażaniu związanych z górnictwem prawa wspólnotowego

W roku 2010 kontynuowano we współpracy z Ministerstwem Środowiska prace nad transpozycją dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady

2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniającej dyrektywę Rady 85/337/EWG, Euratom, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 (Dz. Urz. UE L 140 z 5.6.2009, str. 114). W szczególności Wyższy Urząd Górniczy uczestniczył w opiniowaniu kolejnych wersji projektu dokumentu „Założenia do projektu ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz innych ustaw, stanowiące transpozycję dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla (...)”.

W dniu 14 sierpnia 2010 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 25 czerwca 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w podziemnych zakładach górniczych (Dz. U. Nr 126, poz. 855). Na mocy ww. rozporządzenia, którego projekt został opracowany w Wyższym Urzędzie Górniczym, do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w podziemnych zakładach górniczych (Dz. U. Nr 139, poz. 1169 oraz z 2006 r. Nr 124, poz. 863) wprowadzono przepisy dokonujące pełnego wdrożenia dyrektywy Rady 92/104/EWG z dnia 3 grudnia 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników odkrywkowego i podziemnego przemysłu wydobywczego (dwunasta dyrektywa szczegółowa w znaczeniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 404 z 31.12.1992, str. 10, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 2, str. 134, z późn. zm.).

Również w 2010 roku Wyższy Urząd Górniczy aktywnie uczestniczył w pracach prowadzonych przez Ministerstwo Gospodarki, związanych z opracowywaniem przez Komisję Europejską dokumentu pt. „Komunikat Komisji do PE i Rady »Problemy bezpieczeństwa w eksploatacji podziemnych złóż ropy naftowej i gazu ziemnego COM (2010) 560«”. W szczególności Wyższy Urząd Górniczy brał udział w opracowywaniu pod względem merytorycznym bieżących instrukcji dla przedstawiciela Polski na posiedzenia Grupy Roboczej ds. Energii, podczas których trwały prace nad dokumentem.

7. Współpraca z zagranicą i integracja europejska

W 2010 r. w ramach współpracy z zagranicznymi jednostkami nadzoru górniczego, jednostkami badawczymi i uniwersyteckimi oraz instytucjami Unii Europejskiej 21 pracowników urzędów górniczych odbyło 21 podróży służbowych do 13 krajów: Belgii, Luksemburga, Republiki Czeskiej, Włoch, Szwecji, Niemiec, USA, Chin, Wietnamu, Danii, Australii, Węgier oraz na Słowację. Pracownicy Wyższego Urzędu Górniczego i urzędów górniczych uczestniczyli w międzynarodowych konferencjach oraz odbywali spotkania i prowadzili rozmowy z przedstawicielami administracji rządowej, organizacji międzynarodowych, świata nauki i przemysłu. Brali również udział w posiedzeniach grup roboczych działających przy Komisji Europejskiej. Na międzynarodowym forum wygłosili 3 referaty na temat egzekwowania przepisów prawa przez organy nadzoru górniczego w Polsce oraz propozycji wspólnej oceny bezpieczeństwa (WMOB) w zakresie wyceny i oceny ryzyka. Przedstawili również informacje o polskich organach nadzoru górniczego i omówili przepisy regulujące zagadnienia transportu pionowego w Polsce.

Najważniejsze zagadnienia, z jakimi zapoznali się podczas podróży to:

- nowości techniczne i technologiczne z różnych dziedzin górnictwa,
- informacje na temat aspektów bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie i przemyśle wydobywczym krajów europejskich,
- kwestie związane z rozwijaniem technologii eksploatacji gazu ze złóż niekonwencjonalnych (gaz łupkowy),
- proces transpozycji dyrektywy w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla do prawodawstwa poszczególnych państw.

7.1. Wizyty delegacji zagranicznych w Wyższym Urzędzie Górniczym

Dnia 5 października 2010 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym odbyło się spotkanie pracowników inspekcyjno-technicznych nadzoru górniczego z przedstawicielami firmy RAG Mining Solutions GmbH z Niemiec. Firmę RAG Mining Solutions reprezentowali dr Martin Junker, Joachim Heinrich oraz Bożena Szczepanik. Spotkanie prowadził Wiceprezes WUG Wojciech Magiera. W spotkaniu uczestniczyli dyrektorzy i główni specjaliści departamentów merytorycznych Wyższego Urzę-

du Górniczego oraz dyrektorzy i nadinspektorzy okręgowych urzędów górniczych w Katowicach, Gliwicach i Rybniku.

Przedstawiciele firmy RAG MS przedstawili strukturę i doświadczenia firmy w zakresie projektowania, prowadzenia i zarządzania robotami górniczymi w niemieckich kopalniach węgla kamiennego z uwzględnieniem zagrożeń naturalnych, przewietrzania oraz bezpiecznego stosowania maszyn i urządzeń. Głównym mottem wystąpienia ekspertów niemieckich było zapewnienie bezpieczeństwa pracowników w kopalniach węgla kamiennego, w górnictwie niemieckim i sposób jego finansowania.

W czasie dyskusji po wystąpieniu ekspertów niemieckich przewijały się problemy podobieństwa i różnic w zakresie warunków eksploatacji, doświadczeń i zasad finansowania górnictwa węgla kamiennego w obu krajach oraz możliwość wzajemnej wymiany doświadczeń.

W dniu 7 października 2010 r. w siedzibie Wyższego Urzędu Górniczego, odbyło się spotkanie z wszystkimi przedsiębiorcami zainteresowanymi poszukiwaniami i eksploatacją gazu ziemnego z łupków gazonośnych. Podczas spotkania omówiono najistotniejsze zagadnienia związane z rozpoczęciem poszukiwań i eksploatacji gazu łupkowego. Wiele czasu poświęcono na przedyskutowanie wymagań, które w myśl ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, przedsiębiorcy obowiązani są spełnić podczas prowadzenia prac geologicznych oraz w zakresie kwalifikacji w górniczych zawodach regulowanych, w odniesieniu do zakładów górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi.

Szczególna uwaga została poświęcona również wymogom prawnym w zakresie bezpieczeństwa ruchu zakładów wykonujących roboty geologiczne (poszukiwania) oraz zakładów górniczych eksploatujących kopaliny otworami wiertniczymi, a przede wszystkim tych związanych z organizacją ratownictwa górniczego, a także ze stosowaniem materiałów wybuchowych dla użytku cywilnego. W trakcie spotkania poruszone

Wystąpienie Prezesa WUG podczas spotkania ws. poszukiwania i eksploatacji gazu ziemnego z łupków gazonośnych

zostały ponadto regulacje w prawie polskim i europejskim odnośnie maszyn i urządzeń stosowanych w otworowych zakładach górniczych.

Spotkanie to było zwieńczeniem szerokiej akcji informacyjnej, prowadzonej przez nadzór górniczy, w zakresie możliwości poszukiwania i eksploatacji gazu łupkowego. Jako że ten sposób pozyskiwania źródeł energii jest rozwiązaniem stosunkowo nowym, a w Polsce dotychczas nie stosowanym, spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem przedsiębiorców. Mieli oni doskonałą sposobność do zdobycia wiedzy na temat obowiązujących w Polsce przepisów prawnych odnośnie wszystkich aspektów pozyskiwania gazu niekonwencjonalnego.

7.2. Udział przedstawicieli WUG w międzynarodowych konferencjach i spotkaniach

W dniach od 5 do 7 lipca po raz szesnasty odbyło się Spotkanie Szefów Urzędów Górniczych Krajów Europejskich, na którym co roku gromadzi się i dyskutuje o najważniejszych problemach w branży kierownictwo jednostek odpowiedzialnych za bhp w górnictwie, w poszczególnych państwach europejskich. Przewodniczącym polskiej delegacji był Prezes WUG Piotr Litwa. Gospodarzem i organizatorem konferencji było Ministerstwo Gospodarki i Technologii w Niemczech, a tematem przewodnim były sposoby skutecznego egzekwowania przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska w przemyśle wydobywczym.

W czasie konferencji Dyrektor Biura Organizacyjnego WUG wygłosił referat zatytułowany „Egzekwowanie przepisów prawa przez organy nadzoru górniczego w Polsce”. W końcowym memorandum podkreślono, iż Spotkanie przyczyniło się do wymiany doświadczeń i pojmowania prawnych, organizacyjnych oraz praktycznych aspektów efektywnego wdrożenia przepisów prawnych w zakresie bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska w przemyśle wydobywczym w krajach europejskich. Uwypuklono fakt, iż zachowanie przemysłu górniczego jest ważnym warunkiem koniunktury na rynku europejskim. Uznano konieczność kontynuowania współpracy pomiędzy urzędami nadzoru górniczego w poszczególnych krajach europejskich, tak w zakresie konkretnych zagadnień, jak i problemów ogólnych. Zapisano w nim także, że kolejne Spotkanie odbędzie się w 2011 r. w Polsce, następnie w Austrii, a w 2013 r. przedstawiciele nadzoru górniczego spotkają się w Serbii.

W dniach od 22 do 27 sierpnia Prezes WUG Piotr Litwa wziął udział w Konferencji pt. Narodowy Program dot. Inicjatywy Globalnego

Uczestnicy międzynarodowej konferencji GSGI

Wydobycia Gazu łupkowego (ze złóż niekonwencjonalnych) – Global Shale Gas Initiative (GSGI), która odbyła się w Waszyngtonie. Celem inicjatywy jest udzielanie pomocy krajom trzecim w zakresie rozwijania technologii eksploatacji gazu ze złóż niekonwencjonalnych, w sposób bezpieczny i ekonomicznie uzasadniony. Istnieją możliwości zwiększenia produkcji tego rodzaju gazu zarówno w USA, jak i na całym świecie. Głównym organizatorem Konferencji był Dawid L. Goldwyn, koordynator ds. międzynarodowej energetyki w Departamencie Stanu USA. Podczas konferencji przedstawiono amerykańskie doświadczenia w zakresie wydobywania gazu niekonwencjonalnego oraz politykę rządu (polityka fiskalna, tworzenie klimatu inwestycyjnego, wsparcie agend rządowych).

W dniach od 21 września do 2 października Prezes WUG Piotr Litwa wziął udział w Międzynarodowej Konferencji Górniczej na temat „Najnowszych Osiągnięć Technicznych w Górnictwie”, która odbyła się w Hanoi, mieście zlokalizowanym w największym regionie węglowym Wietnamu, w prowincji Luang Ninh. Konferencja miała charakter naukowy i była poświęcona rozwojowi naukowo-technicznemu światowego górnictwa i dziedzin z nim związanych, takich jak badania geologiczne, szacowanie złóż, inżynieria geotechniczna, geodezja, mechanizacja górnictwa, ochrona środowiska.

Konferencji towarzyszyła Międzynarodowa Wystawa Górnicza, podczas której zademonstrowano wyroby stosowane w górnictwie, a także usługi świadczone na rzecz górnictwa.

W dniach od 24 do 25 sierpnia delegacja WUG pod przewodnictwem Wiceprezesa WUG Mirosława Koziury wzięła udział w konferencji poświęconej problemom transpozycji Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla, która miała miejsce w Berlinie (Niemcy). Celem podróży było przedstawienie pol-

skich doświadczeń i rozwiązań w zakresie zadań nadzoru górniczego w procesie wychwytywania i składowania CO₂ oraz stanowiska WUG nt. transpozycji Dyrektywy 2009/31/WE, jak również zebranie doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie zadań nadzoru górniczego w procesie wychwytywania i składowania CO₂. Przedstawiciele WUG wzięli udział w pracach, których efektem powinno być optymalne przygotowanie nadzoru górniczego krajów uczestniczących w konferencji do transpozycji Dyrektywy 2009/31/WE.

W dniach od 22 do 29 października Wiceprezes WUG Wojciech Magiera wziął udział w misji gospodarczej w Chinach. Spotkania odbyły się w Pekinie oraz w Szanghaju. Podczas wizyty przedstawiono możliwości współpracy w zakresie bezpieczeństwa górniczego (wdrażanie systemów bezpieczeństwa) oraz racjonalnego wykorzystywania energii. Wiceprezes WUG odbył również wizytę w Rządowej Agendzie ds. Bezpieczeństwa Pracy Chińskiej Republiki Ludowej, gdzie omówiono możliwość przekazania doświadczeń polskich w zakresie bezpieczeństwa oraz ratownictwa górniczego, które mogą zmniejszyć skalę wypadków górniczych w Chinach.

W dniach od 26 do 28 maja Dyrektor Departamentu GEM oraz Dyrektor UGBKUE wzięli udział w międzynarodowej Konferencji INCO 2010 dotyczącej urządzeń transportu pionowego w szybach podziemnych zakładów górniczych, która odbyła się w Pradze (Republika Czeska). Podczas konferencji przedstawiciele delegacji wysłuchali referatów oraz przedstawili informacje o polskich organach nadzoru górniczego i omówili przepisy regulujące zagadnienia transportu pionowego w Polsce. Na podstawie zaprezentowanych referatów stwierdzili, iż przepisy dotyczące transportu pionowego nie odbiegają w istotnych sprawach od przepisów polskich, a czeskie urządzenia transportu pionowego posiadają rozwiązania techniczne zbliżone do stosowanych w kraju.

W dniach od 22 do 23 września Dyrektor Departamentu GEM oraz Dyrektor UGBKUE wzięli udział w 16. Międzynarodowej Konferencji dotyczącej badania, produkcji i użytkowania lin stalowych, przenośników oraz maszyn wyciągowych, która miała miejsce w mieście Podbanske (Słowacja). Podczas konferencji przedstawiciele delegacji wygłosili referat pt. „Propozycja wspólnej metody oceny bezpieczeństwa (WMOB) w zakresie wyceny i oceny ryzyka”.

W dniach od 5 do 17 listopada delegacja pod przewodnictwem Prezesa WUG Piotra Litwy uczestniczyła w charakterze obserwatorów w VII Międzynarodowych Zawodach Górniczych Zastępów Ratowniczych, które odbyły się w Wollongong (Australia). Członkowie delegacji odbyli wizytę w stacji ratownictwa górniczego w Wołongong, gdzie zapoznali się z organizacją służb

ratowniczych w Australii. W KWK „Metropolitan” w Helensburgh poznali sposoby zwalczania zagrożenia metanowego. Ponadto wzięli udział w spotkaniu z przedstawicielami nadzoru górniczego Australii i zapoznali się ze sposobem nadzoru górniczego nad podziemnymi zakładami górniczymi. Wyjazd posłużył również do zebrania doświadczeń w związku z planowaną organizacją Międzynarodowych Zawodów Górniczych Zastępów Ratowniczych w Polsce.

W dniach od 18 do 19 października Dyrektor Generalny WUG Jacek Bielawa uczestniczył w wizycie studyjnej Dyrektorów Generalnych ministerstw oraz urzędów centralnych, która odbyła się w Brukseli. Celem wizyty było zapoznanie się ze stanem przygotowań Stałego Przedstawicielstwa RP przy Unii Europejskiej do sprawowania Prezydencji w Radzie UE w 2011 r., a także z organizacją zadań związanych z Prezydencją w instytucjach UE (Rada, Komisja Europejska, Parlament Europejski). Dyrektorzy Generalni mieli możliwość spotkania się z najistotniejszymi partnerami w instytucjach, z którymi Polska, zarówno jako państwo członkowskie, jak i jako przyszła Prezydencja, na co dzień współpracuje.

7.3. Udział przedstawicieli WUG w pracach grup roboczych Rady UE i komitetów Komisji Europejskiej

W 2010 r. pracownicy urzędów górniczych wzięli udział w pracach następujących grup działających przy Komisji Europejskiej:

- Stała Grupa Robocza do spraw Przemysłu Wydobywczego Komitetu Doradczego Komisji Europejskiej ds. Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy – 1 osoba, 4 posiedzenia: Pierwsze spotkanie odbyło się w dniu 7 stycznia 2010 r. w Luksemburgu, a tematem był projekt współpracy Unii Europejskiej z Chińską Republiką Ludową w zakresie poprawy bezpieczeństwa w chińskim górnictwie węgla kamiennego. Kolejne spotkanie odbyło się 29 kwietnia 2010 r. w Luksemburgu, a dotyczyło głównie realizacji projektu współpracy z ChRL oraz profilaktyki pożarowej w niemieckich kopalniach. Trzecie spotkanie miało miejsce w Pekinie (Chiny) w dniu 3 września 2010 r., a zorganizowane zostało przez Rządową Agendę ds. Bezpieczeństwa Pracy Chińskiej Republiki Ludowej oraz Dyrekcję Generalną Komisji Europejskiej z okazji podpisania porozumienia o współpracy UE z ChRL w zakresie poprawy bezpieczeństwa w chińskim górnictwie węgla kamiennego. Ostatnie spotkanie miało miejsce w dniu 26 października 2010 r. w Luksemburgu, a tematem przewodnim

była realizacja projektu współpracy z ChRL w zakresie poprawy bezpieczeństwa.

- Grupa współpracy administracyjnej MD-ADCO dla 2006/42/WE oraz 98/37/WE – 1 osoba, 2 posiedzenia:

Spotkania tej grupy roboczej dotyczą dyrektywy w sprawie maszyn. Pierwsze spotkanie miało miejsce w Brukseli (Belgia) w dniu 3 czerwca 2010 r., a drugie w dniach od 6 do 7 października 2010 r. Spotkania dotyczyły głównie oczekiwań i wsparcia przez Komisję Europejską regulacji zawartych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dn. 09.07.2008 r. ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszącego się do warunków wprowadzenia produktów do obrotu. Innymi tematami były m.in. projekt „Cross border” na rok 2011 oraz szczególne przypadki nadzoru rynku.

- Grupa współpracy administracyjnej ATEX-ADCO dla Dyrektywy 94/9/WE – 1 osoba, 1 posiedzenie:

Spotkanie odbyło się w dniach od 23 do 24 czerwca 2010 r. w Sztokholmie (Szwecja), a dotyczyło dyrektywy „Urządzenia i systemy ochronne przeznaczone do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem”. Do głównych tematów poruszanych na spotkaniu należały procedury nadzoru rynku we Francji, telefony GSM i radiotelefony w wykonaniu przeciwwybuchowym oraz używanie silników elektrycznych zainstalowanych w przestrzeniach zagrożonych wybuchem i zasilanych spoza obszaru zagrożeń.

- Grupa robocza powołana dla celów Komisji Europejskiej ds. dyrektywy 94/9/WE – 1 osoba, 1 posiedzenie:

Spotkanie miało miejsce w dniu 7 lipca 2010 r. w Brukseli (Belgia) i dotyczyło głównie zmian w dyrektywie „Urządzenia i systemy ochronne przeznaczone do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem”.

Ponadto prowadzono bieżącą współpracę z poszczególnymi resortami w związku z udziałem organów administracji w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej.

7.4. Przygotowanie urzędów górniczych do sprawowania przez RP Przewodnictwa w Radzie UE

W 2010 roku uczestniczono w spotkaniach Zespołu ds. przygotowywania resortu środowiska do realizacji zadań związanych z przewodnictwem Rzeczypospolitej Polskiej w Radzie UE. Opiniowano dokumenty rządowe dotyczące sprawozdanie przez Rzeczpospolitą Polską Przewodnictwa w Prezydencji Polski w Radzie UE. Reprezentanci WUG, będący członkami centralnego i resortowego korpusu prezydencji, uczestniczyli w szkoleniach wynikających z programu wieloletniego pt.: „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 roku”. W ramach popularyzowania wiedzy na temat polskiej prezydencji w intranecie WUG umieszczano cyklicznie przekazywany do WUG materiał pt.: „Polskie przygotowania do Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej”, a na stronie internetowej WUG utworzono link do strony Ministerstwa Spraw Zagranicznych www.prezydencjaue.gov.pl.

8. Działalność informacyjna i wydawnicza

8.1. BIP oraz serwis internetowy WUG

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.) prowadzone są i na bieżąco uzupełniane strony Biuletynu Informacji Publicznej WUG, okręgowych urzędów górniczych oraz UGBKUE. Dokonywane co roku aktualizacje dotyczą:

- projektów aktów normatywnych oraz projektów dokumentów rządowych opracowywanych w Wyższym Urzędzie Górniczym,
- strategii działania urzędów górniczych,
- stanu przyjmowanych spraw,
- stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie,
- kontroli,
- działalności kontrolnej okręgowych urzędów górniczych,
- majątku w dyspozycji urzędów górniczych.

W roku 2010 prowadzono na bieżąco serwis internetowy Wyższego Urzędu Górniczego. Na bieżąco aktualizowano działy strony internetowej WUG:

- Wiadomości WUG,
- Rzecznik Prasowy informuje,
- Wydawnictwa WUG,
- Konferencje, Seminaria, Konkursy,
- Stanowiska prawne,
- Statystyki.

Znacznie rozbudowano dział serwisu poświęcony wydawnictwom poprzez zamieszczenie wydanych przez WUG broszur i ulotek o tematyce prewencyjnej.

Stworzono nową podstronę „Napisali o nas”, gdzie zamieszczane są wycinki prasowe na temat działalności urzędów górniczych oraz wywiady z ich przedstawicielami.

Utworzono zakładkę „Stanowiska prawne”. Zawiera ona zbiór wyjaśnień odnoszących się do treści konkretnych przepisów, bloku przepisów albo konkretnego zagadnienia (problemu), stanowiącego przedmiot regulacji jednego lub kilku aktów normatywnych. Celem zakładki jest przybliżenie zainteresowanym obowiązującego stanu prawnego oraz wynikających z tego stanu konsekwencji.

Ponadto utworzono baner pt. „Gaz niekonwencjonalny”, który zawiera materiały nt. poszukiwania i eksploatacji niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego.

Na stronie internetowej powstał też dział pt. „Fundacja Bezpieczne Górnictwo”, szeroko propagujący działalność Fundacji „Bezpieczne Górnictwo im. prof. Wacława Cybulskiego”, której celem jest osiągnięcie przez polskie górnictwo najwyższych światowych standardów w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Powstał też baner „prezydentau.gov.pl”, który przekierowuje na rządową stronę „Polska Prezydencja w Radzie UE”.

Ponadto na bieżąco zamieszczano informacje oraz materiały w serwisie intranetowym Wyższego Urzędu Górniczego, przeznaczonym do użytku wewnętrznego.

8.2. Dziennik Urzędowy Wyższego Urzędu Górniczego

Dziennik Urzędowy Wyższego Urzędu Górniczego jest wydawany na podstawie art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 17, poz. 95).

W Dzienniku Urzędowym Wyższego Urzędu Górniczego są ogłaszane akty wewnętrzne wydane przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego oraz Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego.

W 2010 r. wydano 27 numerów Dziennika Urzędowego Wyższego Urzędu Górniczego (150 pozycji, łącznie 626 stron).

Elektroniczne wersje Dzienników Urzędowych Wyższego Urzędu Górniczego są zamieszczane na stronie internetowej Wyższego Urzędu Górniczego. Wszystkie akty prawne ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Wyższego Urzędu Górniczego są ponadto publikowane w systemach informacji prawnej.

8.3. Miesięcznik WUG i inne wydawnictwa

Wyższy Urząd Górniczy wydaje miesięcznik „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie” zgodnie z art. 107 ust. 8 pkt 5 lit. b ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. Miesięcznik Wyższego Urzędu Górniczego jest periodykiem naukowo-technicznym, w którym zamieszczane są specjalistyczne artykuły dotyczące aktualnych zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska w górnictwie kopalni podstawowych i pospolitych. W każdym wydaniu miesięcznika znajdują się publikacje upowszechniające wiedzę o przepisach i normach

prawnych, regulacjach unijnych związanych z górnictwem, opisy wypadków i innych niebezpiecznych zdarzeń, wyniki badań okoliczności i przyczyn wypadków w górnictwie oraz artykuły dotyczące historii górnictwa. Miesięcznik WUG stanowi forum wymiany doświadczeń środowiska naukowego oraz kadry inżynieryjno-technicznej.

W ramach działań na rzecz podniesienia poziomu merytorycznego czasopisma w dniu 30 stycznia 2009 r. została utworzona Rada Programowa, w skład której powołano pracowników naukowych uczelni i instytutów naukowo-badawczych (Zarządzenie nr 3 Prezesa WUG z dnia 30.01.2009 r.).

W roku 2010 wydano 12 numerów miesięcznika, przy średnim nakładzie 850 egzemplarzy miesięcznie, w których łącznie opublikowano 63 artykuły naukowo-techniczne, wśród nich 9 artykułów pracowników WUG, OUG i UGBKUE oraz 13 artykułów zaopiniowanych i autorstwa członków Rady Programowej. W 2010 r. numer 6/2010 poświęcony był w całości „Warsztatom Górniczym 2010”.

Ze względu na gwałtowny wzrost liczby wypadków w górnictwie, spowodowanych tzw. „czynnikiem ludzkim”, WUG podjął działania mające na celu propagowanie wiedzy z zakresu zagrożeń powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe oraz sposobów przeciwdziałania tym zagrożeniom. W tym celu Wyższy Urząd Górniczy wydał 4 broszury oraz 6 ulotek o tematyce prewencyjnej, których druk został sfinansowany ze środków funduszu prewencji wypadkowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Tematami broszur były:

- „Zagrożenie hałasem w górnictwie”,
- „Ocena ryzyka zawodowego w górnictwie odkrywkowym”,
- „Urządzenia budowy przeciwwybuchowej”,
- „Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy przy eksploatacji maszyn i urządzeń elektrycznych”.

Tematy ulotek brzmiały:

- „Stop hałasowi”,
- „Zagrożenie klimatyczne”,
- „Zagrożenie zawałami i obrywaniem się skał”,
- „Górnictwo materiałach wybuchowych”,
- „Podmioty wykonujące czynności w ruchu zakładu górniczego”,
- „Urządzenia w nieprawidłowym stanie technicznym”.

Zarówno ulotki jak i broszury skierowane zostały do pracowników zakładów górniczych pracujących w warunkach zagrożeń opisywanych w wydanych materiałach.

8.4. Konferencje krajowe

W 2010 roku przedstawiciele urzędów górniczych aktywnie uczestniczyli w licznych konferencjach, sympozjach i seminariach naukowo-technicznych o tematyce górniczej. Ponadto Prezes Wyższego Urzędu Górniczego objął honorowym patronatem najistotniejsze z punktu widzenia organów nadzoru górniczego przedsięwzięcia:

- XIII Forum Górnictwa Kopalni Pospolitych (organizator: Mediacom Sp. z o.o.);
- III Międzynarodową Konferencję Naukowo-Szkoleniową „Problemy Współczesnego Górnictwa” (organizator: P.P.H.U. MARTECH-PLUS i ELTEL Sp. z o.o.);
- V Szkołę Mechanizacji i Automatyzacji Górnictwa (organizatorzy: Sekcja Mechanizacji Górnictwa Komitetu Górnictwa PAN, Krajowa Rada Maszyn Górniczych, Politechnika Śląska – Wydział Górnictwa i Geologii, Instytut Mechanizacji Górnictwa);
- Seminarium „Ustawa o odpadach wydobywczyc – szansą czy barierą rozwoju górnictwa węgla kamiennego w Polsce” (organizator: Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego Oddział Zamiejscowy w Katowicach „Centrum Gospodarki Odpadami”);
- VI Konferencję „Dziedzictwo i historia górnictwa oraz wykorzystanie pozostałości dawnych robót górniczych” (organizator: Instytut Górnictwa Politechniki Wrocławskiej we współpracy z KGHM CUPRUM Centrum Badańczo-Rozwojowym);
- Międzynarodową Konferencję Szkoleniową „Perspektywy stosowania obudowy w polskich kopalniach węgla kamiennego” (organizator: GIG – Koło SITG);
- V Międzynarodową Konferencję „Ochrona i rekultywacja dorzecza Odry; węgiel brunatny surowcem Nadodrza” (organizator: Uniwersytet Zielonogórski, Instytut Inżynierii Środowiska);
- XIII Krajową Konferencję Elektryki Górniczej: „Zasilanie, sterowanie i bezpieczeństwo eksploatacji napędów elektrycznych w górnictwie” (organizator: Katedra Elektryfikacji i Automatyzacji Górnictwa Politechniki Śląskiej);
- II Międzynarodową Konferencję „Problemy bezpieczeństwa w budowie i eksploatacji maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego” (organizator: Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp. z o.o.);
- XIV Warsztaty Górnicze z cyklu „Zagrożenia naturalne w górnictwie” (organizator: Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN);
- Konferencję „Bezpieczeństwo pracy w górnictwie naftowym – problemy prawne i tech-

- niczne" (organizator: SITPniG Oddział w Sanoku);
- Międzynarodowe Targi Górnictwa, Energetyki i Metalurgii „Katowice 2010” (organizator: MTK Sp. z o.o.);
- IX Krajowy Zjazd Górnictwa Odkrywkowego (organizator: Wydział Górnictwa i Geoinżynierii AGH w Krakowie);
- XVII Konferencję Naukowo-Techniczną „Ochrona środowiska na terenach górniczych i pogórnich podziemnych, odkrywkowych i otworowych zlikwidowanych zakładów górniczych w Subregionie Zachodnim Województwa Śląskiego” (organizator: SITG Oddział w Rybniku);
- Konferencję Naukowo-Techniczną „Bezpieczeństwo robót strzałowych” (organizator: Główny Instytut Górnictwa);
- XXVII Sympozjum Naukowo-Techniczne „Pożary podziemne – teoria i praktyka” (organizatorzy: SITG Oddział w Rybniku, Instytut Eksploatacji Złóż Politechniki Śląskiej, Centrum Kształcenia Inżynierów Politechniki Śląskiej w Rybniku, JSW S.A., Kompania Węglowa S.A. Centrum Wydobywcze „Południe”);
- III Sympozjum Naukowo-Techniczne „Zmiany i ryzyko w projektach” (organizatorzy: BMM Sp. z o.o., Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie, Oddział w Sanoku, Zakład Robót Górniczych Krosno Sp. z o.o.);
- XVII Sympozjum Naukowo-Techniczne KRUSZYWA CEMENT WAPNO 2010 (organizator: BMM Sp. z o.o.);
- Seminarium „Eksploatacja maszyn i urządzeń w górnictwie. Optymalizacja kosztów, utrzymanie ruchu, bezpieczeństwo” (organizatorzy: PTWP S.A., Centrum Kreowania Liderów S.A.);
- XVII Międzynarodową Konferencję Naukowo-Techniczną „Bezpieczne stanowisko pracy w górnictwie podziemnym węgla kamiennego i rud miedzi” (organizator: Główny Instytut Górnictwa);
- VI Międzynarodową Konferencję „Bezpieczeństwo pracy urządzeń transportowych w górnictwie” (organizator: Centrum Badań I Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp z o.o.);
- Międzynarodową Konferencję Naukowo-Techniczną KOMTECH 2010: „Innowacyjne techniki i technologie dla górnictwa. Bezpieczeństwo – efektywność – niezawodność” (organizator: Instytut Techniki Górniczej KOMAG);
- Konferencję „Górnictwo Zrównoważonego Rozwoju 2010 r.” (organizatorzy: Wydział Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej, Stowarzyszenie Wychowanków Wydziału Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej).

8.5. Działalność Rzecznika Prasowego Prezesa WUG

W 2010 roku Rzecznik Prasowy Prezesa WUG, zgodnie z przedłożonym podczas konkursu na to stanowisko projektem, zmienił politykę informacyjną i wizerunkową nadzoru górniczego. Na nowych zasadach zostały ustalone bieżące kontakty z dziennikarzami newsowymi (PAP, dyżurni reporterzy prasy, radio i telewizji oraz portali internetowych), co zostało poprzedzone bezpośrednimi spotkaniami Rzecznika z przedstawicielami mediów. O zdarzeniach wypadkowych dziennikarze zaczęli być informowani niezwłocznie sms-em, telefonicznie lub e-mailem. Dzięki temu opinia publiczna zaczęła kojarzyć wypadek z konkretną kopalnią. Nadzór górniczy stał się dzięki temu, w oczach opinii publicznej, strażnikiem życia i zdrowia ludzi zatrudnionych w przemyśle wydobywczym oraz bezpiecznego eksploataowania zasobów geologicznych. W przekazywanie bieżących informacji o zdarzeniach wypadkowych w godzinach wieczornych i nocnych lub podczas weekendów zostali włączeni dyspozytorzy WUG. Posiadane informacje przekazywali na podobnych zasadach jak Rzecznik, odsyłając dziennikarzy po szczegółowe dane do rzeczników firm górniczych.

Rzecznik prasowy, poprzez bieżący kontakt z dyrektorami departamentów i okręgowych urzędów górniczych oraz UGBKUE, wyszukiwał i przygotowywał informacje prasowe promujące działalność nadzoru górniczego. Co najmniej raz w tygodniu przedstawiał dziennikarzom nowy, społecznie istotny, temat. Informacje były przekazywane bezpośrednio przedstawicielom mediów, a także publikowane na stronie internetowej WUG oraz rozsyłane w formie mailowego newslettera do około 70 dziennikarzy w woj. śląskim, małopolskim, dolnośląskim, świętokrzyskim i lubelskim.

Rzecznik zbierał informacje i odpowiadał na pytania kierowane do niego przez dziennikarzy z całej Polski. Uczestniczył w programach radiowych i telewizyjnych oraz istotnych posiedzeniach komisji specjalistycznych, konferencjach, forach, debatach, spotkaniach, seminariach (taki jak np. Europejski Kongres Gospodarczy, Polski Kongres Górniczy, Szkoła Eksploatacji Podziemnej, Forum Węglowe, konferencje Stowarzyszenia PR w Katowicach i Tychach). Ponadto prowadził codzienną korespondencję z dziennikarzami oraz autorską zakładkę na stronie internetowej WUG, pośredniczył w kontaktach mediów z przedstawicielami kierownictwa urzędów górniczych, co zaowocowało licznymi publikacjami prasowymi i internetowymi, programami radiowymi i telewizyjnymi. Rzecznik w uzgodnieniu z kierownictwem WUG przeprowadzał wywiady z naukowcami i ludźmi znaczącymi dla funkcjonowania branży

wydobywczej oraz nadzoru górniczego, które były publikowane na łamach miesięcznika „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie”. Przygotowanie i autoryzacja wypowiedzi Prezesa WUG dla mediów także była statym zadaniem Rzecznika.

Dzięki zainicjowanym przez Prezesa WUG zmianom formalnym w działalności Fundacji „Bezpieczne Górnictwo im. prof. Wacława Cybulskiego” zwiększyły się możliwości promocyjnej działalności nadzoru górniczego. Rzecznik opracował koncepcje, scenariusze i organizował trzy nowe kampanie Fundacji: „Dzielny Górnik”; Konkurs plastyczny dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych i klas górniczych oraz Konkurs dla Dziennikarzy „Karbidka”. Ponadto włączył się w organizację uroczystości barbórkowych WUG i utrzymywał stałe kontakty z Biurem Prasowym Ministerstwa Środowiska (uczestnicząc m.in. w spotkaniach dotyczących polskiej prezydencji w UE, koordynacji działalności informacyjnej, wymiany newsletterów). Brał udział w spotkaniach

promocyjnych i promował akcję Poczty Polskiej dotyczących widokówek przedstawiających zabytki górnicze, które zostały wydane z inicjatywy śp. Grzegorza Paździorka.

Rzecznik podnosił kwalifikacje i umiejętności zawodowe uczestnicząc w trzech specjalistycznych szkoleniach (m.in. na temat komunikacji w sytuacji kryzysowej, wizualnej promocji i wystąpienie przed kamerami). Organizował konferencje prasowe i briefingi kierownictwa Urzędu. Uczestniczył w wyjazdowych konferencjach dotyczących bezpieczeństwa w górnictwie i higieny pracy. Przygotowywał własny lub organizował serwis fotograficzny wydarzeń z udziałem kierownictwa WUG (np. spotkanie z Prezydentem RP, Sz.E.P; zawody ratownicze z udziałem wicepremiera). Ponadto Rzecznik zajmował się codziennym monitorowaniem mediów o profilu gospodarczym i ekonomicznym oraz przygotowywał prasówkę w tym zakresie dla kierownictwa WUG. W 2010 roku przeprowadził trzy próbne (bezpłatne) monitoringi mediów za pośrednictwem wyspecjalizowanych agencji.

9. Zarządzanie, organizacja i kontrola wewnętrzna w urzędach górniczych

9.1. Zatrudnienie w urzędach górniczych

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym było zatrudnionych 139 osób w tym:

- 3 osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe,
- 16 osób zajmujących wyższe stanowiska w służbie cywilnej,
- 119 członków korpusu służby cywilnej, w tym 12 urzędników,
- 1 osoba nie objęta mnożnikowym systemem wynagradzana, tj. rzecznik prasowy Prezesa.

W okręgowych urzędach górniczych i UGBKUE zatrudnionych było 361 osób w tym:

- 35 osób kierownictwa,
- 303 członków korpusu służby cywilnej, w tym 9 urzędników,
- oraz 23 osoby obsługi.

W 2010 r. do pracy w Wyższym Urzędzie Górniczym przyjęto 13 osób, w tym:

- w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru przyjęto 12 osób, w tym 2 na wyższe stanowiska w służbie cywilnej,
- do pracy w WUG przeniesiono służbowo 1 osobę,
- awansowano 3 osoby, w tym 2 osoby na naczelnika wydziału, a 1 osobę na stanowisko zastępcy dyrektora.

W 2010 r. do pracy w okręgowych urzędach górniczych i UGBKUE przyjęto 25 osób, w tym:

- 22 osoby przyjęto w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru
- 1 osobę powołano na stanowisko dyrektora urzędu,
- 1 osobę powołano na stanowisko zastępcy dyrektora,
- przyjęto 1 osobę obsługi.

W urzędach górniczych w 2010 r. rozwiązano stosunek pracy z 48 pracownikami, z tego w WUG z 15 pracownikami, a w pozostałych urzędach z 33 pracownikami. Z wymienionej liczby 28 osób przeszło na emeryturę, w 2 przypadkach upłynął termin, na który była zawarta umowa, w 1 przypadku stosunek pracy wygaś, w 2 przypadkach rozwiązano stosunek pracy na podstawie art. 52 Kodeksu pracy, a w 2 przypadkach rozwiązano stosunek pracy za wypowiedzeniem, natomiast w pozostałych za porozumieniem stron.

9.2. Rozwój zawodowy

W 2010 r. 867 pracowników uczestniczyło w 46 sesjach szkoleniowych zorganizowanych w urzędach górniczych, w tym 49 osób uczestniczyło w szkoleniach centralnych organizowanych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

W 2010 r. pracownik Okręgowego Urzędu Górniczego w Warszawie rozpoczął studia podyplomowe na Wydziale Mechanicznym, Energetyki i Lotnictwa Politechniki Warszawskiej z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Naukę w Wyższej Szkole Humanistycznej „Humanitas” w Sosnowcu ukończył jeden pracownik, uzyskując tytuł magistra administracji.

W ubiegłym roku mianowanie w służbie cywilnej uzyskało 3 pracowników Wyższego Urzędu Górniczego oraz 4 pracowników okręgowych urzędów górniczych.

Ponadto jesienią 2010 r. pracownik Departamentu Prawnego Wyższego Urzędu Górniczego rozpoczął aplikację legistyczną, organizowaną przez Rządowe Centrum Legislacji.

9.3. Realizacja budżetu urzędów górniczych

Budżet Wyższego Urzędu Górniczego stanowił w 2010 r. część 60. budżetu państwa i został sklasyfikowany w dziale 750 – administracja publiczna obejmującym:

- rozdział 75001 – urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej, tj. Wyższy Urząd Górniczy,
- rozdział 75007 – jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej, tj. okręgowe urzędy górnicze i UGBKUE,
- rozdział 75076 – przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej.

Wszystkie wydatki sklasyfikowane w wyżej wymienionych rozdziałach finansowane są wyłącznie z budżetu. Wyższy Urząd Górniczy jest jedynym dysponentem środków budżetowych. Wykonuje również wszystkie sprawy związane z zatrudnieniem i wynagradzaniem wszystkich pracowników, gospodaruje środkami zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz realizuje wszystkie wydatki majątkowe.

Wykonanie budżetu w 2010 r. w wielkościach zbiorczych oraz w poszczególnych rozdziałach i paragrafach przedstawiono w tabeli 9.3.1.

Dominującą pozycję w dochodach budżetowych (86,6%) stanowią opłaty egzaminacyjne wnoszone przez osoby ubiegające się o stwierdzenie kwalifikacji określonych w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownic-

Tab. 9.3.1. Dochody budżetowe w części 60. budżetu państwa (w tys. zł)

Podziałki klasyfikacji budżetowej	Ustawa budżetowa 2010 r.	Budżet po zmianach	Wykonanie 2010 r.	Stosunek wykonania do budżetu po zmianach (%)
Część – 60 budżetu ogółem	1 510	1 510	1 701	112,6
Dział 750 – Administracja publiczna	1 510	1 510	1 701	112,6
§ 0690 – różne opłaty	1 381	1 381	1 485	107,5
§ 0750 – czynsze	122	122	136	111,5
§ 0870 – wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	1	1	54	5 400,0
§ 0920 – pozostałe odsetki	3	3	4	133,3
§ 0970 – wpływy z różnych doch.	3	3	20	666,7
§ 2380 – wpłata do budżetu części zysku przez gospodarstwo pomocn.	–	–	2	–

Tab. 9.3.2. Wydatki budżetowe w części 60. budżetu państwa (w tys. zł)

Podziałki klasyfikacji budżetowej	Ustawa budżetowa 2010 r.	Budżet po zmianach	Wykonanie 2010 r.	Stosunek wykonania do budżetu po zmianach (%)
Część 60	52 378	52 913	52 879	99,9
świadczenia na rzecz osób fizycznych	43	197	197	100,0
wydatki bieżące	51 947	51 848	51 817	99,9
wydatki majątkowe	388	868	865	99,7
Dział 750	52 378	52 913	52 879	99,9
Rozdział 75001 – urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	19 794	23 196	23 165	99,9
Rozdział 75007 – jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej	32 564	29 697	29 697	100,0
Rozdział 75076 – przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej	20	20	17	85,0

twą i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierzniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz. U. nr 84, poz. 755 z późn. zm.).

Opłaty egzaminacyjne zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem wynoszą 280 zł.

Największy udział w uzyskiwaniu dochodów budżetowych z tytułu opłat egzaminacyjnych miały następujące urzędy górnicze:

- OUG Rybnik – 17,1%,
- OUG Gliwice – 15,8%,
- OUG Katowice – 13,6%.

Pozostałe dochody budżetowe to, przede wszystkim, wpływy za najem lokali (§ 0750), wpływy ze sprzedaży składników majątkowych (§ 0870), pozostałe odsetki (w tym: odsetki bankowe i odsetki od należności budżetowych niezapłaconych w terminie) (§ 0920), wpływy z różnych dochodów (§ 0970). Całą kwotę dochodów budżetowych tj. 1 701 032,15 odprowadzono do budżetu.

Dochody Wyższego Urzędu Górniczego zostały wykonane w 112,6%.

Wydatki budżetowe w części 60. budżetu państwa zostały poniesione w dziale 750 „Administracja publiczna”. Wykonanie wydatków wg rozdziałów ilustruje tabela 9.3.2.

Do planowanych wydatków budżetowych Wyższego Urzędu Górniczego, określonych w ustawie budżetowej na 2010 r. w wysokości 52 378 tys. zł, wprowadzono zmiany decyzjami centralnymi, jak i wewnętrznymi, co zwiększyło budżet Wyższego Urzędu Górniczego do wysokości 52 913 tys. zł.

Zwiększenie budżetu Wyższego Urzędu Górniczego w 2010 r. o 535 tys. zł było spowodowane decyzjami Ministra Finansów, które dotyczyły:

- zwiększenia budżetu z rezerwy ogólnej budżetu państwa; środki te przeznaczone zostały na zakup służbowych samochodów osobowych w klasie średniej segment D (samochody uterenowione),
- zwiększenia budżetu z rezerwy celowej budżetu państwa z przeznaczeniem na sfinansowanie dodatków dla urzędników służby cywilnej,
- zwiększenia budżetu z rezerwy celowej budżetu państwa w związku z wyrokami sądowymi w celu realizacji postanowień art. 96 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze.

W budżecie Wyższego Urzędu Górniczego 80,8% środków finansowych przeznaczonych było na wynagrodzenia łącznie z pochodnymi, a tylko 19,2% stanowiły wydatki bieżące poza-płatowe oraz wydatki majątkowe związane z działalnością Wyższego Urzędu Górniczego i podległych mu jednostek.

W 2010 r. największą pozycję w wydatkach bieżących pozapłatowych miały (% w stosunku do całego budżetu):

- zakup pozostałych usług – 4,0%,
- czynsze za najem lokali – 2,6%,
- krajowe podróże służbowe – 2,0%,
- zakup materiałów i wyposażenia – 1,9%.

Wydatki na zakupy inwestycyjne w 2010 r. wyniosły 865 tys. zł., w ramach których zakupiono:

- 6 samochodów służbowych w klasie średniej segment D,
- zestawy komputerowe PC oraz notebooki,
- pozostały sprzęt komputerowy i oprogramowanie (w tym skaner, stacje graficzne, serwer plików, oprogramowanie Adobe CS5),
- defibrylator.

W Wyższym Urzędzie Górniczym w ramach zamówień publicznych w 2010 r. przeprowadzono 23 procedury przetargowe.

Do 2010 roku przy Wyższym Urzędzie Górniczym funkcjonował Zakład Obsługi Gospodarczej, do którego zadań należało:

- prowadzenie transportu samochodowego w WUG, łącznie z gospodarką remontowo-konserwacyjną taboru samochodowego,
- obsługa gospodarcza budynków będących w zarządzie WUG, a znajdujących się w Katowicach, łącznie z lokalami użytkowymi (garaże, warsztat samochodowy, myjnia), polegająca na konserwacji i drobnych remontach pomieszczeń,
- obsługa dyspozytorni WUG,
- prowadzenie działalności wydawniczej, wydawanie miesięcznika pod nazwą „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie”.

Na mocy przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241 z późn. zm.) z dniem 31.9.2010 r. Zakład Obsługi Gospodarczej Wyższego Urzędu Górniczego został zlikwidowany a jego zadania przejął Wyższy Urząd Górniczy.

Zakład Obsługi Gospodarczej w 2010 roku finansowany był ze środków budżetowych Wyższego Urzędu Górniczego (§ 4300 – zakup pozostałych usług). Natomiast działalność wydawnicza finansowana była ze sprzedaży czasopisma oraz dobrowolnych wpłat, reklam.

Plan po zmianach w Zakładzie Obsługi Gospodarczej wynosił w 2010 r. 870 tys. zł.

Wyższy Urząd Górniczy realizował w szczególności zadanie „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” priorytetu 3 „Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego wydajności” Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015. W obszarze wykonywania zadań z zakresu nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pracy w zakładach gór-

nicznych Wyższy Urząd Górniczy realizuje zadania określone w Komunikacie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: „Podniesienie wydajności i jakości w pracy: wspólnotowa strategia na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2007-2012”.

Powyższe zadania zmierzające do zapewnienia skutecznego nadzoru nad ruchem zakładów górniczych realizowane są z wykorzystaniem wyników prac objętych Programem wieloletnim „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” I etap okres realizacji 2008-2010 przyjętym uchwałą nr 117 Rady Ministrów z dnia 3 lipca 2007 r. (Wyższy Urząd Górniczy ma status instytucji upowszechniającej i wdrażającej wyniki programu).

Wyższy Urząd Górniczy wyróżnił w 2010 roku cztery zadania:

- zadanie 6.9 „Nadzór i kontrola nad zakładami górniczymi oraz zakładami wykonującymi roboty geologiczne”, na realizację którego przeznaczono w 2010 roku 40 607 tys. zł. z planowanych 40 609 tys. zł., co stanowiło niemal 100% wykonania planu,
- zadanie 15.4 „Koordynacja polityki europejskiej” na realizację którego przeznaczono w 2010 roku 17 tys. zł. z planowanych 20 tys. zł., co stanowiło 85% wykonania planu,
- zadanie 22.1 „Koordynacja merytoryczna działalności, planowania strategicznego i organizacyjnego”, na realizację którego przeznaczono w 2010 roku 7 852 tys. zł. z planowanych 7 879 tys. zł., co stanowiło 99,7% wykonania planu,
- zadanie 22.2 „Obsługa administracyjna”, na realizację którego przeznaczono w 2010 roku 4 403 tys. zł. z planowanych 4 405 tys. zł., co stanowiło niemal 100% wykonania planu.

9.4. System zarządzania jakością

Od 2004 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym funkcjonuje system zarządzania jakością w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. Systematycznie wprowadzane są konieczne zmiany w dokumentach SZJ. Opracowane zostały nowe edycje Polityki jakości oraz Księgi jakości, której II edycja obowiązuje od 9 listopada 2010 r., a także niektórych kart procesów.

W 2010 r. kierownictwo WUG dwukrotnie dokonało przeglądu systemu zarządzania jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym, obejmującego działalność Urzędu w pierwszym i drugim półroczu 2010 r. W przeglądzie zarządzania wzięli udział również dyrektorzy i naczelnicy komórek organizacyjnych WUG, a także wyznaczone

Fot. 9.4.1. Certyfikat systemu ISO Wyższego Urzędu Górniczego

przez nich osoby (koordynatorzy ds. systemu zarządzania jakością i audytorzy) oraz Pełnomocnik ds. systemu zarządzania jakością.

W grudniu 2010 r. Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. przeprowadziło w WUG audyt odnowienia. Audyt oparty został o wymagania nowego wydania normy PN-EN ISO 9001:2009, dokumentacji systemowej i przepisach prawnych. Jego celem była analiza znowelizowanej dokumentacji oraz zapoznanie się z zasadami funkcjonowania systemu jakości w Urzędzie. Komitet Techniczny ds. Certyfikacji Systemów Zarządzania PCBC S.A. pozytywnie zaopiniował wynik audytu. Tym samym podjęta została decyzja o przyznaniu certyfikatu dla WUG na kolejne trzy lata.

Mając na względzie doskonalenie organizacji i jakości pracy Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych opracowano dokumentację, a następnie wdrożono system zarządzania jakością zgodnie z normą PN-EN ISO 9001:2009. W wyniku przeprowadzonego przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. w dniach 10, 19 i 20 listopada audytu certyfikującego i pozytywnego zaopiniowania funkcjonowania systemu w grudniu urzędowi został przyznany certyfikat systemu zarządzania jakością w zakresie nadzoru górniczego i budowlane-

Fot. 9.4.2. Wręczenie certyfikatu systemu ISO Dyrektorowi UGBKUE

go pierwszej instancji w sprawach podziemnych zakładów górniczych, w zakresie określonym w ustawie – Prawo geologiczne i górnicze.

System zarządzania jakością obejmuje czynności kancelaryjne, wydawanie decyzji na oddanie do ruchu maszyn i urządzeń, wydawanie zezwoleń na budowę, użytkowanie, rozbiórkę obiektu budowlanego zakładu górniczego, szkolenia, skargi i wnioski, wydawanie opinii oraz stanowisk w sprawie na wniosek strony.

W ramach sprawdzania skuteczności funkcjonowania systemu zarządzania jakością w 2010 r. przeprowadzono 5 auditów wewnętrznych w obszarach: czynności kancelaryjne, wydawanie decyzji na oddanie do ruchu maszyn i urządzeń, wydawanie zezwoleń na budowę, użytkowanie, rozbiórkę obiektu budowlanego zakładu górniczego, szkolenia oraz skargi i wnioski. Wnioski wynikające z auditów stanowią podstawę do dalszego doskonalenia skuteczności funkcjonowania systemu w UGBKUE.

W OUG w Rybniku kontynuowano doskonalenie systemu zarządzania jakością zgodnie z normą PN-EN ISO 9001:2009. Na podstawie przeprowadzonej analizy oraz wyników wewnętrznych auditów jakości, przeprowadzonych w okresach od maja do czerwca oraz od września do października 2010 r. stwierdzono, że system zarządzania jakością w OUG w Rybniku spełnia wymagania normy PN-EN ISO 9001:2009.

W 2010 r. przeprowadzono 11 wewnętrznych auditów, obejmujących wszystkie procesy realizowane w OUG w Rybniku. Dwukrotnie przeprowadzono przeglądy zarządzania SZJ.

Poleceniem służbowym dyrektora OUG w Rybniku Nr 2/2010 z dnia 6 grudnia 2010 r. powołano Zespół do wdrożenia systemu antykorupcyjnego, stanowiącego uzupełnienie wprowadzonego systemu zarządzania jakością według normy PN-EN ISO 9001:2009, w celu rzetelnej realizacji zadań Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku oraz zapewnienia zaufania społecznego do Urzędu. W dniu 15 grudnia 2010 r. ustanowiony został system przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym oraz opracowano procedurę wraz z kartą RYB-P-05(D) – „Przeciwdziałanie zagrożeniom korupcyjnym”.

Ponadto w ramach doskonalenia SZJ w OUG w Rybniku:

- poddano się auditowi zewnętrznemu z nadzoru nad funkcjonowaniem SZJ w celu utrzymania certyfikatu – Komitet Techniczny ds. Certyfikacji Systemów Zarządzania PCBC S.A. pozytywnie zaopiniował wynik auditu,
- kontynuowano wydawanie „Biuletynu ISO”,
- na bieżąco aktualizowano dokumenty systemowe,
- dla wydawania decyzji, dotyczących wyrażania zgody na sporządzanie i przechowywanie dokumentacji mierniczo-geologicznej w formie numerycznej została opracowana nowa karta procesu,
- współorganizowano XVII konferencję proekologiczną, która odbyła się w dniu 9.10.2010 r. w Rudach Raciborskich.

W Okręgowym Urzędzie Górniczym w Krakowie System Zarządzania Jakością według normy PN-EN ISO 9001:2001 został wprowadzony w 2007 r. W październiku 2010 r., system zarządzania jakością, został poddany auditowi odnowy na zgodność z wymaganiami obowiązującej w 2009 r. normy PN-EN ISO 9001:2009. W wyniku przeprowadzonego auditu certyfikat Systemu Zarządzania Jakością według normy PN-EN ISO 9001:2009, został odnowiony w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, na okres od 9 listopada 2010 r. do 8 listopada 2013 r.

W Okręgowym Urzędzie Górniczym w Krakowie zidentyfikowanych jest 28 procesów obejmujących działalność Urzędu wynikającą z ustawy – Prawo geologiczne i górnicze.

W 2010 r. zostało przeprowadzonych 29 planowych auditów wewnętrznych i 1 audit poza-planowy (celowy). Przedmiotem auditów planowych, było określenie czy system zarządzania jakością w Urzędzie, jest zgodny z zaplanowanymi ustaleniami i z wymaganiami normy.

Oceny dokonywano w oparciu o zapisy zawarte w Kartach procesów sporządzone przez pracowników wyznaczonych przez dyrektora Urzędu, zwanych Liderami procesu oraz w oparciu o obowiązujące przepisy prawa zewnętrznego i wewnętrznego.

Przedmiotem auditu pozaplanowego była ocena skuteczności podjętych działań korygujących i zapobiegawczych w związku ze stwierdzonymi niezgodnościami, w wyniku auditu wewnętrznego przeprowadzonego w 2009 r.

Z przeprowadzonych auditów zostały sporządzone raporty, w których auditorzy odnieśli się do zgodności realizowanych procesów z wymaganiami normy.

W Okręgowym Urzędzie Górniczym w Krakowie została ustanowiona Polityka Jakości, w której określone zostały podstawowe zadania Urzędu, który wykonując służbę publiczną, ma być Urzędem przyjaznym dla klientów, pełniącym wiodącą rolę w zakresie:

- poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy w podległych zakładach górniczych,
- optymalizacji gospodarowania złożami kopalni,
- ograniczenia uciążliwości oddziaływania górnictwa na ludzi i środowisko.

Okręgowy Urząd Górniczy w Krakowie realizuje swoje zadania poprzez:

- profesjonalne, bezstronne i zgodne z prawem załatwianie spraw;
- stosowanie przejrzystych procedur administracyjnych wspomaganych systemem informatycznym;
- zatrudnianie wysoko wykwalifikowanej kadry przestrzegającej standardy etyczne;
- podejmowanie działań mających na celu ograniczenie możliwości wystąpienia zjawiska korupcji;
- dbanie o systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników Urzędu;
- troskę o utrzymanie dobrej atmosfery pracy;
- zapewnienie zasobów umożliwiających racjonalną realizację przyjętych celów;
- zwiększanie poziomu jakości usług świadczonych przez Urząd;
- sprawne dostosowywanie się do nowych zadań nakładanych na Urząd;
- doskonalenie polityki informacyjnej Urzędu;
- wdrożenie i ciągłe doskonalenie systemu zarządzania jakością;

Okręgowy Urząd Górniczy w Krakowie przywiązuje szczególną wagę do budowania partnerskich relacji z instytucjami tworzącymi i realizującymi cele polityki administracji państwowej, w tym skutecznej i przyjaznej dla obywateli administracji publicznej.

9.5. Sprawozdawczość wewnętrzna

W 2010 r. w urzędach górniczych opracowano szereg sprawozdań o charakterze wewnętrznym, dostarczających informacji istotnych z uwagi na sprawowanie przez urzędy górnicze nadzoru i kontroli nad ruchem zakładów górniczych. Do zagadnień ujmowanych w sprawozdaniach wewnętrznych należały m.in.:

- 1) zatrudnienie, wypadki, wydobycie w nadzorowanych zakładach górniczych,
- 2) stwierdzone kwalifikacje,
- 3) działalność represyjna,
- 4) informacje o likwidacji zakładów górniczych,
- 5) dane charakteryzujące nadzorowane zakłady górnicze,
- 6) dane dotyczące zagrożeń naturalnych oraz ratownictwa,
- 7) ochrona środowiska na terenach objętych działalnością górniczą,
- 8) wypadki, wykonane kontrole, zatrzymane roboty,
- 9) zagrożenie zdrowia czynnikami środowiska pracy w zakładach górniczych,
- 10) kontrole wykonane przez pracowników inspekcji technicznych urzędów górniczych.

9.6. Kontrola wewnętrzna

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym WUG w 2010 roku kontrolę wewnętrzną w urzędach górniczych sprawowały: Samodzielny Wydział do spraw Kontroli, Samodzielny Wydział do Spraw Audytu Wewnętrznego i Kontroli Finansowej (zob. rozdział 9.7.) oraz komórki organizacyjne WUG.

Zasady i tryb przeprowadzania kontroli okręgowych urzędów górniczych, UGBKUE oraz komórek WUG, uregulowane zostały Zarządzeniem Nr 8 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 13 stycznia 2010 r. w sprawie kontroli urzędów górniczych (Dz. Urz. WUG Nr 2, poz. 18) zmienionym Zarządzeniem Nr 58 z dnia 10 grudnia 2010r. (Dz. Urz. WUG Nr 25, poz. 134). Tryb przeprowadzania kontroli spełniał wymogi „Wytucznych w sprawie kontroli w administracji rządowej”, które opracowane zostały przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów w lipcu 2009 r.

W 2010 r. Samodzielny Wydział do spraw Kontroli przeprowadził 4 cztery kontrole planowane w jednostkach podległych i nadzorowanych:

- w OUG we Wrocławiu, w terminie od 24 do 26 marca, z udziałem 3 kontrolerów,
- w OUG w Warszawie, w terminie od 22 do 30 czerwca, z udziałem 10 kontrolerów,
- w OUG w Krośnie, w terminie od 23 do 27 sierpnia, z udziałem 5 kontrolerów,
- w OUG w Krakowie, w terminie od 24 do 30 listopada, z udziałem 8 kontrolerów.

Przeprowadzono 1 kontrolę planowaną, wewnętrzną w Departamencie Ochrony Środowiska i Gospodarki Złóżem Wyższego Urzędu Górniczego w terminie od 4 do 8 października.

Ponadto przeprowadzono 1 kontrolę nieplanowaną w Okręgowym Urzędzie Górniczym w Poznaniu w terminie od 17 do 19 listopada, z udziałem 3 kontrolerów.

W wyniku każdej z tych kontroli do dyrektora kontrolowanego urzędu lub departamentu skierowane zostały wystąpienia pokontrolne Prezesa WUG z poleceniami usunięcia nieprawidłowości. W związku z wystąpieniami pokontrolnymi, dyrektorzy urzędów oraz departamentów, pisemnie informowali Prezesa WUG o podjętych działaniach dla realizacji zaleceń pokontrolnych.

W roku 2010 komórki organizacyjne Wyższego Urzędu Górniczego, w trybie określonym Zarządzeniem Nr 8 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 13 stycznia 2010 r. w sprawie kontroli urzędów górniczych, przeprowadziły dwie kontrole w jednostkach podległych i nadzorowanych, w tym:

- Departament Energomechaniczny – w OUG w Katowicach,
- Biuro Kadr Szkolenia i Spraw Obronnych – w OUG w Poznaniu.

Kontrole te przeprowadzone zostały w trybie uproszczonym.

9.7. Audyt wewnętrzny i kontrola finansowa

W roku 2010 zaplanowano do realizacji 4 zadania audytowe – z tego zrealizowano wszystkie 4 planowe audyty oraz dodatkowo 2 zadania pozaplanowe. Ponadto dokonano kontroli realizacji zaleceń z 1 zadania audytowego zrealizowanego w 2009 roku.

Przeprowadzono następujące audyty planowe:

- „Tworzenie wewnętrznych aktów prawnych w WUG”,
- „Stwierdzanie kwalifikacji zawodowych przez okręgowe urzędy górnicze”,
- „Gromadzenie dochodów budżetowych z tytułu opłat za stwierdzanie kwalifikacji zawodowych przez urzędy górnicze”,
- „Wydawanie pozwoleń dotyczących materiałów wybuchowych i sprzętu strzałowego”.

Na polecenie kierownictwa WUG zrealizowano poniższe zadania pozaplanowe:

- „Funkcjonowanie służby bhp w urzędach górniczych”,
- „Rozliczanie kosztów krajowych wyjazdów służbowych przez jednostki podległe”.

Dokonano kontroli realizacji zaleceń dotyczących zadania audytowego „Ochrona danych osobowych w WUG”.

Załącznik nr 1

Wypadkowość w górnictwie w 2010 r.

1. Wypadkowość w górnictwie kopalin podstawowych i pospolitych

Analiza wypadkowości w górnictwie kopalin podstawowych w 2010 roku wskazuje na spadek liczby wypadków śmiertelnych, ciężkich oraz wypadków ogółem w porównaniu do 2009 roku. W 2010 roku w górnictwie kopalin podstawowych doszło do 3342 wypadków ogółem (w 2009 r. – 3519 wypadków), 24 wypadków śmiertelnych (38 w 2009 r.) oraz do 31 wypadków ciężkich (49 w 2009 r.).

W górnictwie kopalin pospolitych w 2010 roku, podobnie jak rok wcześniej, zaistniały 2 wypadki śmiertelne oraz 1 wypadek ciężki. W 2010

roku zaistniało 34 wypadków ogółem, o 3 wypadki więcej niż w 2009 roku.

Dane liczbowe dotyczące wypadkowości w górnictwie przedstawiają tabele 1.1. i 1.2. oraz rys. 1.1. i 1.2.

1.1. Górnictwo węgla kamiennego

W 2010 roku wskaźnik częstości wypadków śmiertelnych wśród załogi własnej kopalń na 1 mln ton wydobytego węgla wyniósł 0,17 i jest niższy o 0,28 niż w 2009 roku (w 2009 roku wskaźnik wynosił 0,45). Sumaryczny wskaźnik częstości wypadków śmiertelnych na 1 mln ton wydobytego węgla w kopalniach węgla kamiennego dla załogi własnej i firm usługowych w 2010 roku wyniósł 0,20 (0,46 w roku 2009). W roku sprawozdawczym w górnictwie węgla kamiennego zanotowano 15 wypadków śmiertelnych (w 2009 r. – 36), a więc nastąpił spadek wypadkowości śmiertelnej o 21 wypadków względem poziomu z 2009 r. Liczba wypadków ciężkich w kopalniach węgla kamiennego spadła z 43 w roku 2009 do 18 wypadków.

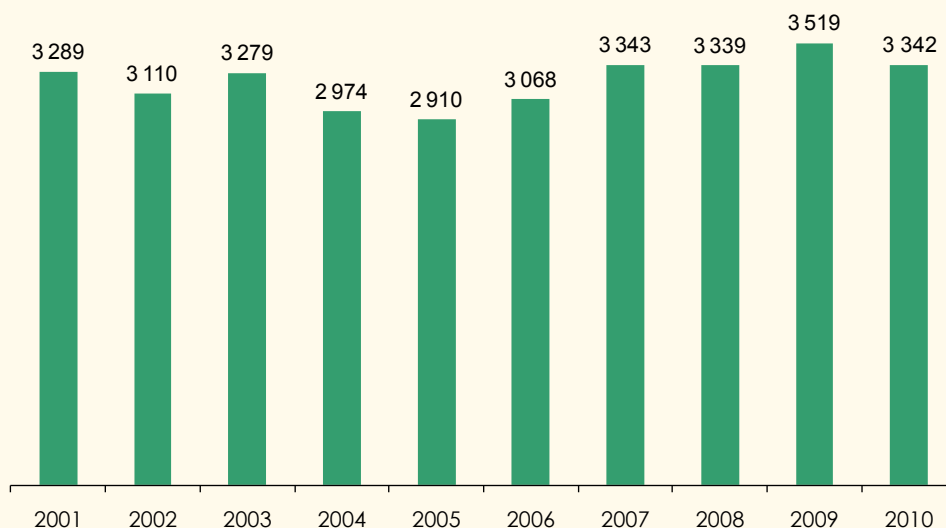
Tab.1.1. Wypadkowość w górnictwie kopalin podstawowych w 2010 roku

Rodzaj zakładów górniczych	Liczba wypadków		
	śmiertelnych	ciężkich	ogółem
Kopalnie węgla kamiennego	15	18	2615
Kopalnie rud miedzi	8	9	560
Kopalnie rud cynku i ołowiu	0	1	14
Kopalnie soli	0	0	14
Kopalnie węgla brunatnego	0	1	69
Kopalnie odkrywkowe*	0	0	10
Kopalnie otworowe	0	1	20
Pozostałe	1	1	40
Razem	24	31	3342

*) Z wyłączeniem kopalń węgla brunatnego

Tab. 1.2. Wypadkowość w górnictwie kopalin podstawowych w 2009 i 2010 roku

Rodzaj wypadków	Ogółem		Kopalnie węgla kamiennego	
	2009	2010	2009	2010
Wypadki śmiertelne	38	24	36	15
w tym załoga własna	37	21	35	13
w tym firmy usługowe	1	3	1	2
Wypadki ciężkie	49	31	43	18
w tym załoga własna	44	19	39	14
w tym firmy usługowe	5	12	4	4
Wypadki ogółem	3519	3342	2799	2615
Zgony naturalne	12	15	8	14

Rys. 1.1. Liczba wypadków ogółem w górnictwie kopalin podstawowych

1.2. Górnictwo węgla brunatnego

W górnictwie węgla brunatnego w 2009 i 2010 r. nie było wypadków śmiertelnych. Miały natomiast miejsce wypadki ciężkie: po jednym wypadku w 2009 i 2010 r. Nastąpił wzrost wypadkowości ogólnej z 57 wypadków w 2009 r. do 69 w 2010 r.

1.3. Górnictwo rud miedzi

W górnictwie rud miedzi nastąpił wzrost wypadkowości śmiertelnej i ciężkiej. W 2010 roku doszło do 8 wypadków śmiertelnych (wobec 2 wypadków śmiertelnych w 2009 roku). W 2010 r. zaistniało 9 wypadków ciężkich, natomiast w 2009 roku 2 wypadki ciężkie. Nastąpił spadek wypadkowości ogólnej z 578 wypadków, jakie miały miejsce w 2009 r., do 560 w 2010 r.

1.4. Górnictwo cynku i ołowiu

W górnictwie rud cynku i ołowiu w 2010 roku nie było wypadków śmiertelnych, natomiast zaistniał jeden wypadek ciężki. W 2009 roku wydarzyły się dwa wypadki ciężkie, nie było natomiast wypadków śmiertelnych. W 2010 roku zaistniało ogółem 14 wypadków, natomiast w 2009 r. zaistniało 10 takich wypadków.

1.5. Górnictwo pozostałych kopalin

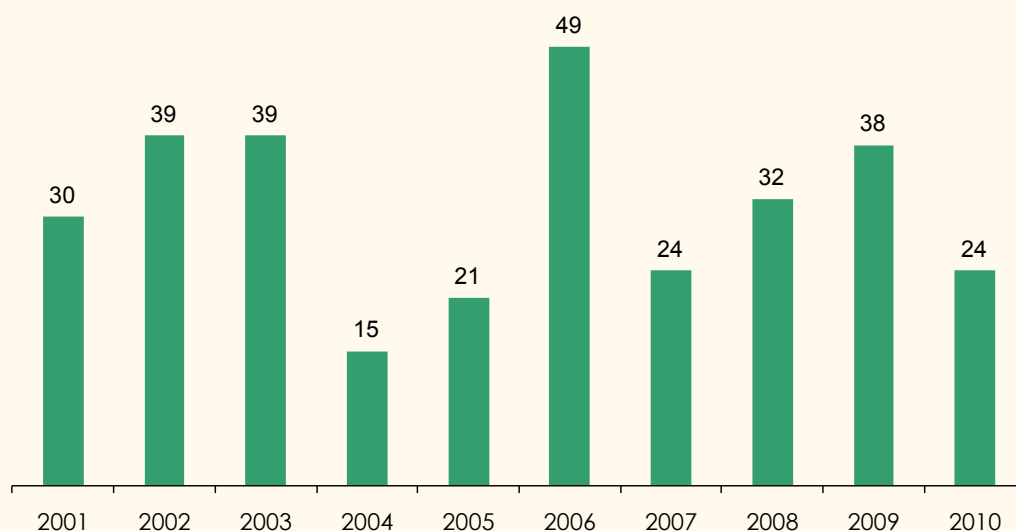
W górnictwie odkrywkowym (z wyłączeniem kopalń węgla brunatnego), górnictwie otworowym oraz przy robotach geologicznych w 2010 roku odnotowano jeden wypadek śmiertelny oraz jeden wypadek ciężki. W 2009 roku nie odnotowano wypadków śmiertelnych, natomiast zaistniał jeden wypadek ciężki. W roku 2010 stwierdzono 44 wypadki ogółem wobec 35 w 2009 roku.

2. Niebezpieczne zdarzenia i wypadki zaistniałe wskutek zagrożeń naturalnych

2.1. Zagrożenie tąpnięciami

W 2010 roku w podziemnych zakładach górniczych zaistniało 10 tąpnięć i 7 odprężeń. Dwa tąpnięcia miały miejsce w kopalniach węgla kamiennego i były przyczyną 2 wypadków śmiertelnych, 1 ciężkiego i 12 wypadków lekkich. Tąpnięcia te miały miejsce w:

1. KW S.A. Oddział KWK „Rydułtowy-Anna” Ruch I – w dniu 24 marca 2010 r. o godz. 7⁴², w rejonie ściany Ia-E-E2 w pokładzie 713/₁₋₂ + 712/₁₋₂ na głębokości 1085 -1190 m wystąpił wstrząs o energii $1,9 \times 10^6$ J, który spowodował tąpnięcie w pochylni II 1200-E2 (zawał na długości około 35 m przed frontem ściany). W zagrożonym rejonie ściany przebywało 21 pracowników, 7 pracowników zostało poszkodowanych, w tym 1 zmarł, a 6 uległo wypadkom lekkim. Akcja ratownicza została zakończona dnia 27.03.2010 r. o godz. 12¹⁵,
2. KW S.A. Oddział KWK „Rydułtowy-Anna” Ruch I – w dniu 21 października 2010 r. o godz. 22²⁸ w pokładzie 713/₁₋₂ + 712/₁₋₂ na głębokości około 1080m wystąpił wstrząs o energii $7,0 \times 10^5$ J, który spowodował tąpnięcie w pochylni III-1200-E2 na odcinku około 57 m. W zagrożonym rejonie przebywało 8 pracowników. Czterech pracowników wycofało się o własnych siłach z zagrożonego rejonu, a czterech pozostałych objętych zostało skutkami tąpnięcia. W trakcie trwania akcji ratowniczej trzech pracowników ewakuowano, a jeden zginął na miejscu. Łącznie wypadkom uległo 8 pracowników (1 wypadek śmiertelny, 1 – ciężki i 6 – lekkich). Akcja ratownicza została zakończona w dniu 22.10.2010 r. o godz. 12¹⁵.

Rys. 1.2. Liczba wypadków śmiertelnych w górnictwie kopalni podstawowych

Nie wystąpiły odprężenia w kopalniach węgla kamiennego.

Ponadto w kopalniach rud miedzi miało miejsce osiem tąpnięć, które spowodowały 6 wypadków śmiertelnych, 1 wypadek ciężki i 39 wypadków lekkich. Tąpnięcia te miały miejsce w:

1. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna” – w dniu 15 stycznia 2010 r., w trakcie prac technologicznych w oddziale G-11 w polu eksploatacyjnym G-11/8 na poziomie 1100 m wystąpił wstrząs o energii $E=3,7 \times 10^7$ J, który spowodował tąpnięcie (grawitacyjne obsypanie ociosów, urobienie ociosów oraz wypiętrzanie i pęknięcie spągów) i wypadek zbiorowy (9 wypadków lekkich). W trakcie akcji ratowniczej trwającej około 3 godzin, polegającej na mechanicznym i ręcznym przebieganiu urobku, uwolniono operatora wiertnicy,
2. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Polkowice-Sieroszowice” – w dniu 6 lutego 2010 r., w polu eksploatacyjnym od P-28 do P-18, pomiędzy pasem K-13 a rozcinaną calizną, wystąpił wstrząs o energii $E=4,9 \times 10^8$ J, który spowodował tąpnięcie. Skutki tąpnięcia polegały na wypiętrzaniu spągów wyrobisk na wysokość od 0,5 do 1 m oraz urobieniu ociosów do 0,5 m. Wstrząs spowodowany został wykonywanymi robotami strzałowymi,
3. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna” – w dniu 9 lutego 2010 r., w polu eksploatacyjnym X/1 na wysokości projektowanego pasa P-28 pomiędzy komorami K-15 i K-16 oddziału G-5 na poziomie 1000 m, w czasie prowadzenia robót eksploatacyjnych, wystąpił wstrząs o energii $E=4,1 \times 10^7$ J, który spowodował tąpnięcie, w wyniku którego zaistniał wypadek zbiorowy - 2 wypadki śmiertelne i 3 wypadki lekkie,
4. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna” – w dniu 20 lutego 2010 r. na wysokości projektowanego skrzyżowania komory K-29 z pasem P-47, oddział G-7, na poziomie 900 m, wystąpił

wstrząs o energii $E=1,2 \times 10^8$ J, który spowodował tąpnięcie. Skutki tąpnięcia polegały na wypiętrzaniu spągów na wysokość 1,5 - 2,0 m i obsypaniu ociosów od komory K-19 i pasa P-41 do czoła przodków, na odcinku frontu od pasa P-49 do komory K-31 oraz zniszczeniu obudowy podporowej jednostojakowej. Wstrząs spowodowany został wykonywanymi robotami strzałowymi,

5. KGHM Polska Miedź O/ZG „Rudna” – w dniu 3 kwietnia 2010 r. w chodniku W-243 w komorze K-2, K-20 oraz w pasie P-9 pomiędzy komorą K-11, a komorą K-14 na poziomie 1050 m pole G-XVI/1, oddział G-15, wystąpił wstrząs o energii $E=9,3 \times 10^7$ J, który spowodował tąpnięcie (urobienie i obsypanie ociosów na głębokość do 1 m, opadnięcie warstw stropowych do wysokości około 1,5 m). W wyniku tąpnięcia 4 pracowników uległo wypadkom lekkim. Przyczyną wypadku zbiorowego było oddziaływanie dynamicznych skutków wstrząsu na uszkodzonych,
6. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna” – w dniu 4 czerwca 2010 r., w polu XVII/1, poziom 1050 m, w pasie P-17 na skrzyżowaniu: z komorami K-37 i K-38 i komorami K-32 i K-33 oraz w komorze K-28, w wyniku wstrząsów górotworu o energiach: $1,7 \times 10^7$ J i $4,2 \times 10^7$ J zaistniało tąpnięcie. W wyniku tąpnięcia wypchnięta została szyba ładowarki Łk-4, która uderzyła górnika-operatora w głowę (wypadek lekki). Przyczyną wypadku było oddziaływanie dynamicznych skutków wstrząsu na uszkodzowanego. Przyczyną tąpnięcia były samoistne wstrząsy górotworu o energiach $1,7 \times 10^7$ J i $4,2 \times 10^7$ J, które wystąpiły odpowiednio o godzinie 14²⁸ i 14³⁴,
7. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Polkowice-Sieroszowice” – w dniu 7 października 2010 r., w bloku D/E oddział G-54 na poziomie 1000 m zaistniało tąpnięcie i wypadek zbiorowy (1 śmiertelny, 1 ciężki i 9 lekkich) spowodowa-

ny wstrząsami górotworu, o energii $5,8 \times 10^7 \text{ J}$ o godz. 2⁵⁰ i $3,9 \times 10^5 \text{ J}$ o godz. 2⁵², zlokalizowanymi pomiędzy komorami K-20 i K-2 pas P-75. W wyniku tąpnięcia nastąpił opad warstw stropowych, który swym zasięgiem objął 4 pracowników. W wyniku prowadzonej akcji ratowniczej uwolniono 3 pracowników (wypadki lekkie) oraz sztygara zmianowego, który uległ wypadkowi śmiertelnemu. Akcję ratowniczą zakończono o godz. 9²⁰,

8. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna” – w dniu 30 grudnia 2010 r. o godz. 9⁵⁶ – w rejonie projektowanego skrzyżowania komory K-18 z pasem P-26, oddział G-22, pole XVII/1, na poziomie 1050 m nastąpił wstrząs o energii $1,5 \times 10^8 \text{ J}$, który spowodował tąpnięcie. W zagrożonym rejonie przebywało 27 pracowników, z których 4 zostało zasypanych rumoszem skalnym. Na skutek tąpnięcia zaistniał wypadek zbiorowy: 3 wypadki śmiertelne i 13 wypadków lekkich. Prowadzona akcja ratownicza została zakończona o godz. 15¹⁷.

Zaistniało siedem odprężeń w kopalniach rud miedzi, które spowodowały 3 wypadki lekkie. Odprężenia te miały miejsce w:

1. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Polkowice-Sieroszowice” – w dniu 9 stycznia 2010 r. w polu G na poziomie 810 m, oddział G-23, po wykonanych robotach strzałowych wystąpił wstrząs o energii $E=2,0 \times 10^7 \text{ J}$, który spowodował odprężenie (zwiększenie ilości urobku w przodkach po strzałach, obsypanie ociosów w wyniku wstrząsu, wzrost konwergencji),
2. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna” – w dniu 25 lutego 2010 r. w chodniku W-236a z pasa P-21 na poziomie 1050 m, oddział G-22, nastąpiło odprężenie spowodowane wstrząsem o energii $E=2,6 \times 10^7 \text{ J}$. W wyniku odprężenia zaistniał wypadek lekki,
3. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna” – w dniu 9 kwietnia 2010 r. w komorze K-23 z pasa P-34 na poz. 950 m zaistniało odprężenie wywołane wstrząsami o energiach $E=4,5 \times 10^6 \text{ J}$ i $8,6 \times 10^5 \text{ J}$. W wyniku odprężenia dwóch pracowników uległo wypadkom lekkim,
4. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna” – w dniu 30 sierpnia 2010 r. w rejonie projektowanego skrzyżowania komory K-31 z pasem P-63 na poziomie 1125 m, oddział G11, nastąpiło odprężenie wywołane samoistnym wstrząsem o energii $E=4,0 \times 10^7 \text{ J}$. Odprężenie i wstrząs spowodowały obsypanie ociosów w sąsiednich wyrobiskach i komorach nie powodując utraty ich funkcjonalności. W rejonie skrzyżowania, w czasie odprężenia, nie znajdował się żaden pracownik,
5. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Lubin” – w dniu 16 października 2010 r. - w polu XI/13, komora 22/pas 26 o grubości 3,2 m, oddział G-8, poziom 910 m, wystąpił wstrząs o energii $E=8,1 \times 10^7 \text{ J}$, sprowokowany robotami strzałowymi (strzelano 10 przodków, zdetonowano 347,9 kg MW), który spowodował odprężenie. Skutki odprężenia

nia polegały na urobieniu ociosów filarów i cailizny na odcinku pomiędzy chodnikiem N-424 i N-430 od linii rozczinki do pierwszego rozciętego pasa,

6. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Lubin” – w dniu 1 grudnia 2010 r. w polu XI/5, komora K-28/przecinka P-14, oddział G-6, poziom 662 m zaistniał wstrząs o energii $E=6,4 \times 10^7 \text{ J}$, który spowodował odprężenie. Skutki odprężenia wystąpiły:
 - od komory K-8 łącznie z wyrobiskami upodabniającymi od wysokości pasa 8 do czoła przodków – lokalne wypiętrzenie spągu oraz obsypanie odspojonych ociosów,
 - w więźce chodników C-488 do C-492 na odcinku od przecinki P-13 do P-5 lokalne wypiętrzenie spągu oraz przemieszczenie luźnych brył skalnych z ociosów do wyrobiska,
7. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Lubin” – w dniu 13 grudnia 2010 r., w polu XI/13 na poziomie 910m, oddział G-8, zaistniał wstrząs o energii $2,1 \times 10^7 \text{ J}$, który spowodował odprężenie sprowokowane robotami strzałowymi. Wstrząs wywołał następujące skutki:
 - urobienie ociosów w pasach P-23 do P-28 oraz w komorach K-14 i K-15 w części południowej pola od czoła przodka do ostatnio wykonanego wyrobiska,
 - urobienie ociosów w pasach P-26, P-27 oraz komorze K-23 w części środkowej pola od czoła przodka do ostatnio wykonanego wyrobiska.

Dla porównania w 2009 roku w podziemnych zakładach górniczych zaistniało jedno tąpnięcie w kopalni węgla kamiennego, które spowodowało 3 wypadki ciężkie i 3 wypadki lekkie, oraz cztery tąpnięcia w kopalniach rud miedzi, które spowodowały jeden wypadek śmiertelny oraz 10 wypadków lekkich.

Ponadto w 2009 roku w podziemnych zakładach górniczych zaistniały: cztery odprężenia, spowodowane wysokoenergetycznymi wstrząsami w kopalniach węgla kamiennego, które spowodowały 5 wypadków lekkich oraz 8 odprężeń w kopalniach rud miedzi, które spowodowały 19 wypadków lekkich.

2.2. Zagrożenie zawalami

W 2010 roku w podziemnych zakładach górniczych zaistniał jeden zawal w kopalni węgla kamiennego oraz jeden zawal w kopalni rud miedzi, które nie spowodowały wypadków. Zawaly te miały miejsce w:

1. ZG Siltech Sp. z o.o. – w dniu 12 kwietnia 2010 r. o godz. 16¹⁵ nastąpił zawal warstw stropowych na długości 14,6 m w chodniku wodnym 1/4 w pokł. 504 poniżej poz. 248 m. Chodnik w obudowie ŁP10/V25/A drążony był kombajnem AM 50 z. W wyniku zawalu odciętych zostało 6 pracowników, którzy w następstwie akcji ratowniczej wyprowadzeni zostali w dniu 13.04.2010 roku o godz. 7¹⁰, nie doznając obrażeń,

2. KGHM Polska Miedź O/ZG „Polkowice-Sieroszowice” – w dniu 16 marca 2010 r. o godz. 10¹⁴ w wyrobisku K-2/P-27, oddział G-41, poziom 850 m, zaistniał zawal skał stropowych na długości około 20 m, szerokości około 7 m i wysokości około 1,7 m. Zawal swym zasięgiem objął spycharkę gąsienicową TD 18MPH1 i uwięził w kabinie górnika operatora. W wyniku prowadzonej akcji ratowniczej o godz. 13³⁷ uwolniono górnika operatora, który przebywał w osłoniętej kabinie spycharki.

W 2009 roku w podziemnych zakładach górniczych zaistniały trzy zawaly w kopalniach węgla kamiennego, które spowodowały jeden wypadek śmiertelny i jeden wypadek lekki oraz dwa zawaly w kopalniach rud miedzi, które spowodowały jeden wypadek lekki.

2.3. Zagrożenia pożarowe

W 2010 roku zaistniało 15 pożarów:

Dziewięć pożarów endogenicznych miało miejsce w kopalniach węgla kamiennego:

- KHW S.A. KWK „Mysłowice-Wesoła” Ruch Mysłowice – w dniu 10 marca 2010 r. – w ścianie 1503 w pokładzie 510 warstwa przystropowa na poziomie 500 m, nastąpiło samozapalenie węgla w zrobach ściany, które spowodowało pożar. Z rejonu pożaru wycofano 27 pracowników bez użycia aparatów ucieczkowych. W wyniku prowadzonych prac ratowniczych, po odizolowaniu rejonu ściany tamami przeciwwybuchowymi, akcja pożarowa została zakończona w dniu 12.03.2010 r. o godz. 9⁵⁷,
- JSW S.A. KWK „Zofiówka”- w dniu 23 kwietnia 2010 r. - w upadowej taśmowej do poziomu 1110 m, w miejscu przecięcia z pokładem 510 nastąpiło samozapalenie się węgla i pożar. Ze strefy zagrożenia wycofano 54 pracowników. Po zalaniu wyrobiska wodą w dniu 26.04.2010 r. o godz. 14⁰⁰ zakończono akcję pożarową,
- KHW S.A. KWK „Murcki-Staszic” Ruch Staszic – w dniu 14 maja 2010 r. - w trakcie likwidacji ściany 02a w pokładzie 510 warstwa II (środkowa) o grubości 3m, na poziomie 830 m, powstał pożar na skutek samozapalenia się węgla w zrobach ściany. Z zagrożonego rejonu, gdzie prowadzono prace profilaktyczne, wycofano 14 pracowników bez użycia aparatów ucieczkowych. Po odizolowaniu rejonu ściany tamami przeciwwybuchowymi, akcja pożarowa została zakończona w dniu 31.05.2010 r. o godz. 6⁰³,
- KHW S.A. KWK „Mysłowice-Wesoła” Ruch Wesoła – w dniu 17 maja 2010 r. - w ścianie 565 w pokładzie 510, w partii A wsch. na poziomie 665 m, oddział KG-3 powstał pożar, w następstwie samozapalenia się węgla w zrobach ściany, poprzedzony zapaleniem metanu w dniu 16.05.2010 r. (godz. 23⁴⁴). Z zagrożonego rejonu wycofano 10 ratowników i przystąpiono do odizolowania ściany 565

tamami przeciwwybuchowymi. Akcja ratownicza - pożarowa została zakończona w dniu 21.05.2010 r. o godz. 16¹⁴,

- KW S.A. Oddział KWK „Knurów-Szczygłowice” Ruch Szczygłowice – w dniu 15 czerwca 2010 r. – w zrobach zawalowych likwidowanej ściany XXIV, w pokładzie 405/3, poziom 650-850 m, powstał pożar na skutek samozapalenia się węgla. Z zagrożonego rejonu wycofano 67 pracowników bez użycia aparatów ucieczkowych. Po otamowaniu zagrożonego rejonu akcja pożarowa została zakończona w dniu 22.06.2010 r. o godz. 19⁵²,
- KW S.A. Oddział KWK „Jankowice” – w dniu 2 lipca 2010 r. – powstał pożar endogeniczny w chodniku podstawowym w pokładzie 504 na poziomie 250 m. Akcja pożarowa została zakończona w dniu 5.07.2010 r. o godz. 16⁰⁰. Przyczyną pożaru było samozapalenie się węgla pokładu 504. Przyczyna ta wynika prawdopodobnie wskutek migracji powietrza przez szczeliny i spękania w spągu chodnika wentylacyjnego powyżej poziomu 260 m, które połączyły się z niżej leżącym chodnikiem podstawowym, wykonanym na początku XX wieku, w obudowie drewnianej w grubym pokładzie 504, niepodszadczonym lub szczelnie izolowanym, co stworzyło warunki do procesu samozagrzewania się węgla pokładu 504,
- LW „Bogdanka” S.A. w dniu 15 sierpnia 2010 r. - w chodniku nadścianowym ściany 2/II, oddział Konsorcjum PRS „Wschód” /Kobud, pokład 382, poziom 864m, powstał pożar na skutek samozapalenia się węgla. Z zagrożonego rejonu wycofano 7 pracowników bez użycia aparatów ucieczkowych. Po wtłoczeniu do chodnika 33 820 m³ wody oraz przeprowadzeniu kontroli stanu wyrobiska i składu atmosfery kopalnianej w dniu 22.08.2010 r. o godz. 6²² zakończono akcję pożarową,
- KWK „Kazimierz-Juliusz” Sp. z o.o. – w dniu 4 października 2010 r. w czasie kontroli doraźnej, przeprowadzonej przez Okręgowy Urząd Górniczy w Katowicach przy współudziale Wyższego Urzędu Górniczego, w rejonie wyrobisk: chodnika 41/III, chodnika 42/III oraz rozczinki ściany 239, drążonych w III warstwie pokładu 510 na poziomie IV, dokonano pomiarów stężeń gazów w powietrzu kopalnianym. W związku ze stwierdzeniem występowania tlenku węgla w chodniku 41/III o stężeniu powyżej wartości dopuszczalnych, z zagrożonego chodnika wycofano 12 pracowników, a z rejonu 71 górników, łącznie 83 pracowników. O godz. 23¹⁰ rozpoczęto prowadzenie akcji pożarowej. Po uszczelnieniu ociosów i stropu w chodniku 41/III w dniu 6.10.2010 r. o godz. 6⁰⁰ zakończono akcję pożarową,
- KW S.A. Oddział KWK „Knurów-Szczygłowice” Ruch Knurów – w dniu 14 grudnia 2010 r. w przekopie Ca8W na poziomie 850 m,

w rejonie przecięcia pokładu 502/2 i 504, nastąpiło samozapalenie się węgla. Z rejonu wycofano 38 pracowników bez użycia aparatów ucieczkowych. W dniu 20.12.2010 r. o godz. 5⁴⁵, po otamowaniu rejonu tamami przeciwwybuchowymi, kierownik akcji ratowniczej zakończył akcję pożarową.

Trzy pożary egzogeniczne zaistniały w kopalniach rud miedzi:

1. KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Lubin” w dniu 22 stycznia 2010 r., na skrzyżowaniu chodnika filarowego W74-E3 z przecinką P-46, oddział G-4, zaistniał pożar ładowarki LKP-0805 nr zakładowy 22. Z zagrożonego rejonu wycofano 103 pracowników, w tym 20 z użyciem aparatów ucieczkowych. Po aktywnym ugaszeniu pożaru akcję zakończono o godz. 14⁰²,
2. KGHM Polska Miedź O/ZG „Rudna” – w dniu 20 lipca 2010 r. - w przecince 6 pomiędzy upadowymi N-4+N-5, oddział taśmowy T-12, poziom 1100 m, w trakcie przebudowy upadowej N-4, zaistniał pożar egzogeniczny, na skutek samozapalenia się sprężarki przewoźnej spalinowej typu XAS 97 Dd. Prawdopodobną przyczyną pożaru sprężarki mogło być rozszczelnienie układu paliwowego silnika napędowego i zapalenie się oparów (wycieków) paliwa od rozgrzanych elementów przegrzanej sprężarki. Z zagrożonego rejonu wycofano 63 pracowników, z których 9 użyło aparatów ucieczkowych typu OXY K-50 S. Po aktywnym ugaszeniu pożaru akcję zakończono o godz. 13¹⁷,
3. KGHM Polska Miedź O/ZG „Polkowice-Sieroszowice” – w dniu 22 lipca 2010 r. w chodniku W-150e, na poziomie 1000 m, oddział G-54, zaistniał pożar egzogeniczny, na skutek zapalenia się taśmy przenośnika taśmowego typu LEGMET 1200 w wyniku jej tarcia o konstrukcję trasy przenośnika. W zagrożonym rejonie nie było załogi. Akcję pożarową zakończono o godz. 20³¹.

W odkrywkowych zakładach górniczych doszło do dwóch pożarów egzogenicznych:

1. KWB „Turów” w dniu 21 sierpnia 2010 r., na poziomie +245 oddział G-2, prawdopodobnie nastąpiło zwarcie instalacji 6kV i pożar kabli w rejonie obrotnicy koparki kołowej typu Srs 1200 nr 22. Z zagrożonego rejonu wycofano 4 pracowników. Akcję pożarową zakończono o godz. 20⁴⁵,
2. KWB „Konin” S.A. Odkrywka Józwin w dniu 17 listopada 2010 r. o godz. 7⁰⁵, w wyrobisku Odkrywka Józwin, oddział JG-3, nastąpił pożar odcinka taśmy przenośnika węglowego, nr kop. W06, spowodowany zatarciem łożyska w zestawie dolnym krążników. Wezwana jednostka Zakładowej Straży Pożarnej ugasiła środkami pianotwórczymi pożar taśmy o godz. 7³⁵. W zagrożonym rejonie nie było pracowników,

Ponadto zaistniał jeden pożar egzogeniczny w zakładzie otworowym. Pożar miał miejsce w PGNiG S.A. w Warszawie – Oddział w Sanoku

– Kopalnia Ropy Naftowej i Gazu Ziemnego Turaszówka. W dniu 26 sierpnia 2010 r. w czasie prowadzenia prac przy odwiercie Krościenko 4K, polegających na połączeniu rurociągu pomiędzy zbiornikiem magazynowym ropy naftowej o pojemności 50 m³, a pompą w nowo wybudowanej tłoczni ropy przy pomocy robót spawalniczych, nastąpił zapłon mieszaniny wybuchowej w zbiorniku (wcześniej używanym do magazynowania ropy) połączonym rurociągiem i zlokalizowanym około 20 m od tłoczni. Wybuch gazów spowodował rozerwanie górnej części zbiornika, zdeformowanie jego powierzchni bocznych oraz pożar. Z zagrożonego rejonu wycofano 3 pracowników. Po wybuchu gazów w zbiorniku pożar został ugaszony o godz. 11⁵⁹.

W wyniku ww. pożarów nie zaistniały wypadki.

W 2009 roku zaistniało 15 pożarów, w tym 10 endogenicznych i jeden egzogeniczny w kopalniach węgla kamiennego, trzy pożary w kopalni miedzi oraz jeden pożar egzogeniczny w zakładzie odkrywkowym. W wyniku jednego pożaru egzogenicznego zaistniały 4 wypadki lekkie.

2.4. Zagrożenie metanowe

W 2010 roku w kopalni węgla kamiennego zaistniało jedno zdarzenie związane z zagrożeniem metanowym, które spowodowało 2 wypadki lekkie.

Zdarzenie to miało miejsce w KHW S.A. KWK „Mysłowice-Wesoła” Ruch Wesoła – w dniu 16 maja 2010 r. Podczas prac przygotowawczych w ścianie 565 w pokładzie 510, w partii A wsch. na poziomie 665 m, oddział KG-3 nastąpiło zapalenie metanu w rejonie skrzyżowania ściany 565 z chodnikiem I wschodnim (wentylacyjnym). Płomień i fala podmuchu spowodowały poparzenie dwóch pracowników przebywających w rejonie skrzyżowania ściany z chodnikiem I wschodnim (2 wypadki lekkie). Z przedmiotowego rejonu wycofano 18 pracowników. Rozpoczęto akcję ratowniczą polegającą na zabezpieczeniu dojść do strefy zagrożenia oraz doprowadzeniu do wyrobisk trzyscianowych linii chromatograficznych dla kontroli stanu gazów. W związku ze spadkiem zawartości tlenu węgla oraz metanu, poniżej wartości dopuszczalnej w optywowym prądzie powietrza, kierownik akcji podjął decyzję o zakończeniu akcji ratowniczej w dniu 17.05.2010 r. o godz. 18²⁶. W dniu 17.05.2010 o godz. 20²² nastąpiło ponowne zapalenie metanu prawdopodobnie w wyniku pożaru powstałego w wyniku samozapalenia węgla pozostawionego w zrobach ściany w następstwie dokonanej eksploatacji w pokładzie 510. Przystąpiono do prowadzenia akcji ratowniczej - pożarowej, polegającej na zaizolowaniu rejonu ściany 565. Po odizolowaniu wyrobisk rejonu ściany 565, za pomocą tam przeciwwybuchowych, kierownik akcji zakończył prowadzenie akcji ratowniczej-pożarowej w dniu 21.05.2010 r. o godz. 16¹⁴.

W 2009 roku w kopalniach węgla kamiennego miały miejsce trzy zdarzenia związane z zagrożeniem metanowym, które spowodowały 20 wypadków śmiertelnych, 25 wypadków ciężkich oraz 13 wypadków lekkich.

2.5. Zagrożenie wybuchem pyłu węglowego

W 2010 roku nie zaistniał wybuch pyłu węglowego, natomiast w 2009 roku miał miejsce wybuch metanu z udziałem pyłu węglowego (KWK „Wujek” Ruch Śląsk).

2.6. Zagrożenie wyrzutami gazów i skał

W 2010 roku nie zaistniał wyrzut gazów i skał.

W 2009 roku zaistniał jeden wyrzut gazów i skał w kopalni rud miedzi, który nie spowodował wypadków.

2.7. Zagrożenie wodne

W 2010 roku zaistniały dwa niebezpieczne zdarzenia związane z zagrożeniem wodnym, które nie spowodowały wypadków. Zdarzenia te miały miejsce w:

- KWB „Turów” – w dniu 7 sierpnia 2010 r.
 - w wyniku gwałtownych opadów deszczowych doszło do wezbrania rzeki Miedzianki, a następnie przerwania wału przeciwpowodziowego, na długości około 40 m, co doprowadziło do katastrofalnego wdarcia się wody do wyrobiska górniczego. W tym czasie w rejonie zatrudnionych było 265 pracowników. Wszyscy zatrudnieni pracownicy zostali wycofani z zagrożonego wyrobiska. W wyniku wdarcia wody do wyrobiska zalany został poziom +225, jak również maszyny i urządzenia na tych poziomach, w tym koparka nr 21 na wysokość maszynowni, koparka nr 30 na wysokość gąsienic i trasy przenośników. Po zasypianiu wyrwy w wale przeciwpowodziowym w dniu 8.08.2010r. o godz. 17³⁰ akcja ratownicza została zakończona. Z powodu zaistniałego wdarcia wody do wyrobisk kopalni zostało wstrzymane wydobywanie węgla brunatnego. W dniu 9.08.2010 r. o godzinie 1⁰⁰ wznowiono podawanie węgla z odkrywki do elektrowni,
- CZOK Oddział w Czeladzi, Ruch I, Rejon Siemianowice – w dniu 2 października 2010 r.
 - nastąpiło wdarcie, przez tamy izolacyjne, wód podziemnych do wyrobisk na poziomie 321 m. Woda w ilości 8600 m³ zalała m.in. chodnik wodny 1, w którym zlokalizowana była pompownia głównego odwadniania przy szybie „Siemianowice III”, do wysokości około 1 m, oraz kanały kablowe i transformatory w rozdzielni głównego odwadniania. W celu odpompowania wody i przywrócenia poprzedniego sposobu odwadniania uruchomiono dodatkowo pompy. W dniu 5.10.2010 r. o godzinie 14⁰⁰ za-

kończono prowadzenie akcji ratowniczej. W dniu 9.10.2010 r. o godz. 15³⁰ nastąpiło ponowne wdarcie wody ze wschodniego odcisu przekopu głównego na poziomie 321 m z 3 tam izolacyjnych, a dopływ wody stopniowo wzrastał z około 5 m³/min do około 15 m³/min. W wyniku podniesienia się poziomu wody zalaniu uległy wszystkie wyrobiska przy szybie „Siemianowice III”, w tym pompownia i rozdzielnia głównego odwadniania, a woda dotarła do chodników wodnych przy szybie „Bańgów”. W trakcie prowadzonej akcji ratowniczej dokonano zmiany systemu wentylacji w rejonie szybu „Bańgów”, co umożliwiło skuteczne pompowanie wody z chodników wodnych. W dniu 13.10.2010 r. o godz. 14⁰⁰ zakończono akcję ratowniczą.

W 2009 roku nie zaistniało niebezpieczne zdarzenie związane z zagrożeniem wodnym.

3 Główne przyczyny wypadków śmiertelnych i ciężkich oraz innych niebezpiecznych zdarzeń

Do głównych przyczyn wypadków śmiertelnych i ciężkich oraz innych niebezpiecznych zdarzeń w 2010 roku należały:

- 1) Tąpnięcia.
- 2) Przebywanie pracowników w wyrobisku transportowym podczas prowadzenia transportu.
- 3) Przebywanie w zasięgu pracy maszyn i urządzeń.
- 4) Wykonywanie prac przy przenośnikach taśmowych przy braku zabezpieczenia stanu wyłączenia lub będących w ruchu.
- 5) Prowadzenie ruchu przewozu kolejną podziemną niezgodnie z regulaminem.
- 6) Przechodzenie przez trasę będącego w ruchu przenośnika.
- 7) Prowadzenie robót strzałowych niezgodnie z podstawowymi zasadami dotyczącymi organizacji ich wykonywania.
- 8) Oberwanie się skał ze stropu i ociosów.
- 9) Wykonywanie prac na wysokości przy braku zabezpieczeń przed spadnięciem.
- 10) Niestosowanie ochron oczu przez pracowników podczas pracy.

4. Zgony naturalne w górnictwie

Zgonem naturalnym nazywamy trwałe, czyli nieodwracalne ustanie czynności niezbędnych do życia, w konsekwencji czego następuje ustanie czynności całego organizmu, bez udziału czynników zewnętrznych. Jeżeli zdarzenie takie nastąpi w zakładzie górniczym, zdarzenie to podlega badaniom celem ustalenia okoliczności, które mogły mieć istotne znaczenie dla przyczyny zgonu.

W latach 2001–2010 zarejestrowano w górnictwie 129 przypadków zgonów naturalnych, w tym 7 zgonów naturalnych zanotowano w gór-

nictwie kopalin pospolitych, które zostały objęte nadzorem górniczym od 2002 roku. Analiza przyczyn zgonów naturalnych wykazała, że główną przyczyną około (95% zgonów naturalnych w górnictwie) był zawał mięśnia sercowego i zatrzymanie akcji serca.

Porównanie danych z lat 2001-2010 wskazuje na utrzymanie się niepokojącego trendu, który obserwuje się w górnictwie poczynając od 2002 roku.

A zatem, poza skutecznością szeroko pojętej profilaktyki medycznej w miejscu pracy, problem zgonów naturalnych dotyka pośrednio kilku dość istotnych elementów działalności służb medycyny pracy, takich jak udzielanie pierwszej pomocy czy skuteczność badań okresowych.

Kontrola funkcjonowania systemu pierwszej pomocy medycznej objęta jest zakresem działania organów nadzoru górniczego w ramach sprawowanego nadzoru i kontroli nad ruchem zakładów górniczych. Obserwowane od 2002 roku niepokojące zjawisko zwiększania się liczby zgonów naturalnych w górnictwie wymaga intensyfikacji kontroli działalności przedsiębiorców w zakresie organizacji pierwszej pomocy medycznej.

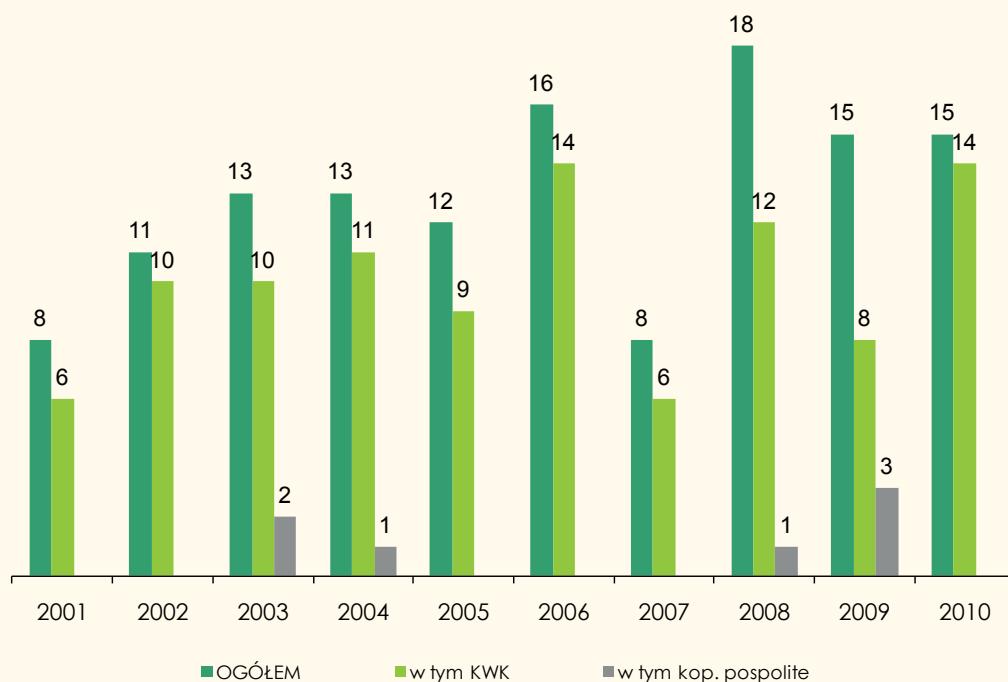
Kolejnym elementem profilaktyki zgonów naturalnych w górnictwie jest skuteczność badań okresowych. Analiza grup wiekowych pracowników, u których stwierdzono zgon naturalny, wykazała, że największa umieralność pracowników występuje w grupie wiekowej powyżej 40. roku życia. Nadmienić należy, że każdorazowo pracownicy ci posiadali aktualne badania lekarskie, umożliwiające wykonywanie pracy na dotychczasowych stanowiskach pracy. Wydaje się, że w tej sytuacji należy rozważyć analizę częstotliwości i zakresu badań okresowych w zależności

od przynależności do poszczególnych grup wiekowych oraz ich ukierunkowanie od pewnego wieku na zwiększoną profilaktykę choroby wieńcowej.

W dniu 22 listopada 2010 roku, powołana przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, Komisja Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie na swym XXVII posiedzeniu podjęła Uchwałę, w której ujęto priorytetowe działania przedsiębiorców górniczych, mające na celu poprawę bezpieczeństwa i warunków pracy w kopalniach węgla kamiennego. W Uchwale tej, między innymi, po zapoznaniu się z raportem WUG na temat zgonów naturalnych w górnictwie, uznano za wskazane podjęcie przez przedsiębiorców odpowiednich działań profilaktycznych polegających na:

- przeprowadzaniu dodatkowych badań profilaktycznych w zakresie zagrożenia chorobą wieńcową pracowników z grupy największego ryzyka (powyżej 40 lat),
- upowszechnieniu informacji o zagrożeniach wynikających z nierozpoznanej choroby wieńcowej (ulotki, plakaty),
- uzupełnieniu we wszystkich kopalniach (i ruchach w kopalniach wieloruchowych) zestawów ratunkowych będących na wyposażeniu lekarzy o defibrylatory,
- wprowadzeniu każdorazowo po szkoleniach wstępnych i okresowych, egzaminu praktycznego z zasad udzielania pierwszej pomocy.

Odnotowana w 2010 roku liczba zgonów naturalnych w górnictwie (15 w tym 14 w KWK) uzasadnia potrzebę intensyfikacji podejmowanych działań profilaktycznych w zakresie profilaktyki chorób wieńcowych oraz zasad udzielania pierwszej pomocy.

Rys. 4.1. Liczba zgonów naturalnych w górnictwie w latach 2001–2010

Załącznik nr 2

Zagrożenia zawodowe i ich skutki

1. Zatrudnienie w warunkach zagrożenia zawodowego

Na środowisko pracy składają się czynniki fizyczne, chemiczne, biologiczne i psychofizyczne występujące na obszarze miejsca pracy. Niektóre z nich mają charakter szkodliwy dla zdrowia, a ponieważ występują w środowisku pracy powodują określone zagrożenie. Z zagrożeniem tym mamy do czynienia w przypadku, gdy istniejący wpływ na pracownika szkodliwych czynników występujących w procesie pracy przybiera takie wartości, że ich stężenie lub natężenie przekracza obowiązujące NDS (najwyższe dopuszczalne stężenie) i NDN (najwyższe dopuszczalne natężenie), polskie normy lub inne normy higieniczne.

Szkodliwość środowiska pracy w górnictwie ma wyjątkowo agresywny charakter, jest też dość powszechna, a często jej działanie jest kumulowane poprzez występowanie kilku czynników szkodliwych równocześnie, powodując stan, w którym większość zatrudnionych w górnictwie pracuje w warunkach zagrożenia.

2. Choroby zawodowe

W 2010 roku w górnictwie stwierdzono 671 przypadków chorób zawodowych.

Struktura zachorowalności na poszczególne jednostki chorobowe stwierdzone w 2010 roku jest następująca:

- pylice płuc (548 – 81,7 %),
- trwałe ubytki słuchu (71 – 10,6 %),
- zespół wibracyjny (29 – 4,3 %),
- inne choroby zawodowe (21 – 3,1 %).

Pierwsze dwie jednostki chorobowe (zawodowe uszkodzenie słuchu oraz pylice płuc) obejmują około 90 % wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych w górnictwie. Pylice płuc wciąż stanowią poważny problem medyczny i społeczny, a stwierdzanie corocznie ponad 500 przypadków zachorowań jest w najwyższym stopniu niepokojące.

Strukturę zapadalności na choroby zawodowe w górnictwie w zależności od jednostek chorobowych przedstawiono w Tabeli 2.1.

Przyjmując około 10-letni okres ujawniania się choroby zawodowej, sytuacja obecna obrazuje stan narażenia zawodowego jaki miał miejsce w na przełomie wieków, a wyniki obecnie realizowanych działań profilaktycznych będą odnotowane dopiero po roku 2020.

Przemiany w górnictwie spowodowały zmniejszenie liczebności grup pracowniczych zagrożonych szkodliwościami środowiska pracy. Równocześnie, szczególnie w górnictwie podziemnym, nastąpił poważny wzrost występowania dużych nagromadzeń niebezpiecznych i szkodliwych czynników (głównie zapylenia, hałasu i wibracji) w środowisku pracy.

Zachorowalność zawodowa w górnictwie jest nadal poważnym problemem higienicznym i społecznym. Problem ten dotyczy głównie górnictwa węglowego, gdzie notuje się większość zachorowań. Przyczyna tego stanu wynika ze specyfiki środowiska pracy górnictwa węglowego, ale także jest następstwem nieskutecznej profilaktyki chorób zawodowych, której źródłem jest zbyt mała sprawność poszczególnych ogniw służb medycyny pracy.

Tab. 2.1. Struktura zapadalności na choroby zawodowe w górnictwie w latach 2006–2010*

Rodzaj choroby	2006	2007	2008	2009	2010
Pylice płuc	428	489	466	409	548
Zaw. uszkodzenie słuchu	77	57	75	74	71
Zespół wibracyjny	23	31	34	38	29
Przewlekłe zap. oskrzeli	4	5	2	3	2
Inne choroby zawodowe	37	26	33	22	21
RAZEM	569	608	610	546	671

*) Dane według Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi

Załącznik nr 3

Działalność komisji powołanych przez Prezesa WUG

Niniejszy załącznik stanowi omówienie działalności powoływanych przez Prezesa WUG specjalnych komisji do kompleksowego opiniowania stanu rozpoznania i zwalczania zagrożeń w zakładach górniczych oraz tzw. „komisji powypadkowych” powoływanych przez Prezesa WUG do zbadania przyczyn i okoliczności zdarzeń i wypadków w zakładach górniczych.

1. Komisje specjalne

Zgodnie z artykułem 107 ust. 8 pkt 3 Prezes Wyższego Urzędu Górniczego powołuje specjalne komisje do kompleksowego opiniowania stanu rozpoznania i zwalczania zagrożeń naturalnych i technicznych w zakładach górniczych oraz zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego, związanego z ruchem zakładu górniczego. W związku z powyższym Prezes Wyższego Urzędu Górniczego zarządzeniami i decyzjami powołał:

1. Komisję Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie, zarządzeniem nr 1 z dnia 7 stycznia 2008 r.; skład osobowy Komisji ustalony został decyzją nr 9 z dnia 12 stycznia 2010 r. i zmieniony decyzją nr 24 z dnia 16 lipca 2010 r.
2. Komisję do spraw Ochrony Powierzchni, zarządzeniem nr 2 z dnia 7 stycznia 2008 r. oraz zarządzeniem nr 1 z dnia 7 stycznia 2010 r.; skład osobowy Komisji ustalony został decyzją nr 1 z dnia 7 stycznia 2010 r.
3. Komisję do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych, zarządzeniem nr 3 z dnia 7 stycznia 2008 r.; skład osobowy Komisji ustalony został decyzją nr 7 z dnia 7 stycznia 2008 r. i zmieniony decyzją nr 2 z dnia 7 stycznia 2010 r.
4. Komisję do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych, zarządzeniem nr 4 z dnia 7 stycznia 2008 r. oraz nr 3 z dnia 7 stycznia 2010 r.; skład osobowy Komisji ustalony został decyzją nr 3 z dnia 7 stycznia 2010 r. oraz zmieniony decyzją nr 17 z dnia 21 kwietnia 2010 r.
5. Komisję do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobytujących Rudy Miedzi, zarządzeniem nr 6 z dnia 7 stycznia 2010 r., skład osobowy Komisji ustalony został decyzją nr 6 z dnia 7 stycznia 2010 r. oraz decyzją nr 11 z dnia 1 marca 2010 r. w sprawie zmian składu osobowego.

6. Komisję do spraw Zagrożeń Wodnych, zarządzeniem nr 5 z dnia 7 stycznia 2008 r. oraz zarządzeniem nr 5 z dnia 7 stycznia 2010 r.; skład osobowy Komisji ustalony został decyzją nr 4 z dnia 7 stycznia 2010 r.

Decyzjami nr 10–14 z dnia 7 stycznia 2008 r. oraz decyzją nr 7 z dnia 7 stycznia 2010 r. Prezes WUG wyznaczył stałych przedstawicieli Wyższego Urzędu Górniczego do udziału w pracach Komisji specjalnych. W przypadku Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych Prezes WUG dokonał zmiany stałych przedstawicieli WUG decyzją nr 39 z dnia 8 lipca 2008 r.

Stawki należności za udział w posiedzeniach Komisji oraz za przygotowanie koreferatu do wniosku o wydanie opinii, zostały ustalone zarządzeniem nr 4 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2010 r. Zarządzenie to nie obejmuje działalności Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie, której członkowie za udział w posiedzeniach nie pobierają wynagrodzenia.

1.1. Komisja Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie

Komisja Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie jest organem opiniodawczo-doradczym Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, działającym przy Wyższym Urzędzie Górniczym. Do zadań Komisji należy przygotowywanie i przedkładanie Prezowi Wyższego Urzędu Górniczego opinii dotyczących:

- stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie,
- zastosowania przepisów wydanych na podstawie art. 78 ust. 1, 2 lub 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze,
- szkoleń prowadzonych dla osób wykonujących czynności w ruchu zakładów górniczych oraz w zakresie ratownictwa górniczego,
- zagadnień niewymienionych powyżej, istotnych dla bezpieczeństwa pracy w górnictwie, wskazanych przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

Skład Komisji ma charakter interdyscyplinarny, grupując przedstawicieli przedsiębiorców (pracodawców), związków zawodowych, wyższych uczelni i instytutów badawczych, Państwowej Inspekcji Pracy oraz Zarządu Głównego SITG.

W 2010 roku odbyły się dwa posiedzenia Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie.

Na swym pierwszym posiedzeniu, Komisja odnosząc się do stanu bezpieczeństwa w górnictwie uznała za konieczne i wskazane:

- z uwagi na utrzymujący się niepokojący stan bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie, powołanie grupy roboczej (podkomisji) do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy w kopalniach węgla kamiennego pod prze-

wodnictwem Wiceprezesa WUG. Celem grupy roboczej było między innymi zbadać efektywność funkcjonowania systemów zarządzania bezpieczeństwem w kopalniach węgla kamiennego. Grupa Robocza do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy w kopalniach węgla kamiennego, została decyzją Przewodniczącego Komisji powołana i odbyła dwa posiedzenia oraz zorganizowała posiedzenie prezentacyjne procedury przewidywania miejsca, czasu oraz skutków ryzyka wystąpienia zdarzeń wypadkowych metodą „SEMORG TMW-SKAK”, autorstwa Politechniki Śląskiej.

- zwrócić się do przedsiębiorców o informacje na temat organizacji służb medycznych w kopalniach węgla kamiennego, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania przyszybowych punktów opatrunkowych oraz zasad pełnienia dyżurów przez lekarzy, w tym ich gotowości do udzielania pomocy w wyrobiskach podziemnych.

Na swym drugim posiedzeniu Komisja, po zapoznaniu się z wypracowanymi opiniami grupy roboczej, przygotowała i przedstawiła w formie uchwały następujące opinie:

- uznaje się za wskazane podniesienie jakości szkoleń poprzez udział przedstawicieli zakładów górniczych w realizacji szkoleń wstępnych – instruktaży pracowników nowoprzyjętych,
- w związku ze znaczną liczbą zgonów naturalnych w górnictwie, należy zwrócić się do przedsiębiorców o podjęcie odpowiednich działań profilaktycznych (zgodnych z opinią Grupy Roboczej ds. Węgla Kamiennego),
- uznaje się za wskazane pilotażowe wdrożenie procedury przewidywania miejsca, czasu oraz skutków ryzyka wystąpienia zdarzeń wypadkowych metodą „SEMORG TMW-SKAK”, w wytypowanych przez przedsiębiorców wyrobiskach górniczych,
- należy zwrócić się do przedsiębiorców, aby w formie auditu, sprawdzili funkcjonowanie systemów bezpieczeństwa w zakresie szkoleń oraz badań okresowych pracowników, a wyniki przedstawili na wiosennym posiedzeniu Komisji w 2011 roku,
- po zapoznaniu się z raportem WUG, dotyczącym wypadkowości w transporcie, uznano za wskazane sporządzenie analizy możliwości wykorzystania istniejących środków transportowych do przewozu ludzi oraz rozważenie stosownych zmian w przepisach w tym zakresie,
- po zapoznaniu się z aktualnym stanem monitoringu podziemnych wyrobisk za pomocą kamer telewizyj przemysłowej, uznaje się za pożądane dalsze rozszerzenie monitoringu w wyrobiskach dołowych, w miejscach

szczególnie zagrożonych, jednakże zalecono przekazywanie informacji załodze o miejscu instalacji kamer.

1.2. Komisja do spraw Ochrony Powierzchni

W roku 2010 Komisja odbyła 6 posiedzeń, na których rozpatrzono i zaopiniowano 6 wniosków dotyczących:

- oddziaływania wstrząsów towarzyszących eksploatacji KWK „Piaś” i „Ziemowit” na zabudowę powierzchni (2 wnioski),
- wpływu eksploatacji prowadzonej przez KWK „Pokój” na zabudowę dzielnicy Nowy Bytom oraz szybów głównych i obiektów zakładu górniczego (1 wniosek),
- programu eksploatacji złóż rud miedzi przez O/ZG „Lubin” w filarze ochronnym miasta Lubin (1 wniosek),
- program rozwiązań dla zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego na powierzchni terenu objętego wpływami eksploatacji górniczej prowadzonej przez KWK „Rydułtowy-Anna” (1 wniosek),
- program eksploatacji górniczej KWK „Bieliszowice” w aspekcie ochrony powierzchni (1 wniosek).

Wszystkie wnioski załatwiono pozytywnie. W wyniku obrad Komisji podjęto 8 Uchwał.

Powyższe wnioski do Komisji kierowane były przez Dyrektorów OUG.

1.3. Komisja ds. Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych

W 2010 r. odbyło się 6 posiedzeń, na których rozpatrzono i zaopiniowano 14 wniosków, dotyczących:

- wznowienia eksploatacji w KWK „Bielszowice” i KWK „Wujek” (2 wnioski),
- likwidacji ścian w KWK „Budryk” (1 wniosek),
- projektów technicznych eksploatacji ścian w KWK „Budryk” i KWK „Szczygłowice-Knurow” (2 wnioski),
- monitoringu i zwalczania zagrożeń naturalnych podczas prowadzenia eksploatacji w KWK „Brzeszcze-Silesia” i KWK „Zofiówka” (2 wnioski),
- proponowanych warunków bezpieczeństwa w rejonach tam izolacyjnych w KWK „Jankowice” (2 wnioski),
- sprawdzenia prawidłowości przewidzianych rozwiązań technicznych w KWK „Halemba-Wirek” (1 wniosek),
- propozycji nowelizacji przepisów dotyczących zagrożenia metanowego i pożarowego (2 wnioski),
- zmian w regulaminie prac Komisji (2 wnioski).

Wszystkie wnioski załatwiono pozytywnie. W wyniku obrad Komisji podjęto 14 Uchwał.

Powyższe wnioski do Komisji kierowane były przez:

- dyrektorów OUG – 8,
- przedsiębiorców – 2,
- Prezesa WUG – 4.

1.4. Komisja ds. Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych

W roku 2010 Komisja odbyła 6 posiedzeń, na których rozpatrzono i zaopiniowano 15 wniosków, dotyczących:

- kompleksowych projektów eksploatacji pokładów zagrożonych tępaniami dla kopalń węgla kamiennego: „Borynia”, „Rydułtowy-Anna”, „Piast”, „Bielszowice”, „Halemba-Wirek”, „Eko-Plus”, „Piekary”, „Zofiówka”, „Murcki-Staszic” i „Jas-Mos” (10 wniosków),
- aneksów do Kompleksowych projektów eksploatacji dla kopalń węgla kamiennego: „Rydułtowy-Anna”, „Pokój”, „Ziemowit”, „Knurów” i „Szczygłowie” (5 wniosków).

Wszystkie wnioski załatwiono pozytywnie. W wyniku obrad Komisji podjęto 17 Uchwał.

Powyższe wnioski do Komisji kierowane były przez:

- dyrektorów OUG – 9,
- przedsiębiorców – 6.

1.5. Komisja do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi

W roku 2010 Komisja odbyła 5 posiedzeń, na których rozpatrzono i zaopiniowano 9 wniosków, dotyczących:

- kompleksowych projektów dla warunków zagrożenia tępaniami O/ZG „Lubin”, „Rudna” i „Polkowice-Sieroszowice” (3 wnioski),
- aneksu do Kompleksowego projektu eksploatacji O/ZG „Polkowice-Sieroszowice” (1 wniosek),
- zasad i rygorów dalszego prowadzenia robót w O/ZG „Rudna” (3 wnioski),
- uruchomienia drążenia wiązki wyrobisk w O/ZG „Rudna” (1 wniosek),
- wytycznych prowadzenia rozpoznania zagrożenia gazowego w KGHM „Polska Miedź” S.A. (1 wniosek).

Wszystkie wnioski załatwiono pozytywnie. W wyniku obrad Komisji podjęto 11 Uchwał.

Powyższe wnioski do Komisji kierowane były przez:

- dyrektorów OUG – 4,
- przedsiębiorców – 5.

1.6. Komisja do spraw Zagrożeń Wodnych

W roku 2010 Komisja nie odbyła żadnego posiedzenia.

2. Komisja po zdarzeniu

Powołana przez Prezesa WUG, zarządzeniem nr 26 z dnia 16 września 2009 r., Komisja do spraw Zagrożeń Wyrzutami Gazów i Skał w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Metali, po zdarzeniu w KGHM Polska Miedź S.A., O/ZG Rudna w Polkowicach, gdzie w drążonym chodniku wystąpiło niekontrolowane i nienaturalne nagromadzenie urobku oraz stężeń metanu w ilości do 0,84% związane prawdopodobnie z wyrzutem gazów i skał.

Komisja w roku 2010 odbyła 7 posiedzeń i we wrześniu 2010 r. zakończyła swoją działalność.

W sprawozdaniu z prac Komisji stwierdzono, że przyczyną wyrzutu gazów i skał było naruszenie równowagi gazogeodynamicznej górotworu w trakcie przechodzenia drążonym – za pomocą robót strzałowych - chodnikiem T-169a w rejonie zaburzenia górotworu w strefie obejmującej niezidentyfikowaną uprzednio warstwę dolomitów o wysokiej porowatości i szczelinowatości, w której znajdowało się nagromadzenie gazu pod dużym ciśnieniem.

Do zaistnienia zdarzenia przyczynił się także stan naprężeń wynikający z głębokości prowadzonych robót górniczych oraz geomechanicznych własności porowatych dolomitów.

Komisja sformułowała szereg wniosków w odniesieniu do oddziałów KGHM Polska Miedź S.A.: O/ZG „Rudna” i O/ZG „Polkowice-Sieroszowice” – dla robót górniczych prowadzonych na głębokościach 1200 m od powierzchni terenu i poniżej:

1. Przed rozpoczęciem robót górniczych udostępniających i przygotowawczych w nowoudostępnianych częściach złoża należy wykonać prognozę regionalną zagrożenia wyrzutami gazów i skał, obejmującą m.in. rozpoznanie zaburzeń zalegania złoża (struktur fałdowych, tektonicznych itp.), opracowaną przez rzeczoznawcę do spraw ruchu zakładu górniczego (do czasu wejścia w życie odpowiednich przepisów, zapis ten należy rozumieć, jako prognozę wykonaną przez jednostkę naukowo-badawczą).
2. Dla potrzeb przyszłej eksploatacji należy wykonywać prognozę lokalną stanu zagrożenia gazowego i możliwości wystąpienia potencjalnych zjawisk gazogeodynamicznych, opartą o kompleksowe rozpoznanie strukturalno-tektoniczne górotworu, m.in. poprzez wykonanie badań sejsmicznych, wiertniczych, geomechanicznych i petrofizycznych.
3. W trakcie prowadzenia robót górniczych przygotowawczych w rejonach potencjalnie zagrożonych wyrzutami gazów i skał należy wykonywać wyprzedzające wiercenia i badania dla określenia stanu zagrożenia wyrzutowego, a w przypadku jego stwierdzenia prowadzić

monitoring zagrożenia gazowego oraz zastosować system ostrzegania załogi przed atmosferą niezdarną do oddychania.

4. Po wykonaniu robót przygotowawczych, a przed rozpoczęciem eksploatacji złoża, dla rozpoznania stref anomalnych, należy wykonywać badania dolomitu Ca1, np.: geotomograficzne, porozymetryczne, mikrostrukturalne i/lub inne.
5. W schemacie organizacyjnym kopalni utworzyć stanowisko na poziomie co najmniej wyższego dozoru ruchu, odpowiedzialne za problematykę zagrożenia wyrzutami gazów i skał.
6. Dalsze roboty górnicze przygotowawcze i udostępniające, należy wykonywać według „Wytocznych rozpoznania zagrożenia gazowego i możliwości wystąpienia zjawisk gazogeo dynamicznych oraz prowadzenia robót udostępniających i przygotowawczych w warunkach występowania tych zagrożeń w zakładach górniczych KGHM Polska Miedź S.A.”, zaopiniowanych pozytywnie Uchwałą (Nr 5/2010 z dnia 30 czerwca 2010 r.) Komisji do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi.

Ponadto Komisja sformułowała szereg wniosków w odniesieniu do przedsiębiorcy:

1. Zorganizować i prowadzić cykliczne szkolenia dla osób zatrudnionych w rejonach, w których może wystąpić zagrożenie wyrzutami gazów i skał. Szkolenia takie powinny być prowadzone na podstawie jednolitego programu, uwzględniającego m.in. doświadczenia nabyte po zdarzeniu wyrzutu zaistniałym w dniu 6 września 2009 r. w O/ZG „Rudna” w drążonej wierzchołkowej chodników T, W-169. Szkolenia powinny obejmować również sposoby zachowania się pracowników w przypadku zaistnienia wyrzutu gazów i skał.
2. Podjąć prace badawcze, których celem będzie:
 - a) określenie wpływu czynników: geologicznych, geotechnicznych i gazowych na możliwość występowania zjawisk wyrzutów gazów i skał w kopalniach rud miedzi,
 - b) rozpoznanie potencjalnego zagrożenia wyrzutami gazów i skał w kopalniach rud miedzi,
 - c) sformułowanie kryteriów zaliczania do określonej kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał w kopalniach rud miedzi oraz opracowanie metod bieżącej kontroli tego zagrożenia,
 - d) określenie zasad prowadzenia robót górniczych (w tym przede wszystkim robót eksploatacyjnych) w kopalniach rud miedzi w warunkach występowania zagrożenia wyrzutami gazów i skał.

Wyniki ww. prac będą podstawą do dalszego rozpoznania zagrożeń wyrzutami gazów i skał oraz ewentualnej weryfikacji (z uwzględnieniem robót eksploatacyjnych) wytocznych prowadzenia rozpoznania zagrożenia gazowego i potencjalnych zjawisk gazogeo dynamicznych oraz prowadzenia robót górniczych w warunkach możliwości występowania tych zagrożeń.

3. Podjąć działania dla opracowania i wdrożenia lekkich aparatów uciezkowych o kilkuminutowym działaniu, umożliwiającym ich szybkie użycie.

3. Komisje powypadkowe

Decyzją nr 27 z dnia 18 września 2009 r. Prezes WUG powołał Komisję dla zbadania przyczyn i okoliczności zapalenia metanu oraz wypadku zbiorowego, zaistniałych w dniu 18 września 2009 r. w Katowickim Holdingu Węglowym S.A., Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek”, Ruch „Śląsk” w Rudzie Śląskiej.

Komisja w roku 2010 odbyła 5 posiedzeń i w marcu 2010 r. zakończyła swoją działalność.

W sprawozdaniu z prac Komisji stwierdzono, że przyczynami zapalenia i wybuchu metanu z udziałem pyłu węglowego były:

1. Nagromadzenie metanu o niebezpiecznych stężeniach wybuchowych, powyżej 5% CH₄, w rejonie ściany 5 (przewietrzanej tzw. systemem na „U”), które utrzymywało się bezpośrednio za sekcjami obudowy zmechanizowanej, a także wystąpiło w części pola roboczego ściany na odcinku od 180m (120 sekcja) do skrzyżowania z chodnikiem badawczym 3a wtórnym.
- Do powstania i utrzymywania się niebezpiecznego, nagromadzenia metanu przyczyniło się niedotrzymanie ustalonych warunków przewietrzania ściany 5 po uruchomieniu robót eksploatacyjnych ścianą 4, co polegało na nie zlikwidowaniu (otamowaniu) przecinki 5 na wschód od powierzchni centralnej oraz nie dostarczeniu wymaganej ilości powietrza do ściany (1650m³/min. prądem optywowym przez ścianę i 300m³/min. lutniociągami na skrzyżowanie ściany z chodnikiem badawczym 3a wtórnym), a także:
- brak bieżącej likwidacji chodników przyścianowych za ścianą 5,
 - zakłócanie przepływu powietrza w sieci wentylacyjnej rejonu poprzez otwieranie lub uchylanie drzwi szeregu szluz wentylacyjnych,
 - regulacja parametrów pracy inżektorskiej stacji odmetanowania zabudowanej w przecince 3 mająca wpływ na wydatek

powietrza w ścianie, w sytuacji wysokiej metanowości bezwzględnej, większej od kryterialnej.

2. Powstanie inicjału, który spowodował zapalenie, a następnie wybuch metanu.

Za inicjał uznano, skutki zwarcia w przewodzie zasilającym urządzenia chłodnicze w ścianie 5, które zaistniało w wyniku:

- podania napięcia na uszkodzony przewód,
- zmostkowania styków wykonawczych przełącznika upływowego w wyłączniku OW-0208M/K zasilającym instalację urządzeń chłodniczych,
- nieprzestrzegania przepisów i zasad bhp w zakresie eksploatacji maszyn, urządzeń i instalacji w rejonie ściany.

Jako przyczyny zainicjowania zapalenia metanu wykluczono następujące źródła:

- roboty strzałowe,
- roboty spawalnicze,
- pożar endogeniczny,
- iskrzenie skał stropowych lub spągowych,
- iskrzenie spowodowane pracą urządzeń mechanicznych,
- wyładowania elektrostatyczne związane ze stosowaniem tkanin powlekanych, środków ochrony indywidualnej i odzieży roboczej

oraz uznano, że zapalenie metanu nie nastąpiło od elektrostatycznych wyładowań ładunków gromadzących się na powierzchni butelek typu „PET” i tkanin polipropylenowych, samozapłonu metanu w wyniku jego sprężenia oraz otwartego ognia.

Przyczyną wypadku zbiorowego było oddziaływanie na pracowników:

- płomienia o wysokiej temperaturze,
- podmuchu i dynamicznie przemieszczającej się fali ciśnień,
- atmosfery niezdatnej do oddychania.

W wyniku zdarzenia 12 pracowników doznało śmiertelnych obrażeń, kolejnych 8, wskutek doznanych obrażeń, zmarło w szpitalach, 25 uległo wypadkom ciężkim, a 9 lekkim.

W wyniku przeprowadzonych badań przyczyn i okoliczności zdarzenia, stwierdzono następujące nieprawidłowości, które miały wpływ na liczbę osób poszkodowanych:

- w dniu 18.09.2009 r. na zmianie I ok. godz. 10⁰⁰, tj. w czasie, gdy urabiający kombajn ściany znajdował się w odległości mniejszej niż 30m od chodnika badawczego 5, w chodniku tym przed frontem ściany 5 oraz w przecince 4, zatrudnione były łącznie 22 osoby, przy obowiązującym zakazie przebywania osób w tych wyrobiskach, wynikającym z rygorów obowiązujących w wyznaczonej tam strefie szczególnego zagrożenia łąpaniami,

- w dniu 18.09.2009 r. na zmianie I ok. godz. 10⁰⁰, w chodniku badawczym 3a wtórnym zatrudnionych było 5 osób zamiast maksymalnie do 3, jak wynikało z rygorów obowiązujących w wyznaczonej tam strefie szczególnego zagrożenia łąpaniami.

Ponadto stwierdzono szereg innych nieprawidłowości, w tym między innymi:

- nie prowadzono ewidencji osób wchodzących do wyrobisk objętych strefami szczególnego zagrożenia łąpaniami. Osoby wchodzące do stref nie zgłaszały tego faktu, brak było posterunków lub obserwatorów, którzy by zabezpieczali wejścia do przedmiotowych stref,
- pracownicy oddziału zbrojeniowo-likwidacyjnego (PZL) zatrudnieni w rejonie ściany 5 w dniach od 14 do 18.09.2009 r. nie byli informowani o lokalizacji stref szczególnego zagrożenia łąpaniami,
- w dniu 18.09.2009 r. od godz. 8⁵⁰ do chwili wybuchu, nie podjęto działań w celu wyjaśnienia przekroczenia dopuszczalnych zawartości metanu zarejestrowanych przez metanomierz automatyczny zabudowany w dowieczni badawczej I, w rejonowym prądzie zużytego powietrza,
- we wrześniu 2009 r. nie prowadzono opylania stref zabezpieczających przed przeniesieniem się wybuchu pyłu węglowego wyznaczonych w chodnikach przyścianowych tj. w chodniku badawczym 3a wtórnym i w chodniku badawczym 5, co spowodowało spadek zawartości części niepalnych poniżej 80%,
- ślepy odcinek chodnika badawczego 5 na odcinku 12m za linią zawалу ściany 5 nie był przewietrzany przy pomocy jakichkolwiek urządzeń wentylacyjnych,
- w sierpniu i wrześniu 2009 r., lokalizację uszkodzeń i pomiary elektryczne wykonywano bez poleceń pisemnych,
- w stacji transformatorowej nr 201 zasilającej przenośniki taśmowe w dowieczni badawczej I i w chodniku badawczym 5 oraz zespół transformatorowy w dowieczni badawczej I, przerwany był przewód sterujący wyłączeniem wyłącznika mocy po zadziałaniu zabezpieczenia ziemnozwarciowego,
- w stacji transformatorowej nr 115, zasilającej urządzenia chłodnicze w ścianie oraz kruszarkę w chodniku badawczym 5, dwa przewody wychodzące z wyłącznika mocy były połączone z zabezpieczeniem ziemnozwarciowym w sposób niezgodny z dokumentacją techniczno-ruchową (DTR), tzn. były rozcięte i połączone ponownie ze sobą,

- w dniu 18.09.2009 r. na zmianie I, do godziny 11²⁰ nie powiadomiono jednostki ratownictwa górniczego, pomimo wiedzy o zdarzeniu i wypadku zbiorowym.

Komisja sformułowała szereg wniosków w odniesieniu do przedsiębiorców wydobywających węgiel kamienny:

1. Egzekwować przestrzeganie obowiązujących przepisów w zakresie dbałości o maszyny, urządzenia i instalacje elektroenergetyczne oraz kształtować właściwą „kulturę techniczną” wśród ich użytkowników, a także służb energomechanicznych, poprzez wdrażanie mechanizmów ponoszenia odpowiedzialności za niewłaściwa eksploatację.
2. Chodniki przyścianowe ścian prowadzonych w warunkach zagrożenia metanowego, likwidować lub utrzymywać w sposób ustalony przez KRZG, w oparciu o opinię kopalnianego zespołu do spraw zagrożeń.
3. Wprowadzić do planu ratownictwa zapis, nakazujący dyspozytorowi ruchu kopalni natychmiast wezwać jednostkę ratownictwa górniczego w przypadku wystąpienia zagrożenia życia i zdrowia pracowników zakładu górniczego, bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego lub zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego.
4. Pomieszczenia dyspozytorni wyposażać w środki łączności umożliwiające automatyczne nagrywanie wszystkich rozmów prowadzonych przez kierującego akcją z wyraźną sygnalizacją funkcji nagrywania.
5. Prowadzić systematyczne szkolenia oraz ćwiczenia praktyczne dla służby dyspozytorskiej w zakresie sprawnego obsługiwanie wszystkich środków łączności będących w ich dyspozycji, szczególnie alarmowo-zgłoszeniowych.
6. Opracować i wdrożyć procedury zabezpieczania poszkodowanych, ich rodzin oraz ratowników przez lekarzy specjalistów z dziedziny psychologii.
7. W rejonach ścian stosować systemy gazometrii automatycznej o działaniu ciągłym wyłącznie z pomiarami ciśnienia bezwzględnego i różnicy ciśnień.
8. W systemach łączności, bezpieczeństwa i alarmowania wprowadzić synchronizację czasu.
9. System przewietrzania ściany sposobem na „U” w warunkach zagrożenia metanowego można stosować:
 - po wykluczeniu możliwości zastosowania innych sposobów przewietrzania,
 - gdy możliwe jest przewietrzanie ściany z maksymalną dopuszczalną prędkością powietrza, tj. 5 m/s,
10. Przeprowadzić analizę systemu szkoleń służb elektrycznych (energomechanicznych) wraz z systemem wydawania uprawnień.

11. Przeprowadzić szkolenie osób dozoru ruchu i kierownictwa kopalń z zakresu prowadzenia robót w warunkach występowania zagrożenia metanowego, pożarowego i tąpnięć z wykorzystaniem opisu zdarzeń, szczególnie wskazując przyczyny i okoliczności zapalenia i wybuchu metanu w KWK „Wujek” Ruch „Śląsk”.

12. Przeprowadzić analizę zatrudnienia pracowników kopalń pracujących w firmach wykonujących czynności w ruchu zakładów górniczych i ustalić takie warunki ich zatrudnienia, aby czas pracy i wypoczynku był zgodny z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

Ponadto Komisja sformułowała szereg wniosków w odniesieniu do jednostek naukowo-badawczych. Opracować i upowszechnić wśród przedsiębiorców:

- nowe zasady techniczno-eksploatacyjne dla ścian metanowych,
- rozwiązania w zakresie kontroli i monitorowania stanu układów i wyłączania energii elektrycznej urządzeń zasilanych średnim napięciem (wyłączniki) z kontrolą otwarcia komór przyłączowych,
- rozwiązania w zakresie diagnozowania uszkodzonych kabli i przewodów elektroenergetycznych,
- system kontroli ruchu załogi w wyznaczonych strefach zagrożeń powodujących włączanie sygnalizacji alarmowej, w przypadku wejścia do niej większej liczby osób niż ustalona,
- system łączności ratowniczej o lepszych parametrach użytkowych od obecnie stosowanych (mniejsza waga, większy zasięg działania, większa niezawodność, umożliwiających transmisję danych pomiarowych),
- lekką, przewiewną odzież, odporną na chwilowe działanie płomienia dla osób zatrudnionych w rejonach z zagrożeniem metanowym,
- system pomiarowo-zabezpieczający w ścianie powodujący natychmiastowe wyłączenie energii elektrycznej w przypadku nagłego wypływu metanu ze zrobów,
- osobisty sygnalizator zagrożenia metanowego sygnalizujący przekroczenie ustalonego progu stężenia metanu,
- lekkie, kilkuminutowe aparaty ucieczkowe do natychmiastowego użycia,
- metody umożliwiające wykonywanie dokładnych, zdalnych pomiarów temperatury,
- systemy i materiały szkoleniowo-edukacyjne dla szkoleń służb energomechanicznych,
- opracowanie odpowiednio szybkich stacjonarnych czujników ciśnienia bezwzględnego do rejestracji zdarzeń, określenia ich przebiegu, charakteru i dynamiki.

Komisja sformułowała również szereg wniosków w odniesieniu do jednostek ratownictwa górniczego:

1. Doposażyć jednostki ratownictwa górniczego w sprzęt do rejestracji obrazu w wyrobiskach zagrożonych wybuchem.
2. Doposażyć dyżurujące zastępy ratownicze w urządzenia łączności ratowniczej o lepszych parametrach użytkowych od obecnie stosowanych.
3. Doposażyć specjalistyczne pogotowia i laboratoria w urządzenia i sprzęt do lepszej kontroli stanu zagrożenia pożarowego, wybuchowego oraz poprawy bezpieczeństwa wykonywania prac profilaktycznych i akcji ratowniczych w zakładach górniczych.
4. Wyposażyć ratowników w odzież zapewniającą ochronę przed krótkotrwałym działaniem płomienia.
5. Podjąć działania w celu zatrudnienia (nawiązania współpracy) psychologów.

Ponadto Komisja sformułowała szereg wniosków w odniesieniu do przepisów prawa:

1. W świetle prac nad nowelizacją Prawa geologicznego i górniczego podjąć działania zmierzające do między innymi:
 - uzupełnienia rozwiązań dotyczących przeprowadzania kontroli u przedsiębiorców, w celu usprawnienia działalności organów nadzoru górniczego,
 - uzupełnienia rozwiązań dotyczących przeprowadzania czynności nadzoru górniczego o nowe formy działania,
 - uzupełnienia rozwiązań dotyczących uprawnień przedsiębiorców w zakresie stosowania kar dyscyplinarnych wobec pracowników zakładów górniczych,
 - wprowadzenia w przepisach nowych rozwiązań zawierających możliwość nakładania sankcji na przedsiębiorców i ich reprezentantów (umożliwiających skuteczne egzekwowanie obowiązków nałożonych na przedsiębiorców).
2. Akty wykonawcze wynikające z ustawy Prawo geologiczne i górnicze należy uzupełnić o postanowienia nakazujące:
 - wprowadzenie synchronizacji czasu w kopalnianych systemach łączności, bezpieczeństwa, alarmowania i nadzoru,
 - stosowanie w polach metanowych II-IV kategorii systemów metanometrii automatycznej o działaniu ciągłym, określając czas wycofania systemów o działaniu cyklicznym,
 - określenie kwalifikacji i zadań służb dyspozytorskich monitorujących zagrożenia gazowe,

- określenie zasad archiwizacji wyników pomiarów z systemów gazometrycznych, bezpieczeństwa i alarmowania oraz rozmów telefonicznych z prowadzenia akcji,
 - wyposażenie śluz mających wpływ na przewietrzanie ścian w polach metanowych zaliczonych do II - IV kategorii w czujniki, które przy równoczesnym otwarciu tam spowodują wyłączenie energii elektrycznej w rejonie ściany,
 - eliminowanie czujników mechanicznych do kontroli stanu otwarcia tam, a w zamian stosować rozwiązania oparte na kontroli ciśnienia umożliwiające rejestrację zaburzenia wynikające z chwilowego otwarcia,
 - przeprowadzanie analizy struktury sieci wentylacyjnej w oparciu o schemat kanoniczny i jego przekształcenia topologiczne,
 - wezwanie przez dyspozytora ruchu kopalni jednostki ratownictwa górniczego w przypadku wystąpienia zagrożenia życia i zdrowia pracowników, bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego lub zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego,
 - rozszerzenie zakresu przeszkolenia ratowników w zakresie udzielania pomocy przedmedycznej,
 - określenie częstotliwości kontroli rejonów robót górniczych przez osoby kierownictwa i dozoru ruchu kopalni zwłaszcza w okresie: zbrojenia, rozruchu, końcowego biegu oraz likwidacji ściany.
3. Zmienić brzmienie § 119 ust.3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 12.06.2002r. w sprawie ratownictwa górniczego (Dz. U. Nr 94, poz. 838 z późn. zm.) na następujące:

„Zastęp ratowniczy w drodze do miejsca wykonywania prac ratowniczych w strefie zagrożenia, podczas ich wykonywania oraz w drodze powrotnej, powinien utrzymywać łączność telefoniczną lub radiową z bazą ratowniczą, w sposób określony przez Kierownika Akcji”

oraz dodać

„W przypadkach:

 - 1) pracy ratowników w atmosferze niezdławnej do oddychania,
 - 2) występowania w miejscu pracy zastępów trudnych warunków mikroklimatu,

wymagana jest ciągła łączność ratownicza z każdego miejsca przebywania zastępów. Kierownik Akcji może odstąpić od wymogów pkt 1) i 2) tylko w sytuacji ratowania życia lub zdrowia poszkodowanych, określając inny sposób utrzymywania cyklicznej łączności z zastępami ratowniczymi.”.

4. Zmienić zapis w §8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w podziemnych zakładach górniczych (Dz. U. Nr 139, poz. 1169 oraz z 2006 r. Nr 124, poz. 863) określając „specjalności górniczej”.
5. Dokonać analizy stanu prawnego oraz przedstawić propozycje zmian w zakresie czasu pracy, w celu wyeliminowania praktyki wykonywania czynności w ruchu podziemnego

zakładu górniczego, w szczególności w wyrobiskach górniczych, w wymiarze przekraczającym jeden etat.

W roku 2010 Prezes WUG powołał decyzją nr 38 z dnia 30 grudnia 2010 Komisję dla zbadania przyczyn i okoliczności tąpnięcia i wypadku zbiorowego, zaistniałych w dniu 30 grudnia 2010 r. w KGHM Polska Miedź S.A. Oddział Zakłady Górnicze „Rudna” w Polkowicach.

W roku 2010 nie odbyło się posiedzenie Komisji.

Załącznik nr 4

Akty normatywne Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego

L.p.	Akt normatywny	Podstawa prawna	Miejsce ogłoszenia
ZARZĄDZENIA			
1.	zarządzenie nr 1 z dnia 7 stycznia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie Komisji do spraw Ochrony Powierzchni	art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.)	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 1
2.	zarządzenie nr 2 z dnia 7 stycznia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych	art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 2
3.	zarządzenie nr 3 z dnia 7 stycznia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych	art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 3
4.	zarządzenie nr 4 z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie wydatków publicznych związanych z pracami niektórych organów opiniodawczych i doradczych Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego	art. 114 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.)	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 4
5.	zarządzenie nr 5 z dnia 7 stycznia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Wodnych i Gospodarki Odpadami	art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 5
6.	zarządzenie nr 6 z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi	art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 6
7.	zarządzenie nr 7 z dnia 12 stycznia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie	art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 7
8.	zarządzenie nr 8 z dnia 13 stycznia 2010 r. w sprawie kontroli urzędów górniczych	art. 107 ust. 1 i 9 oraz art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 2, poz. 18
9.	zarządzenie nr 9 z dnia 13 stycznia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie trybu wykonywania czynności inspekcyjno-technicznych przez pracowników Wyższego Urzędu Górniczego	art. 107 ust. 1, ust. 8 pkt 2 i ust. 9, art. 108 ust. 1 oraz art. 117a ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 2, poz. 19
10.	zarządzenie nr 10 z dnia 1 lutego 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komisji do spraw Zagrożenia Wyrzutami Gazów i Skał w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Metali	art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 3, poz. 20

11.	zarządzenie nr 11 z dnia 5 lutego 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie organizacji służby przygotowawczej w okręgowych urzędach górniczych oraz w Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	art. 108 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 3, poz. 21
12.	zarządzenie nr 12 z dnia 1 marca 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie	art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 3, poz. 22
13.	zarządzenie nr 13 z dnia 1 marca 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komisji do spraw Zagrożenia Wyrzutami Gazów i Skał w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Metali	art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 3, poz. 23
14.	zarządzenie nr 14 z dnia 3 marca 2010 r. w sprawie prowadzenia gospodarki finansowej oraz rachunkowości w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późn. zm.) oraz art. 53 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	Dz. Urz. WUG Nr 4, poz. 29
15.	zarządzenie nr 15 z dnia 3 marca 2010 r. w sprawie instrukcji kasowej	art. 53 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	Dz. Urz. WUG Nr 4, poz. 30
16.	zarządzenie nr 16 z dnia 19 marca 2010 r. w sprawie wyznaczenia dnia, o który w maju 2010 r. nastąpi obniżenie wymiaru czasu pracy pracowników okręgowych urzędów górniczych oraz Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	art. 108 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 6, poz. 36
17.	zarządzenie nr 17 z dnia 26 marca 2010 r. w sprawie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych pracowników urzędów górniczych oraz Zakładu Obsługi Gospodarczej Wyższego Urzędu Górniczego z siedzibą w Katowicach	art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 2 i art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, z późn. zm.)	Dz. Urz. WUG Nr 6, poz. 37
18.	zarządzenie nr 18 z dnia 19 kwietnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komisji do spraw Zagrożenia Wyrzutami Gazów i Skał w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Metali	art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 7, poz. 40
19.	zarządzenie nr 19 z dnia 15 czerwca 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie regulaminu organizacyjnego okręgowych urzędów górniczych oraz Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 9, poz. 54
20.	zarządzenie nr 20 z dnia 21 czerwca 2010 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego	art. 39 ust. 6 i 8 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199, z późn. zm.)	Dz. Urz. WUG Nr 10, poz. 57
21.	zarządzenie nr 21 z dnia 21 czerwca 2010 r. w sprawie podróży służbowych poza granicami kraju	art. 107 ust. 9 oraz art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 10, poz. 58
22.	zarządzenie nr 22 z dnia 21 czerwca 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie opracowywania, uzgadniania, ewidencjonowania oraz ogłaszania wewnętrznych aktów prawnych w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 107 ust. 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 10, poz. 59

23.	zarządzenie nr 23 z dnia 21 czerwca 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie „Instrukcji dotyczącej szczegółowych wymagań w zakresie ochrony informacji niejawnych oznaczonych klauzulą „zastrzeżone” w urzędach górniczych”	art. 107 ust. 1 i 9 oraz art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 196, poz. 1631, z późn. zm.) – drugi z wymienionych aktów utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 10, poz. 60
24.	zarządzenie nr 24 z dnia 21 czerwca 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie korzystania ze służbowych kart płatniczych przez pracowników Wyższego Urzędu Górniczego	art. 107 ust. 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 10, poz. 61
25.	zarządzenie nr 25 z dnia 21 czerwca 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie udzielania zamówień publicznych przez urzędy górnicze	art. 107 ust. 9 oraz art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 10, poz. 62
26.	zarządzenie nr 26 z dnia 21 czerwca 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie dokonywania przez urzędy górnicze wydatków publicznych nieobjętych przepisami o zamówieniach publicznych	art. 107 ust. 9 oraz art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 10, poz. 63
27.	zarządzenie nr 27 z dnia 21 czerwca 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wydatków publicznych związanych z pracami niektórych organów opiniotwórczych i doradczych Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego	art. 114 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	Dz. Urz. WUG Nr 10, poz. 64
28.	zarządzenie nr 28 z dnia 22 czerwca 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie korzystania z samochodów osobowych w urzędach górniczych	art. 107 ust. 9 i art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 11, poz. 69
29.	zarządzenie nr 29 z dnia 22 czerwca 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie trybu wykonywania czynności inspekcyjno-technicznych przez pracowników Wyższego Urzędu Górniczego	art. 107 ust. 1, ust. 8 pkt 2 i ust. 9, art. 108 ust. 1 oraz art. 117a ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 11, poz. 70
30.	zarządzenie nr 30 z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie likwidacji gospodarstwa pomocniczego – Zakładu Obsługi Gospodarczej Wyższego Urzędu Górniczego z siedzibą w Katowicach	art. 87 oraz art. 89 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.)	Dz. Urz. WUG Nr 11, poz. 71
31.	zarządzenie nr 31 z dnia 14 lipca 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie Kolegium Redakcyjnego miesięcznika Wyższego Urzędu Górniczego „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie”	art. 107 ust. 8 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 13, poz. 74
32.	zarządzenie nr 32 z dnia 21 lipca 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych	art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 13, poz. 75
33.	zarządzenie nr 33 z dnia 20 sierpnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie prowadzenia gospodarki finansowej oraz rachunkowości w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz art. 53 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	Dz. Urz. WUG Nr 15, poz. 84
34.	zarządzenie nr 34 z dnia 2 września 2010 r. w sprawie zasad zwrotu kosztów zakupów okularów korygujących wzrok	art. 107 ust. 1 i 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 16, poz. 93

35.	zarządzenie nr 35 z dnia 3 września 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego	art. 39 ust. 6 i 8 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów	Dz. Urz. WUG Nr 16, poz. 94
36.	zarządzenie nr 36 z dnia 3 września 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie trybu wykonywania czynności inspekcyjno-technicznych przez pracowników Wyższego Urzędu Górniczego	art. 107 ust. 1 i 9 oraz art. 117a ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 16, poz. 95
37.	zarządzenie nr 37 z dnia 4 października 2010 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania „Procedury naboru kandydatów do korpusu służby cywilnej w okręgowych urzędach górniczych oraz Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych”	art. 108 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 17, poz. 100
38.	zarządzenie nr 38 z dnia 4 października 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego	art. 39 ust. 6 i 8 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów	Dz. Urz. WUG Nr 17, poz. 101
39.	zarządzenie nr 39 z dnia 18 października 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie trybu wykonywania czynności inspekcyjno-technicznych przez pracowników Wyższego Urzędu Górniczego	art. 107 ust. 1 i 9 oraz art. 117a ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 19, poz. 107
40.	zarządzenie nr 40 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie wyznaczenia dnia, o który w grudniu 2010 r. nastąpi obniżenie wymiaru czasu pracy pracowników okręgowych urzędów górniczych oraz Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	art. 108 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 19, poz. 108
41.	zarządzenie nr 41 z dnia 28 października 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie opracowywania, uzgadniania, ewidencjonowania oraz ogłaszania wewnętrznych aktów prawnych w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 107 ust. 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 19, poz. 109
42.	zarządzenie nr 42 z dnia 2 listopada 2010 r. w sprawie sposobu postępowania w urzędach górniczych w sprawach, w których jest wykonywana działalność lobbingowa	art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337)	Dz. Urz. WUG Nr 19, poz. 110
43.	zarządzenie nr 43 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie szkoleń pracowników urzędów górniczych	art. 107 ust. 9 oraz art. 108 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 21, poz. 116
44.	zarządzenie nr 44 z dnia 7 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zasad zwrotu kosztów zakupów okularów korygujących wzrok	art. 107 ust. 1 i 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 22, poz. 117
45.	zarządzenie nr 45 z dnia 7 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie opracowywania, uzgadniania, ewidencjonowania oraz ogłaszania wewnętrznych aktów prawnych w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 107 ust. 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 22, poz. 118
46.	zarządzenie nr 46 z dnia 7 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie sposobu postępowania w urzędach górniczych w sprawach, w których jest wykonywana działalność lobbingowa	art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa	Dz. Urz. WUG Nr 22, poz. 119

47.	zarządzenie nr 47 z dnia 7 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wydatków publicznych związanych z pracami niektórych organów opiniodawczych i doradczych Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego	art. 114 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	Dz. Urz. WUG Nr 22, poz. 120
48.	zarządzenie nr 48 z dnia 7 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie instrukcji inwentaryzacyjnej	art. 4 ust. 5 zdanie pierwsze ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości	Dz. Urz. WUG Nr 22, poz. 121
49.	zarządzenie nr 49 z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie podróży służbowych poza granicami kraju	art. 107 ust. 9 oraz art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 22, poz. 122
50.	zarządzenie nr 50 z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania zamówień publicznych przez urzędy górnicze	art. 107 ust. 9 oraz art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 23, poz. 126
51.	zarządzenie nr 51 z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie dokonywania przez urzędy górnicze wydatków publicznych nieobjętych przepisami o zamówieniach publicznych	art. 107 ust. 9 oraz art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 23, poz. 127
52.	zarządzenie nr 52 z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie korzystania z samochodów osobowych w urzędach górniczych	art. 107 ust. 9 i art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 23, poz. 128
53.	zarządzenie nr 53 z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych pracowników urzędów górniczych	art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych oraz art. 3 ust. 2 i art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych	Dz. Urz. WUG Nr 24, poz. 129
54.	zarządzenie nr 54 z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie miesięcznika Wyższego Urzędu Górniczego „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie”	art. 107 ust. 8 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 25, poz. 130
55.	zarządzenie nr 55 z dnia 10 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie Rady Programowej miesięcznika Wyższego Urzędu Górniczego „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie”	art. 25 ust. 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.)	Dz. Urz. WUG Nr 25, poz. 131
56.	zarządzenie nr 56 z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu gromadzenia, archiwizowania oraz udostępniania dokumentacji mierniczo-geologicznej zlikwidowanych zakładów górniczych	art. 107 ust. 8 pkt 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz art. 8 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.)	Dz. Urz. WUG Nr 25, poz. 132
57.	zarządzenie nr 57 z dnia 10 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie trybu wykonywania czynności inspekcyjno-technicznych przez pracowników Wyższego Urzędu Górniczego	art. 107 ust. 1 i 9 oraz art. 117a ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 25, poz. 133
58.	zarządzenie nr 58 z dnia 10 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie kontroli urzędów górniczych	art. 107 ust. 1 i 9 oraz art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 25, poz. 134

59.	zarządzenie nr 59 z dnia 10 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie organizacji służby przygotowawczej w okręgowych urzędach górniczych oraz w Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	art. 108 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 25, poz. 135
60.	zarządzenie nr 60 z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego	art. 39 ust. 6 i 8 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów	Dz. Urz. WUG Nr 26, poz. 140
61.	zarządzenie nr 61 z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie prowadzenia gospodarki finansowej oraz rachunkowości w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz art. 53 i art. 175 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	Dz. Urz. WUG Nr 26, poz. 141
62.	zarządzenie nr 62 z dnia 13 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie instrukcji kasowej	art. 53 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	Dz. Urz. WUG Nr 26, poz. 142
63.	zarządzenie nr 63 z dnia 13 grudnia 2010 r. uchylające zarządzenie w sprawie korzystania ze służbowych kart płatniczych przez pracowników Wyższego Urzędu Górniczego	art. 107 ust. 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 26, poz. 143
64.	zarządzenie nr 64 z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie utworzenia Zespołu Zarządzania Kryzysowego w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 12 ust. 2b i ust. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.)	Dz. Urz. WUG Nr 27, poz. 149
65.	zarządzenie nr 65 z dnia 27 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie trybu wykonywania czynności inspekcyjno-technicznych przez pracowników okręgowych urzędów górniczych oraz Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	art. 107 ust. 1 oraz art. 108 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 1
66.	zarządzenie nr 66 z dnia 28 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie prowadzenia gospodarki finansowej oraz rachunkowości w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz art. 53 i art. 175 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 2
67.	zarządzenie nr 67 z dnia 28 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie regulaminu organizacyjnego okręgowych urzędów górniczych oraz Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 3
68.	zarządzenie nr 68 z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania „Procedury naboru kandydatów do korpusu służby cywilnej w okręgowych urzędach górniczych oraz Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych”	art. 108 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 4
69.	zarządzenie nr 69 z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie „Regulaminu premiowania pracowników okręgowych urzędów górniczych oraz Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych, niebędących członkami korpusu służby cywilnej, zatrudnionych na stanowiskach pomocniczych, robotniczych i obsługi”	art. 42 ¹ ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.)	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 5

70.	zarządzenie nr 70 z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie stanowisk w urzędach górniczych, z którymi może łączyć się dostęp do informacji niejawnych	art. 107 ust. 1 i 9 oraz art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 6
71.	zarządzenie nr 71 z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie „Instrukcji dotyczącej sposobu i trybu przetwarzania informacji niejawnych o klauzuli „zastrzeżone” w urzędach górniczych oraz zakresu i warunków stosowania środków bezpieczeństwa fizycznego w celu ich ochrony”	art. 107 ust. 1 i 9 oraz art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz art. 43 ust. 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228)	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 7
72.	zarządzenie nr 72 z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie „Instrukcji dotyczącej sposobu i trybu przetwarzania informacji niejawnych o klauzuli „poufne” w urzędach górniczych”	art. 107 ust. 1 i 9 oraz art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 8
73.	zarządzenie nr 73 z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie motywacyjnego systemu awansów, płac, nagród oraz wyróżnień w okręgowych urzędach górniczych oraz Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 9
DECYZJE			
74.	decyzja nr 1 z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie ustalenia składu Komisji do spraw Ochrony Powierzchni	§ 3 ust. 1 zarządzenia nr 2 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji do spraw Ochrony Powierzchni (Dz. Urz. WUG Nr 2, poz. 13 oraz z 2010 r. Nr 1, poz. 1)	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 9
75.	decyzja nr 2 z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie ustalenia składu Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych	§ 3 ust. 1 zarządzenia nr 3 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych (Dz. Urz. WUG Nr 2, poz. 14 oraz z 2010 r. Nr 1, poz. 2)	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 10
76.	decyzja nr 3 z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie ustalenia składu Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych	§ 3 ust. 1 zarządzenia nr 4 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych (Dz. Urz. WUG Nr 2, poz. 15 oraz z 2010 r. Nr 1, poz. 3 i Nr 13, poz. 75)	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 11
77.	decyzja nr 4 z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie ustalenia składu Komisji do spraw Zagrożeń Wodnych	§ 3 ust. 1 zarządzenia nr 5 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Wodnych (Dz. Urz. WUG Nr 2, poz. 16 oraz z 2010 r. Nr 1, poz. 5)	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 12
78.	decyzja nr 5 z dnia 7 stycznia 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie wyznaczenia stałego przedstawiciela Wyższego Urzędu Górniczego w Komisji do spraw Zagrożeń Wodnych i Gospodarki Odpadami	§ 8 ust. 5 zarządzenia nr 5 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Wodnych	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 13

79.	decyzja nr 6 z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie ustalenia składu Komisji do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi	§ 3 ust. 1 zarządzenia nr 6 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi (Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 6)	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 14
80.	decyzja nr 7 z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie wyznaczenia stałego przedstawiciela Wyższego Urzędu Górniczego w Komisji do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi	§ 8 ust. 5 zarządzenia nr 6 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 15
81.	decyzja nr 8 z dnia 7 stycznia 2010 r. uchylająca decyzję w sprawie Komisji do spraw Szkoleń w Górnictwie	§ 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 września 2007 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi górniczemu (M. P. Nr 62, poz. 710) – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 16
82.	decyzja nr 9 z dnia 12 stycznia 2010 r. w sprawie ustalenia składu Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie	§ 3 ust. 1 zarządzenia nr 1 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie (Dz. Urz. WUG z 2010 r. Nr 7, poz. 48)	Dz. Urz. WUG Nr 1, poz. 17
83.	decyzja nr 10 z dnia 16 lutego 2010 r. w sprawie ustalenia składu Komisji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w urzędach górniczych	§ 3 ust. 1 zarządzenia nr 20 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie powołania Komisji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w urzędach górniczych (Dz. Urz. WUG z 2006 r. Nr 1, poz. 10)	Dz. Urz. WUG Nr 3, poz. 25
84.	decyzja nr 11 z dnia 1 marca 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie ustalenia składu Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie	§ 3 ust. 1 zarządzenia nr 1 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie	Dz. Urz. WUG Nr 3, poz. 26
85.	decyzja nr 12 z dnia 1 marca 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie ustalenia składu Komisji do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi	§ 3 ust. 1 zarządzenia nr 6 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi	Dz. Urz. WUG Nr 3, poz. 27
86.	decyzja nr 13 z dnia 1 marca 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania Komisji egzaminacyjnej dla stwierdzenia kwalifikacji kierownika ruchu podziemnych zakładów górniczych	art. 68 ust. 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz § 23 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz. U. Nr 84, poz. 755, z 2004 r. Nr 101, poz. 1035 oraz z 2007 r. Nr 204, poz. 1474)	Dz. Urz. WUG Nr 3, poz. 28

87.	decyzja nr 14 z dnia 23 marca 2010 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw wdrożenia w urzędach górniczych systemu informatycznego wspierającego zarządzanie w oparciu o strategiczną kartę wyników oraz gromadzenie i przetwarzanie niektórych danych statystycznych	§ 2 ust. 5 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 września 2007 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi górniczemu – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 6, poz. 39
88.	decyzja nr 15 z dnia 15 kwietnia 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie ustalenia składu osobowego Kolegium Redakcyjnego miesięcznika Wyższego Urzędu Górniczego „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie”	§ 3 i § 7 zarządzenia nr 8 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 22 sierpnia 2005 r. w sprawie Kolegium Redakcyjnego miesięcznika Wyższego Urzędu Górniczego „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie” (Dz. Urz. WUG z 2010 r. Nr 16, poz. 98) – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 7, poz. 41
89.	decyzja nr 16 z dnia 15 kwietnia 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie ustalenia składu Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie	§ 3 ust. 1 zarządzenia nr 1 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie	Dz. Urz. WUG Nr 7, poz. 42
90.	decyzja nr 17 z dnia 21 kwietnia 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie ustalenia składu Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych	§ 3 ust. 1 zarządzenia nr 4 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych	Dz. Urz. WUG Nr 7, poz. 43
91.	decyzja nr 18 z dnia 21 kwietnia 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie ustalenia składu osobowego Kolegium Redakcyjnego miesięcznika Wyższego Urzędu Górniczego „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie”	§ 3 i § 7 zarządzenia nr 8 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 22 sierpnia 2005 r. w sprawie Kolegium Redakcyjnego miesięcznika Wyższego Urzędu Górniczego „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie” – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 7, poz. 44
92.	decyzja nr 19 z dnia 18 maja 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie utworzenia Zespołu wartościującego stanowiska pracy w służbie cywilnej w okręgowych urzędach górniczych i w Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	§ 5 ust. 2, § 8 ust. 1 i § 21 ust. 1 i 2 zarządzenia nr 81 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2007 r. w sprawie zasad dokonywania opisów i wartościowania stanowisk pracy w służbie cywilnej (M. P. Nr 48, poz. 566 oraz z 2008 r. Nr 15, poz. 163) – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 8, poz. 49
93.	decyzja nr 20 z dnia 15 czerwca 2010 r. w sprawie powołania Komisji egzaminacyjnej dla stwierdzenia kwalifikacji mierniczego górniczego i geologa górniczego	art. 70 ust. 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz § 23 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji	Dz. Urz. WUG Nr 9, poz. 55

94.	decyzja nr 21 z dnia 21 czerwca 2010 r. w sprawie zastępców dyrektorów komórek organizacyjnych Wyższego Urzędu Górniczego	§ 4 ust. 3 regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 20 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 21 czerwca 2010 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego (Dz. Urz. WUG Nr 10, poz. 57, Nr 16, poz. 94 i Nr 17, poz. 101) – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 10, poz. 67
95.	decyzja nr 22 z dnia 21 czerwca 2010 r. w sprawie rozdziału zadań pomiędzy Wiceprezesami Wyższego Urzędu Górniczego	§ 7 ust. 3 regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 20 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 21 czerwca 2010 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 10, poz. 68
96.	decyzja nr 23 z dnia 9 lipca 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania Komisji egzaminacyjnej dla stwierdzenia kwalifikacji kierownika ruchu podziemnych zakładów górniczych	art. 68 ust. 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz § 23 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji	Dz. Urz. WUG Nr 13, poz. 76
97.	decyzja nr 24 z dnia 16 lipca 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie ustalenia składu Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie	§ 3 zarządzenia nr 1 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie	Dz. Urz. WUG Nr 13, poz. 77
98.	decyzja nr 25 z dnia 19 sierpnia 2010 r. w sprawie Komitetu organizacji uroczystości „DNIA GÓRNIKA”	§ 2 ust. 5 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 września 2007 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi górniczemu – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 15, poz. 89
99.	decyzja nr 26 z dnia 20 sierpnia 2010 r. uchylająca decyzję w sprawie powołania Komisji Likwidacyjnej środków trwałych stanowiących majątek Wyższego Urzędu Górniczego	§ 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 września 2007 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi górniczemu – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 15, poz. 90
100.	decyzja nr 27 z dnia 20 sierpnia 2010 r. uchylająca decyzję w sprawie powołania Komisji do spraw gospodarowania sprzętem komputerowym i oprogramowaniem w Wyższym Urzędzie Górniczym	§ 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 września 2007 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi górniczemu – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 15, poz. 91
101.	decyzja nr 28 z dnia 20 sierpnia 2010 r. uchylająca decyzję w sprawie komisji likwidacyjnych środków trwałych stanowiących majątek Wyższego Urzędu Górniczego, użytkowanych w okręgowych urzędach górniczych i specjalistycznych urzędach górniczych	art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 15, poz. 92

102.	decyzja nr 29 z dnia 11 października 2010 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw Składowania Dwutlenku Węgla w Górnotworze	§ 2 ust. 5 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 września 2007 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi górniczemu – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 17, poz. 103
103.	decyzja nr 30 z dnia 11 października 2010 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw gazu ziemnego ze złóż niekonwencjonalnych	§ 2 ust. 5 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 września 2007 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi górniczemu – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 17, poz. 104
104.	decyzja nr 31 z dnia 14 października 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania Zespołu do spraw Składowania Dwutlenku Węgla w Górnotworze	§ 2 ust. 5 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 września 2007 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi górniczemu – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 17, poz. 105
105.	decyzja nr 32 z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie Zespołu do opracowywania założeń do budżetu zadaniowego Wyższego Urzędu Górniczego	§ 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 października 2010 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi górniczemu (akt dotychczas nieogłoszony)	Dz. Urz. WUG Nr 25, poz. 136
106.	decyzja nr 33 z dnia 10 grudnia 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania komisji dyscyplinarnych i i II instancji oraz rzecznika dyscyplinarnego dla urzędników państwowych mianowanych, zatrudnionych w okręgowych urzędach górniczych i w Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	art. 36 ust. 1, 2, 4 i 5, art. 36 ¹ ust. 1 oraz art. 52 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych	Dz. Urz. WUG Nr 25, poz. 137
107.	decyzja nr 34 z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie Zespołu do spraw składowania dwutlenku węgla w górnotworze	§ 2 ust. 5 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 października 2010 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi górniczemu	Dz. Urz. WUG Nr 25, poz. 138
108.	decyzja nr 35 z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie Zespołu do spraw gazu ziemnego ze złóż niekonwencjonalnych	§ 2 ust. 5 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 października 2010 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi górniczemu	Dz. Urz. WUG Nr 25, poz. 139
109.	decyzja nr 36 z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie rozdziału zadań pomiędzy Wiceprezesami Wyższego Urzędu Górniczego	§ 7 ust. 3 regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 60 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego (Dz. Urz. WUG Nr 26, poz. 140)	Dz. Urz. WUG Nr 26, poz. 147

110.	decyzja nr 37 z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie zastępców dyrektorów komórek organizacyjnych Wyższego Urzędu Górniczego	§ 4 ust. 3 regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 60 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego	Dz. Urz. WUG Nr 26, poz. 148
111.	decyzja nr 38 z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie powołania Komisji dla zbadania przyczyn i okoliczności tąpnięcia i wypadku zbiorowego, zaistniałych w dniu 30 grudnia 2010 r. w KGHM Polska Miedź S.A. Oddział Zakłady Górnicze „Rudna” w Polkowicach	§ 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 października 2010 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi górniczemu	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 15
OBWIESZCZENIA			
112.	obwieszczenie z dnia 19 kwietnia 2010 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego w sprawie Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie	art. 16 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 17, poz. 95)	Dz. Urz. WUG Nr 7, poz. 48
113.	obwieszczenie z dnia 18 maja 2010 r. w sprawie ogłoszenia Regulaminu pracy Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych	§ 17 ust. 2 zarządzenia nr 3 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych	Dz. Urz. WUG Nr 8, poz. 50
114.	obwieszczenie z dnia 18 maja 2010 r. w sprawie ogłoszenia Regulaminu pracy Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych	§ 17 ust. 2 zarządzenia nr 4 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych	Dz. Urz. WUG Nr 8, poz. 51
115.	obwieszczenie z dnia 18 maja 2010 r. w sprawie ogłoszenia Regulaminu pracy Komisji do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi	§ 16 ust. 2 zarządzenia nr 6 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi	Dz. Urz. WUG Nr 8, poz. 52
116.	obwieszczenie z dnia 30 czerwca 2010 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego w sprawie regulaminu organizacyjnego okręgowych urzędów górniczych oraz Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	art. 16 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych	Dz. Urz. WUG Nr 12, poz. 72
117.	obwieszczenie z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie ogłoszenia zmiany oraz obowiązującego brzmienia Regulaminu pracy Komisji do spraw Ochrony Powierzchni	§ 17 ust. 2 zarządzenia nr 2 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji do spraw Ochrony Powierzchni	Dz. Urz. WUG Nr 12, poz. 73
118.	obwieszczenie z dnia 21 lipca 2010 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego w sprawie dokonywania przez urzędy górnicze wydatków publicznych nieobjętych przepisami o zamówieniach publicznych	art. 16 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych	Dz. Urz. WUG Nr 13, poz. 81
119.	obwieszczenie z dnia 17 sierpnia 2010 r. w sprawie rejestru rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego	art. 78a ust. 8 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz. Urz. WUG Nr 14, poz. 83

120.	obwieszczenie z dnia 1 września 2010 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego w sprawie Kolegium Redakcyjnego miesięcznika Wyższego Urzędu Górniczego „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie”	art. 16 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych	Dz. Urz. WUG Nr 16, poz. 98
121.	obwieszczenie z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie ogłoszenia zmiany oraz obowiązującego brzmienia Regulaminu pracy Komisji do spraw Ochrony Powierzchni	§ 17 ust. 2 zarządzenia nr 2 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji do spraw Ochrony Powierzchni	Dz. Urz. WUG Nr 20, poz. 112
122.	obwieszczenie z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie ogłoszenia zmiany oraz obowiązującego brzmienia Regulaminu pracy Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych	§ 17 ust. 2 zarządzenia nr 3 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych	Dz. Urz. WUG Nr 20, poz. 113
123.	obwieszczenie z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie ogłoszenia zmiany oraz obowiązującego brzmienia Regulaminu pracy Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych	§ 17 ust. 2 zarządzenia nr 4 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych	Dz. Urz. WUG Nr 20, poz. 114
124.	obwieszczenie z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie ogłoszenia zmiany oraz obowiązującego brzmienia Regulaminu pracy Komisji do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi	§ 16 ust. 2 zarządzenia nr 6 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi	Dz. Urz. WUG Nr 20, poz. 115
KOMUNIKATY			
125.	komunikat z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie ogłoszenia treści Porozumienia o współpracy zawartego pomiędzy Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego a Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów		Dz. Urz. WUG Nr 8, poz. 53
126.	komunikat z dnia 27 lipca 2010 r. w sprawie powołania Grupy Roboczej do spraw Górnictwa Węgla Kamiennego		Dz. Urz. WUG Nr 13, poz. 82
127.	komunikat z dnia 6 września 2010 r. w sprawie Komisji dyscyplinarnej dla okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznego urzędu górniczego		Dz. Urz. WUG Nr 16, poz. 99

Załącznik nr 5

Akty normatywne Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego

L.p.	Akt normatywny	Podstawa prawna	Miejsce ogłoszenia
ZARZĄDZENIA			
1.	zarządzenie nr 1 z dnia 5 lutego 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie organizacji służby przygotowawczej w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 25 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 227, poz. 1505, z późn. zm.)	Dz. Urz. WUG Nr 3, poz. 24
2.	zarządzenie nr 2 z dnia 3 marca 2010 r. w sprawie prowadzenia gospodarki finansowej oraz rachunkowości w Zakładzie Obsługi Gospodarczej Wyższego Urzędu Górniczego z siedzibą w Katowicach	art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późn. zm.) oraz art. 53 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.)	Dz. Urz. WUG Nr 4, poz. 31
3.	zarządzenie nr 3 z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie systemu zarządzania jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 25 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 5, poz. 32
4.	zarządzenie nr 4 z dnia 19 marca 2010 r. w sprawie wyznaczenia dnia, o który w maju 2010 r. nastąpi obniżenie wymiaru czasu pracy pracowników Wyższego Urzędu Górniczego	art. 25 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 6, poz. 38
5.	zarządzenie nr 5 z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie ustalenia Regulaminu pracy Wyższego Urzędu Górniczego	art. 104 ² § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.), a także art. 25 ust. 4 pkt 1 lit. d oraz pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 10, poz. 65
6.	zarządzenie nr 6 z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie ustalenia Regulaminu pracy Zakładu Obsługi Gospodarczej Wyższego Urzędu Górniczego z siedzibą w Katowicach	art. 104 ² § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, a także art. 25 ust. 4 pkt 1 lit. i oraz pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 10, poz. 66
7.	zarządzenie nr 7 z dnia 17 sierpnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie systemu zarządzania jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 25 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 15, poz. 85
8.	zarządzenie nr 8 z dnia 20 sierpnia 2010 r. w sprawie gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego, w który wyposażony jest Wyższy Urząd Górniczy	art. 25 ust. 4 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 15, poz. 86
9.	zarządzenie nr 9 z dnia 20 sierpnia 2010 r. w sprawie gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego, w który wyposażony jest Wyższy Urząd Górniczy, użytkowanymi w okręgowych urzędach górniczych oraz Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	art. 25 ust. 4 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 15, poz. 87

10.	zarządzenie nr 10 z dnia 20 sierpnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie prowadzenia gospodarki finansowej oraz rachunkowości w Zakładzie Obsługi Gospodarczej Wyższego Urzędu Górniczego z siedzibą w Katowicach	art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz art. 53 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	Dz. Urz. WUG Nr 15, poz. 88
11.	zarządzenie nr 11 z dnia 25 sierpnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia Regulaminu pracy Wyższego Urzędu Górniczego	art. 104 ² § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, a także art. 25 ust. 4 pkt 1 lit. d oraz pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 16, poz. 96
12.	zarządzenie nr 12 z dnia 3 września 2010 r. w sprawie zasad zwrotu kosztów zakupów okularów korygujących wzrok	art. 25 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 16, poz. 97
13.	zarządzenie nr 13 z dnia 1 października 2010 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania „Procedury naboru kandydatów do korpusu służby cywilnej w Wyższym Urzędzie Górniczym”	art. 25 ust. 4 pkt 2 lit. c i ust. 10 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 17, poz. 102
14.	zarządzenie nr 14 z dnia 14 października 2010 r. w sprawie regulaminów organizacyjnych komórek Wyższego Urzędu Górniczego	art. 25 ust. 4 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 18, poz. 106
15.	zarządzenie nr 15 z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wyznaczenia dnia, o który w grudniu 2010 r. nastąpi obniżenie wymiaru czasu pracy pracowników Wyższego Urzędu Górniczego	art. 25 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 19, poz. 111
16.	zarządzenie nr 16 z dnia 7 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie systemu zarządzania jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 25 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 22, poz. 123
17.	zarządzenie nr 17 z dnia 7 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zasad zwrotu kosztów zakupów okularów korygujących wzrok	art. 25 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 22, poz. 124
18.	zarządzenie nr 18 z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego, w który wyposażony jest Wyższy Urząd Górniczy	art. 25 ust. 4 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 26, poz. 144
19.	zarządzenie nr 19 z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego, w który wyposażony jest Wyższy Urząd Górniczy, użytkowanymi w okręgowych urzędach górniczych oraz Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	art. 25 ust. 4 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 26, poz. 145
20.	zarządzenie nr 20 z dnia 13 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie organizacji służby przygotowawczej w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 25 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 26, poz. 146
21.	zarządzenie nr 21 z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie regulaminów organizacyjnych komórek Wyższego Urzędu Górniczego	art. 25 ust. 4 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 27, poz. 150
22.	zarządzenie nr 22 z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania „Procedury naboru kandydatów do korpusu służby cywilnej w Wyższym Urzędzie Górniczym”	art. 25 ust. 4 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 11

23.	zarządzenie nr 23 z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania „Procedury naboru na stanowiska kierujących albo zastępców kierujących departamentem lub komórką równorzędną w Wyższym Urzędzie Górniczym”	art. 25 ust. 4 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 12
24.	zarządzenie nr 24 z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie „Regulaminu premiowania pracowników Wyższego Urzędu Górniczego, niebędących członkami korpusu służby cywilnej, zatrudnionych na stanowiskach pomocniczych, robotniczych i obsługi”	art. 42 ¹ ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.)	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 13
25.	zarządzenie nr 25 z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie motywacyjnego systemu awansów, płac, nagród oraz wyróżnień w Wyższym Urzędzie Górniczym	art. 25 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG z 2011 r. Nr 1, poz. 14
DECYZJE			
26.	decyzja nr 1 z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie ustalenia składu Zespołu Auditorów Wewnętrznych Systemu Zarządzania Jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym	§ 5 ust. 4 zarządzenia nr 3 Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie systemu zarządzania jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym (Dz. Urz. WUG Nr 5, poz. 32, Nr 15, poz. 85 i Nr 22, poz. 123)	Dz. Urz. WUG Nr 5, poz. 33
27.	decyzja nr 2 z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie koordynatorów do spraw systemu zarządzania jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym	§ 6 ust. 3 zarządzenia nr 3 Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie systemu zarządzania jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym	Dz. Urz. WUG Nr 5, poz. 34
28.	decyzja nr 3 z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie Pełnomocnika do spraw Systemu Zarządzania Jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym	§ 3 zarządzenia nr 3 Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie systemu zarządzania jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym	Dz. Urz. WUG Nr 5, poz. 35
29.	decyzja nr 4 z dnia 22 kwietnia 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie utworzenia Zespołu wartościującego stanowiska pracy w służbie cywilnej w Wyższym Urzędzie Górniczym	§ 5 ust. 2, § 8 ust. 1 i § 21 ust. 1 zarządzenia nr 81 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2007 r. w sprawie zasad dokonywania opisów i wartościowania stanowisk pracy w służbie cywilnej (M. P. Nr 48, poz. 566 oraz z 2008 r. Nr 15, poz. 163) – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 7, poz. 45
30.	decyzja nr 5 z dnia 22 kwietnia 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie ustalenia składu Zespołu Auditorów Wewnętrznych Systemu Zarządzania Jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym	§ 5 ust. 4 zarządzenia nr 3 Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie systemu zarządzania jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym	Dz. Urz. WUG Nr 7, poz. 46
31.	decyzja nr 6 z dnia 22 kwietnia 2010 r. w sprawie powołania Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Wyższego Urzędu Górniczego	art. 124 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 7, poz. 47

32.	decyzja nr 7 z dnia 20 lipca 2010 r. w sprawie odwołania Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Wyższego Urzędu Górniczego	art. 124 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej oraz § 7 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2009 r. w sprawie postępowania wyjaśniającego i postępowania dyscyplinarnego w służbie cywilnej (Dz. U. Nr 60, poz. 493)	Dz. Urz. WUG Nr 13, poz. 78
33.	decyzja nr 8 z dnia 20 lipca 2010 r. w sprawie zmiany Rzecznika Dyscyplinarnego Wyższego Urzędu Górniczego	art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej oraz § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2009 r. w sprawie postępowania wyjaśniającego i postępowania dyscyplinarnego w służbie cywilnej	Dz. Urz. WUG Nr 13, poz. 79
34.	decyzja nr 9 z dnia 21 lipca 2010 r. zmieniająca decyzję w sprawie utworzenia Zespołu wartościującego stanowiska pracy w służbie cywilnej w Wyższym Urzędzie Górniczym	§ 5 ust. 2, § 8 ust. 1 i § 21 ust. 1 zarządzenia nr 81 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2007 r. w sprawie zasad dokonywania opisów i wartościowania stanowisk pracy w służbie cywilnej – akt utracił moc obowiązującą	Dz. Urz. WUG Nr 13, poz. 80
35.	decyzja nr 10 z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie koordynatorów do spraw systemu zarządzania jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym	§ 6 ust. 3 zarządzenia nr 3 Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie systemu zarządzania jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym	Dz. Urz. WUG Nr 22, poz. 125
KOMUNIKAT			
36.	komunikat z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie Komisji dyscyplinarnej dla Wyższego Urzędu Górniczego		Dz. Urz. WUG Nr 9, poz. 56

WYŻSZY URZĄD GÓRNICZY
UL. PONIATOWSKIEGO 31
40-055 KATOWICE
www.wug.gov.pl